

3818

Atatürk Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yusuf TEPELİ

Ali'nin Nesrinde Sentaks

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Yöneticisi
Yrd. Doç. Dr. Recep TUPARLI

Erzurum - 1988

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

Atatürk Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yusuf TEPELİ

Ali'nin Nesrinde Sentaks

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Yöneticisi
Yrd. Doç. Dr. Recep TÜPARLI

Erzurum - 1988

İÇİNDEKİLER

	<u>Sahife</u>
ÖNSÖZ	III
GİRİŞ	IV
METİN	1-68
İNCELEME	
1. İSİM CÜMLELERİ	
1.1. Basit İsim Cümleleri	70
2.1. Birleşik İsim Cümleleri	
2.1.1. Girişik Birleşik İsim Cümleleri	72
2.1.2. Bağlı Birleşik İsim Cümleleri	75
2.1.3. Karma Birleşik İsim Cümleleri	76
2.1.4. Şartlı Birleşik İsim Cümleleri	77
2.1.5. Ki'li Birleşik İsim Cümleleri	78
2.1.6. İççe Birleşik İsim Cümleleri	81
2. FİİL CÜMLELERİ	
1.2. Basit Fiil Cümleleri	82
2.2. Birleşik Fiil Cümleleri	
2.2.1. Girişik Birleşik Fiil Cümleleri	88
2.2.2. Bağlı Birleşik Fiil Cümleleri	101
2.2.3. Karma Birleşik Fiil Cümleleri	107
2.2.4. Şartlı Birleşik Fiil Cümleleri	108
2.2.5. Ki'li Birleşik Fiil Cümleleri	110
2.2.6. İççe Birleşik Fiil Cümleleri	116
NETİÇE	117
BİBLİYOGRAFYA	118*

Ö N S Ö Z

"Dil bir sistemdir" anlayışı, dil çalışmalarına yeni bir boyut kazandırmış; fonetik, morfoloji ve sentaks çalışmaları, birbirini izleyen ve tamamlayan birimler olarak incelenmeye başlanmıştır.

Biz, Âli'nin, Türk Dili'nin gelişmesinde önemli bir yeri olan Klasik Osmanlı Türkçesi Devresi'ne ait Kühü'l-Ahbar isimli eseri üzerinde yaptığımız bu çalışma ile bazı sentaks problemlerini tespit etmeye çalıştık. Gayemiz, dilbilim dünyasında 19. Asrın sonlarında başlayan sentaks esaslı metin inceleme metodunu tarihî bir Türkçe metne uygulamaktı. Zira böyle bir çalışmanın Türk Dili için faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Çalışmamızı yaparken metnin kurulması ve metot tespiti bakımından bazı problemlerle karşılaştık. Bu sebeple kusursuz ve eksiksiz olamayacağını bildiğimiz bu çalışma sırasında, kıymetli yardımlarını esirgemeyen Muhterem Hocalarım Yrd.Doç.Dr.Recep Toparlı'ya, Doç.Dr. Efrasiyap Gemalmaz'a ve yakın ilgilerini eksik etmeyen Bölüm Başkanımız Prof.Dr.Şerif Aktaş'a teşekkürü borç bilirim.

Yusuf TEPELİ

GİRİŞ

İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan; bir millete veya insanlığa ait kültürel, sosyal, ekonomik ve hayatın kendisiyle ilgili değerleri, gerek yazılı metinlerle, gerekse sözlü gelenekle günümüze ve bizden sonraki nesillere taşıyan canlı ve sosyal sisteme dil diyoruz. Temelleri bilinmeyen bir devrede atılan, dil, başlangıçtan günümüze kadar değişik yönleriyle ele alınıp, üzerinde durulmuştur. Biz burada dil incelemesinin tarihini vermeyi uygun bulmuyoruz. Fakat şunu belirtmek isterim ki, dilbilim ve dilbilgisi adı altında yapılan dil incelemeleri, medeniyetin ilerlemesine paralel olarak zenginleşip gelişmiştir. Dil denen sistemin kendisine bir ölçüde de olsa yaklaşılmıştır.

Çalışmamızın konusu olan sentaks da, bu ilerlemeden yeterince payını almıştır. Son yıllarda diğer dilbilim dallarından daha da fazla bir yere sahip olan sentaks çalışmasıyla ilgili gelişmenin boyutlarını Doğan Aksan'ın şu ifadesi açıkça ortaya koymaktadır: "Çok eskilere uzanan dizimbilgisi çalışmalarında, öteden beri sözcüklerin tümce içinde sıralanmaları, dillerin tümce yapılarının belirlenmeleri, işlenen başlıca konuydu. Özne, tümleç ve yüklem bir dildeki sıralanışı ve adların sıfatlarla bir araya geliş biçimleri, başlıca sorun sayılırdı.

Günümüz dilbiliminde dizimbilgisi birdenbire ön plana geçmiştir. Yapısal dilbilimin bir uzantısı olan dönüşümlü-üretimsel dilbilim, özellikle Amerikalı dilbilimci Noan Chomsky'nin kuramı bunu sağlamıştır. 1957'de yayımlanan Dizimbilgisel Yapılan (syntactic structures) adlı kitabıyla dönüşüm kuramını ortaya atan Chomsky, bütün dünyada dil çalışmalarına yeni bir yön vermiştir.

Yapısal dilbilim dili bir dizge olarak kabul ettiği için dildeki sözcüklerin birbirleriyle hangi ilişkiler içinde buldukları, nasıl sıralandıkları, bir dilde kurulması olanaklı bütün tümce tiplerinin saptanması, bu yeni akımın başlıca uğraşısı olmuştur. Dildeki söz örgüsünün aydınlatılması, aynı zamanda dili çevreleyen sırların da büyük ölçüde çözülmesi olarak görülmüştür. Bu görüş ve yöntemin önem kazanması dolayısıyla bugün bütün dilbilim kitapları

doğrudan doğruya sesbilim ve dizimibilim konularına öncelik vermekte, birçok dilbilgisi kitabı da yalnızca sesbilim ve dizimibilgisi konularından oluşmaktadır."⁽¹⁾ Batıdaki bu gelişmelere paralel olarak, Türkiye'de de son yıllarda yalnızca sentaksa yer vermiş dilbilgisi kitaplarında artma gözlenmiştir: Hikmet Dizdaroğlu, Tümcebilgisi; Prof. Dr. Vecihe Hatiboğlu, Türkçenin Sözdizimi; Neşe Atabay, Sevgi Özel ve Ayfer Çam'ın birlikte çıkardıkları Türkiye Türkçesinin Sözdizimi; Rasim Şimşek, Örneklerle Türkçe Sözdizimi; Yüksel Göknel, Modern Türkçe Dilbilgisi vs.

Yukarıdaki açıklamaların ışığında, çalışmamızın alanını ve sınırlarını maddeler halinde tayin etmeye çalışalım: Metindeki

1. Ögeler bulunup adlandırıldı
2. Ögelerin hangi dil birliklerinden meydana geldiği, bu birliklerdeki sözcüklerin türleri, yapıları, durumları formüle edildi.
3. Yüklemün çatısı, kipi, zamanı, kişisi çalışmamızın dışında tutuldu.
4. Cümlenin türü:
  - a. Yüklemün cinsine göre: İsim ve fiil cümlesi olarak verildi.
  - b. Anlamlarına göre: Olumlu cümle, olumsuz cümle, soru cümlesi, dilek cümlesi çalışmamızın dışında tutuldu.
  - c. Kuruluşlarına göre: Düz cümle, devrik cümle, ara cümle, kesik cümle kısaca netice kısmında bahsedildi.
  - ç. Sıralanışlarına göre: Bağlı-birleşik cümle tipi içine dahil edildi.
  - d. Yapılarına göre: Basit cümle, girişik birleşik cümle, içişe birleşik cümle, şartlı birleşik cümle, ki'li birleşik cümle ve karma birleşik cümle olarak değerlendirildi.

Belli bir metne ve belli bir norma bağlı kalarak, bir yıl gibi kısa bir süre içinde hazırladığımız bu çalışmamız esnasında bir çok problemlerle karşılaştık. Bunların başında kendi içinde bir sistem

---

(1): Prof.Dr.Doğan Aksan, Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim 1, T?D.K.Y., Ankara 1987, s.29/30

hüviyeti taşıyan metinle teorik bilgi ve kuralların uyuşmaması gelmektedir. Yani yazarın dili ferdî biçimde kullanışı ve dilbilim malzemesine kendince yeni değerler yüklemesi, bilinen kural ve ileri sürülen teorilerle bunların her zaman uyuşmaması karşılaştığımız zorlukların başında yer alır. Bunun için çalışmamızda zaman zaman dilbilimin sahası dışına çıkmaya ihtiyaç duyduk. En azından metnin tamamını ve varlık sebebini dikkate almak gerekti. Bazen manayı, bazen şekli ve bazen de yazarın özel kullanımlarını dikkate aldık. Bu sebeple farklı bakış açılarından metne ve cümleye yaklaşıldığında, tespit ettiğimiz cümle tiplerinin sayısında değişikliğin ortaya çıkması tabiidir.

Şimdi bu çalışmamız esnasında karşımıza çıkan bazı problemlere temas edelim:

Bilindiği gibi Türkçe isim cümlelerinde nesnenin olmadığı söylenir; fakat biz bu metnimizde bir cümlede de olsa, isim cümlesinde nesneye rastladık: "Şeyh-i Ekberün tahririni mazmun-ı hadis-i şerif mü'eyyeddür." (515. cümle)

Fiil cümlelerinde değişik bir olumsuz şekli de dikkatimizi çekti: "Ve tevarih kitaplarında selaset-güftar u belagat nesr-i cevahir-nisar ile memlu ol makule huş-e lü'lü' ve sübha-ı dürer goft u gu görilmiş degüldür." (194. cümle)

"Ne zamandan berü tavaf idersiz diyü isticlab-ı makal itdügümde kırk bin yıldan berü ta'ifüz diyü cevap virdiler." (519. cümle) Bu cümlede geçen "diyü" şeklinin o devirde edatlaşmadığını düşünerek "di-"yi fiil kökü, "yü"yü de gerundium eki olarak aldık ve girişik-birleşik cümleye dahil etmeyi uygun bulduk.

"Zamanında zahir-i Faryabî hazretleri zuhur itmemiş olaydı . Sultan Üveys bahirü'l-^Cirfan ne makule şehriyar-ı nebahet-nişan idügi anlanmazdı." (187. cümle) Bu tip cümleleri de şartlı-birleşik cümle içinde değerlendirdik. Kanaatimizce burada istek eki, şart (dilek-şart) ifade etmektedir. Kendisinden sonra gelen 188. cümleden bu durum daha iyi anlaşılır sanırım: "Hazret-i H^Vace Selman ol şehriyara madih-i beligu'l-lisan olmamış olsalardı bunlardan

ma^cada Şeyh Sadi hazretleri Gülistanında yazmasa idi Atabek Zengi bu kal^ca-ı zeng-barda diz-dar-ı mah-ı taban denlü şöret bulmazdı."

"Ve her dürr-i mazmun benim gark-ı derya-yı hayret olduğumu görse bir renc-i tarik içinde meknun İdiI." (273. cümle) Bu cümle şekil olarak her ne kadar isim cümlesi gibi görünse de yüklemine Türkçeleştirdiğimizde "gizlenirdi" şekli ortaya çıkar. Biz bu tip cümleleri de isim cümlesine dahil ettik; fakat mana bakımından fiil cümlesi olarak düşünülebilir. Bunun gibi isim cümleleri metnimizde hiç de az değildir.

"Cidden ashab-ı istihkaka iltifat kılınmadı." (239. cümle) Bu cümlede öznenin var olup olmadığı üzerinde durulması gerektiği kanaatindeyiz. Şöyle ki, bu cümleyi aktif hale getirelim: "Cidden ashab-ı istihkaka iltifat kılınmadı." Şimdi cümleyi öğelerine ayıralım: Özne, gizli özne; "ashab-ı istihkaka" yer tamlayıcısı ve "iltifat kılınmadı" da yüklemidir. Bilindiği gibi Türkçede aktif bir cümlenin nesnesi, pasif bir cümlenin öznesi olur, yani sözde öznesi. Aktif cümlenin nesnesi olmadığına göre, pasif cümlenin de öznesinin olması gerekmektedir. "Kılınmadı"yı başlı başına yüklem olarak alırsak, o zamanda aktif cümlede, "iltifat"ı belirtisiz nesne olarak almamız lazım gelirdi.

"El-kıssa bazar-ı dad u sitad ifşa-yı irtişa ile hel min mezid vadilerinden mezağ olan mansıbları fer ü mayelere nasib ve ashab-ı feza'il-i hoş-nihad ibtilayı fakr u faka ile cah u celal behrelerinden na-murad olan mehcur u garib olmanın bu fakir zaviye-i hıramanda nice yıllar unuduldum kaldım." (248. cümle) Bu cümlede "ben" birinci teklik şahıs zamirinin yerine "bu fakir" özne olarak kullanılmıştır. Metnimizde böyle bir kaç özne tipi daha mevcuttur.

Bu açıklamalardan sonra Ali'nin nesrinin sentaks hususiyetlerini tespit etmek üzere, "Kühü'l-ahbar" kitabının bir poetika özelliği taşıyan ve ayrıca tarih malzemesi toplarken tuttuğu yolu anlatan mukaddime kısmının ilk 50 sayfasını esas alarak yaptığımız çalışmamızın 3. bölümünü teşkil eden "inceleme" bölümünde takip ettiğimiz metodun izahını yapmaya çalışalım:

VIII

Bu çalışmada her şeyden önce esas alınan norma bağlı kalınarak, bütünden parçalara doğru bir yol takip edilmiştir. Önce cümleleri tek tek numara vererek ayırdık. Daha sonra bu cümlelerin öğelerini tespit ettik. Tespit ettiğimiz öğeleri kendi içinde parçalara ayırdık. Özellikle fiilimsilerle yapılmış yan cümleleri öğelerine ayırıp gruplara, hatta gerektiğinde kelimelere kadar indirdik.

Öte yandan cümleleri kendi içlerinde isim ve fiil cümleleri olmak üzere iki kısma ayırdık. Buna göre:

İsim cümleleri 1,

Fiil cümleleri 2

rakamıyla gösterildi. Daha sonra isim ve fiil cümleleri basit ve birleşik oluşlarına göre değerlendirildi. Bu durumda:

Basit isim cümleleri 1.1.,

Birleşik isim cümleleri 2.1

ile gösterildi. Birleşik isim cümleleri kendi içinde:

1. Girişik birleşik isim cümlesi: 2.1.1.
2. Bağlı birleşik isim cümlesi : 2.1.2.
3. Karma birleşik isim cümlesi : 2.1.3
4. Şartlı birleşik isim cümlesi : 2.1.4
5. Ki'li birleşik isim cümlesi : 2.1.5
6. İççe birleşik isim cümlesi : 2.1.6

şeklinde tasnif edildi.

Basit fiil cümleleri 1.2

ile karşılanırken;

Birleşik fiil cümleleri 2.2

ile gösterildi. Birleşik fiil cümleleri de ayrıca kendi arasında:

1. Girişik birleşik fiil cümlesi : 2.2.1
2. Bağlı birleşik fiil cümlesi : 2.2.2
3. Karma birleşik fiil cümlesi : 2.2.3
4. Şartlı birleşik fiil cümlesi : 2.2.4
5. Ki'li birleşik fiil cümlesi : 2.2.5
6. İççe birleşik fiil cümlesi : 2.2.6

şeklinde tasnif edildi.

IX

Cümlelerin bahsedilen tasniflerinin yanında cümle unsurları da kendi aralarında tasnif edilip birer değerle dikkatlere sunuldu. Buna göre:

Cümlebaşı edatı	: Ed.	: 1
Özne	: Ö.	: 2
Gizli Özne	: IÖİ	: 3
Belirtili Nesne	: Bli.N.	: 4
Belirtisiz Nesne	: Bli.siz N.	: 5
Yer Tamlayıcısı	: YT.	: 6
Zarf Tümleci	: ZT.	: 7
Yüklem	: Y.	: 8

şeklinde gösterildi.

Bu cümle ögeleri, tasnifte, cümle başında bulunuşlarına göre, almış oldukları değerlerle ifade edildi.

Belirtili nesne ile başlayan basit bir fiil cümlesi: 1.2.4 şeklinde; zarf tümleci ile başlayan Ki'li birleşik bir fiil cümlesi de 2.2.5.7 ile gösterildi.

Aynı unsurlarla başlayan ve diğer unsurları da ortak olan cümlelerde adres adını verdiğimiz numaralama işleminden sonra cümle kalıbı ve o kalıba giren cümleler metinde geçtikleri sıra numarasına göre dikkatlere sunuldu.

M E T İ N

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

(Arapça kısım)

birle te'lif ü tahrîr itdiler

2 ve ensâb-ı mü'essir zü'l-halefi hüsn-i edâ ve ahsen-i inşâ birle taşnîf ü ta'bîr itdiler

3 huşûşen zıkr-i cemîl-i kibâr emtâr-ı rahmet-i gird-gâr ve terşih-i bârân-ı perverd-gârı mücib idüğini bilüp عند ذكر الصالحين تنزل الرحمة mazmûn-ı hikmet-i meşhûnı mücibince envâr-ı takvâ ile kulûb-ı laţîfeleri müstenîr olan enbiyâ-ı esfiyâ-ı i'câz-naẓîr ve evliyâ-ı etkıyâ-ı kerâmet-semîr ve şulehâ-ı üdebâ-ı diyânet-mesîr ve hükemâ-ı 'uzemâ-ı nebâhat-esîr ve 'ulemâ-ı fuzalâ-ı şerî'at-maşîr ve şu'arâ-ı bülegâ-ı ma'ârif-habîr zıkrî ile âşâr-ı şerîfelerini dil-peẓîr itdiler

4 ve selâţîn-i mâlik-i rikâb ve hevâkîn-i 'âlî-cenâb ki لقد كان في قصصهم كبرياى لقد كان في قصصهم كبرياى kerîm-i müstetâbına mâ-şadaqlardur gazavât-ı zafer-âyât ve fütühât-ı pür-füyûzât nuşret-i iktisâbların 'ibârât-ı hasene ile tenmîk u ta'c'bîr itdiler (li-mü'ellifihî)

eyleyüp zıkr-i cemîlin selefün
kıldılar rûh-ı revânın ihyâ
'isevî nuţk-ı hayât âbından
mürdeler oldu serâpâ ihyâ

5 zîrâ ki hadîs-i şerîfindeki delâlet zümre-i ihyâ fırka-ı mevtâyı hayr ile zıkr eylemekdür

6 ya'ni her yâd olındukca du'â vü senâları semtine gitmekdür veyâhüd anlaruñ hayr du'âlarına bâ'is olan aḥbâr-ı âşârlarını silk-i nazm ve inşâ-ı cevâhir-i zevâhir gibi muntazam eylemekdür (şî'r)

7 bu taqdîrce samt-ı hadîs-i şerîfde münharıf olan leâlinüñ meâlî sarahât-ı işâret-i tevârîh-i ehâlî ve delâlet-i hidâyet-i esmâr u aḥbâr-ı e'âlî idügi mukarrerdür

8 ol cihetden ki (4) lafz-ı zıkrüñ du'âya delâletinden tevârîh yüzinden senâyâ delâleti enseb ü aḫherdür (li-münşihî)

nâmını zinde idenler ölmez
bî-bekâ dünyâda fânî olmaz

er ölür adı kalur pâdişāhum
 iyi nām issı zevālin bulmaz
 şanki cennet gülidür zıkr-i cemīl
 rüzgār ile şararmaz şolmaz

- 9 bundan mā^cadā nev^c-i insānuñ cins-i hayvāndan imtiyāzı meziyyet-i nuṭṭkla olduğı gibi zümre-i ^cülemā vü aşhāb-ı nehādan olan fırkâ-ı insān-ı kāmīlūñ dahı benī nev^cinden farkı cevāhir-i kelimāt ve nevādir-i hikāyātiledür ki hadd-ı zātında ma^cnīdār ve ser-rişte-i nazm-ı belāgatda nebāhat ü feşāhatla nümū-dār olan güftār şahufāt-ı evrāk-ı sīmīne imdād-ı midād-ı ^canber-sevādla resm olunması fażl u ma^crifet sikke-i celīletü's-şakke senk-i nūḳūd-ı rāyicetü'l-vücūdda menḳūş u kende ve havātır-sengīn-i gūfelāda ve mü'essir-i denānır-i kulüb-ı^ckalāda ānen feānen mersūm ve eser-girde bulunması lāzım idüğü muḳarrerdür
- 10 hattā bu ma^cnāya işāret dāīmā kaşd olınup lāzımü'l-hıfz olan garāyib-ahbār ba^czı ma^carīf-şi^cār ahyār-ı sihr-i āsārından tārīhle mu^cabber ve nazmen ve nesren maḳbūl ve ri^cāyet-i şanā^cat-ı hassāsesi gayr-ı medhul olan tevāriḥ-manzūme gibi ruhām-ı sepīd-sīm-i endām ve mānend-i nukre-i hām olan mermerler şafhalarında kende vü muḳarrerdür (li-münşihī) farsça 3 beyt
- 11 fī-nefsi'l-emr güzer-gāh-ı dūnyānuñ netīcesi ki ma^crifet-i bār-hudā ve ^cazīmet-i dār-ı ^cuḳbādur ol ma^crifete delīl ve ol sefer ü ^cazīmete zād u sebīl envār-ı islām ve āsār-ı şevāğıl-ı imān ile nümāyān olan i^clām olınduḳdan mā^cadā a^cmāl-ı sāliha ki benī ādeme hem-rāh olur sermenzil-i dūnyāda cā-nişin olacak halīfesi zıkr-i bi'l-hayr idüğü nusūş-ı kātī^ca ile taḳakkūḳ bulmuşdur (şi^cr) 1 beyt
- 12 zīrā hemān ki hümā-yı cān ^cālem-i lāhūta ṭoḡrı ṭayerān ide
- 13 a^cmāl-ı şalāh-ı iştīmāl mānend-i per ü bāl yemīn ü şimālden ayrılmayup bilesince gide
- 14 seyyi'āti cesed-i süflīsindeki nefsi pejmürdesine pāy-bend olup alçakda kalur
- 15 sā'ir-i muhallefāt u mā-meleki ise verese-i müte^cateşīn-i āb-ı hayāt gibi kaşıur alur (li-münşihī)

pervāzgāhın üzildi gitdi hümā-yı rūḥ
 zīrā ki fi'l-hakīka budur muḳtezā-yı rūḥ
 ayrılmadı yanından anuñ hemḳü per ü bāl

şālih^c ameller itdi ser-āgāz-ı irtihāl
 ten kaldı gör içi gibi zulmet-i sarāyda
 pür-mür u mār meclis-i tārīk-cāyda
 dāmānına şarıldı anuñ cümle seyve'āt
 ya^c nī ki senden oldı (5) bu deñlü mahremāt
 vārişler ise mā-melekūñ gāret itmede
 mecmū^c-ı nakdūñı tağıdup kışmet itmede
 erdüke kalacak senūñ ey merd-i kār-dān
 zikr-i cemīl ü hayr du^cā nakdīdür hemān
 vārişler aña el karamaz ber-ķarārdur
 her biri ol şerefden ot behredārdur
 bildūñ ki oldı hāşıl-i^c ömrūñ huçeste-kām
 her nesne gitdi zikr-i cemīl oldı ber-devām
 taşşıl-i nām-nike niçün sa^cyūñ olmaya
 evrāk-ı şafha vaşf-ı cemilūñle tolmaya
 bākī degül çü devlet-i dünyāda yok beķā
 sa^cy it ki nāmūñ olmaya direk gibi hebā
 hiç şübhe çekme bunda emirūm bu vāzihā
 hayr ile anıl okınsun erdüke fātiha

- 16 sebep-i te'lif-i kitāb ve bā^cis-ı taşnif-i müstetāb zikrindedür ki
 ilhām-ı ilāhiyyeye müte^callik olan mevāhib-i nā-mütenāhī kāşānesine
 fetḥ-i bāb^lve müte^caşşin-i zülāl-i^c şrfān ve dil-teşnekān-ı bevādī-i
 fehm ve iz^cān-ı ser-geştelerine mā-şadaķ raşḥ-ı lebāb idügi ma^clūm-ı
 ma^cārif-i cenābdur
- 17 bir rüz-ı pirüz-ı nādir ve şubḥ-ı nūr-efrüz-ı sa^cadet-i meżāhir ki
 faşlen āhirü'r-rabī^ca idügi zāhir ve āsar-ı kānūn-ı evvel intifā-ı
 āteş-gāh-ı semāviye ile bāhir olup eyyām-ı şühür-ı şrabıyyeden ferīde-i
 cakd-ı cevāhir-i ḥesāb ile çār-dehüm rabī^cü'l-āhir idi
- 18 fe-lā-cerem mefhūm-ı taḥrik-ı hāme-i belāgat-me^cāsir bōstān-ı taḥayyü-
 lāt-ı hātırdā bu mażmūn-ı maḥbū^c ile mütebādir idi (nazm) farsça 1 beyt
- 19 ḥuşūşen cem^cıyyet-i müslūmānān ve kār-sāz-ı mağfiret-i yezdān ve
 münevver-i kulūb-ı ehl-i imān olan rüz-ı cum^ca idi ki mü'ezzinān-ı hoş
 elḥān evvelā minārelere çıkup yağmā-yı na^cmā-yı rahmet-i gird-gāra
 eş-salāt-gūyān idi (li-mü'ellifihi) farsça 3 beyt
- 20 sāniyen huffāz-ı hoş-elḥān havāşş-ı maḥāfilde tilāvet-i ḳur'ān ve^c aşr-
 hānlar ise maḳāmāt-ı^c ırāk ve sıfāhān ve hicāzda ğarīb nevālarla
 izḥār-ı zemzeme-i^c aşīrān (li-münşihī)

gösterdiler ol perdede her güne makāmāt
 tā ehl-i hevā eyleyeler meyl-i ^cibādāt
 gülbün gibi gül-rūlara cāy oldı mahāfil
 her mescidi gül cāmi^ci gösterdi ^canādil

- 21 hütebā-ı üdebā hūd şāh-sār-ı menābirde ^candelībān hoş-şadālar ve hamd u şalavāt ve mevā^ciz şalavāt ile dil-keş edālar idüp cema^cāt-ı hazīrān
 انصتوا naşsına teşebbüs-künān واستمعوا fermānına ita^cāt-girān
 olup birbirlerine dirdi (li-münşihī) farsça 1 beyt
- 22 ol hāilde bülbül-i dil ol (6) gülistānuñ bir küşesinde hāmūş ve ^candelīb-i bāğ-ı behişt olan haṭīb-i lebībün şadā-yı cān-baḥşını gūş itmeden medhūş olup ṭurur iken nāgehān ol meclis-i kuḍsī encūmen-i ūns taşavvur eyledi ve sākīsī destinden bir kadeḥ nūş idüp şevk-ı zevkile terennüm-künān ve rūḥ-ı sermesti medhūşluk ^cāleminde şevkile zemzeme-cūyān olup ol gülistānuñ nazm-ı ebyātından bu güne laṭif rubā^cī söyledi
 (li-münşihī) farsça 2 beyt
- 23 bād-ezān ki dil bülbülündeki kesr ü keyfiyet gitdi
- 24 vā^ciz-i rūḥ-revān hāfız-ı pür-fütūh-ı cārī-zebān ve cāḥiż-i pür-mevā^ciz-i tāzī-beyān gibi pend ü naşīhate başladı
- 25 ya^cnī minber-i bedendeki merāmı zūhd ü verā^cvü takvā pāyelerine ^curūc kaşd idüp cum^cadan murād cem^ciyet-i dildür ve huṭbeden maḳşūd gükr ü sipās u maḳādet idügin mücmelen şerḥ eyledi (li-münşihī)
- erbāb-ı dilün cum^cası cem^ciyet-i dildür
 ol cum^cadaki huṭbe dahi tā^cāt-ı dildür
 ammā ki ^cazizüm ser-kürsideki vā^ciz
 esrār-ı hudā kāşifi germiyet-i dildür
 sultān-ı haḳikatdür olan huṭbede memdūḥ
 hengām-ı senā vakt-i refāhiyyet-i dildür
- 26 ^cākıbet hāme-i lebīb ^callāme-i siyāh-ı ^cimāme-i edīb taḥrīr-i şarīr-i pür-te'sīriyle bir faşihū'l-lisān haṭīb olup minber-i tibyān üzre āgāz-ı beyān itmesini ve sultān-ı ^caḳluñ huṭbe-i refī^catū'r-rütbesini edādan soñra gülzār-ı ^cālemden güzār iden gülleri ve anlaruñ hevāsı ile hāṭır-perişān olup şüretā zevāl ü fenā bulan bülbülleri sūhan semtinden beyāza getürmesini mirāren sipāriş itdi (nazm) farça 1 beyt
- † 27 egerçi
 يوم تبيض وجوه وتسود وجوه
 mażmūn-ı meknūnını fikir itdükce enbiyā vü evliyā zikrini müştemil olan müsveddāt-ı evrāk-ı nāme-i a^cmālümün

beyāz olmasına ve kitāb-ı seyyi'ātümün imdād-ı midād ile mużmahil olup fenā bulmasına sebebdür diyü söylerdüm

28 ma^ca-hazā beyne'l-fuşāḥā fetḥatū'r-risāle ba^cde't-taḥmīd meşel-i meşhūrı zāhir ü hüveydādur

29 ḥuşūşen ki o ḥatmet-i bābın el-^camīd-i tekmile zümre-i bülegānuñ ezhānı kitābelerinde serv gibi engüşt-nümādur

30 lākin mābeynini taṭbīk ü tevcīh انا' يترشح بما يينا فيه
kelāmı ile mümkün idügi kemā-yenbāgī vech-i vecīhdür

31 ḥattā bu mütāla^cadaki diḳkaṭ ve semt-i taḥrīrindeki nezāket ve fīhi māfīh işāretine gūyā ve teşbīhdür (lī-münşihı)

nūr-ı rüşen gibi ^cālī bu ḥayāl-i barīk

(7) ḥāne-i vehmini eyler cūhelā tek tārīk
ya^cnī anlarda bu ḥeş nükte nümāyān elmaz
gār-ı enbūh içi ḥürşīd su^ca^cın bulmaz

32 el-kıssa ol rüz-ı pīrūzdaki cum^ca namāzını ki kıldum kendümde cem^cıyyet-i ḥāṭır bulamayup şaḥv u dehşetle karārgāhuma geldüm

33 cenāb-ı rabbū'l-erbāba tevekkül ve ḥazret-i peygamberūñ şallallahu ta^cālā ^caleyhü vessellemūñ ezyāl-ı dāimū'l-efzāline teşebbūs ü tevessül idüp hemāndem tenmīk u taḥrīre mübāşeret ve taḥkīk u taştīre mübāderet eyledüm

34 fe-lā-cerem bu hevesde sāle ki şeb ve rüz cihetinden yigirmi yıldan berü murādum ve her sā^cat ve her ān muḳteza-yı fevāidüm idi bir eşer-i ḥaş bāhirū'l-ihlās olmak ümīdine ibtidā idüp ihtitāmına mucidd oldum

35 ya^cnī ḥazān u bahār ve leyl ü nehār şarf-ı maḳdūr itmegi her cihetle süveydā-ı dilümde hüveydā buldum (naẓm) farsça 2 beyt

36 el-ḥaḳ bu gūne bir muşannīf-i kāmīl zuhr-ı āḥireti nāḳıl ve muşannifūñ zıkr-i cemīlini şāmīl ve nāssun ḥayr du^calarını müştemil bir tuḥfe-i gārīb ve nüsha-ı dil-firīb olur ki ḥutūṭı ḥıṭṭa-ı sevād-ı ma^cārifūñ benefşe-zārı ve sūtūrı kalem-rev-i iklīm-i letāifūñ tefārīk-ı yādīgārı olup mü'ellifi ḥaşre dek ḥayr ile āndurur

37 mücid-i muḥteri^cini ristāhize dek dillerde dāsītān kılur

38 bināen-^calā-zalīk zebān-ı kalemle deḥān-ı devātdan mervī ve sevād-ı tecrūbe ile beyāz-ı evrāk-ı ḥāṭıradan bu gūne maẓmūnla mer'ī oldı

39 ya^cnî ki bu makûle makâle-i behiyeler şûret buldı (li-mü'ellifihi)

ey püser olmaz oğuldur eyü ad
zâde-i tabî^cün anuñla hem-zâd
bikr-i fikr anlar ile hemşîre
dâyedür hâtırâ-ı turfe nihâd
gâlibâ maḥbere bōstānında
şîr-i nâ-puhte misāl oldu midād
ben ebū'l-faẓl devât ümm-i kemāl
hāme bir ālet-i ferhunde nijād
^cālem-i ^cilme mifūs oldu nukūs
yazdılar şafḥa suṭūrında sevād
dizilüp cünd-i me^cānî şaf şaf
düzer ālāyını sultān-ı fu^cād
tîg-ı ilhāmıla feth olmadadır
kal^calar gibi feyūzāt-ı mevād
didüğün ^cāleme nisbet ammā
şey degüldür felek-i bî-bünyād
merdler var ki bir āh itmekle
mülk-i dünyayı kılurlar ber-bād
bir ^cimāret ne kadar muḥkem ola
çār-dīvār olıcaḡ çār ezdād
kopsa biñ kere kıyāmet ammā
irmeye ^cālem-i ^cirfāna fesād
dem-i ^cīsā ile her dem ^cālî
hāzret-i vakt ol ki ideler aduñı yād
gerçi ^cömrün gamile geçmişdür
eyledün rühuñı āhir hele şād
böyle te'lîf iden olmaz iy dil
añılır adı ilā-yevm-i me^cād

40 sipās-ı bî-gerān ki sınıfında
dāhil oldum

خلق الا انسان علمه البيان

41 ve sitāyiş-i bî-pāyān ki
fehvā-yı (8) garrāsına zebān ve dehānumı mā-sadaḡ buldum (nazm)
arapça 2 beyt

فيا آلا ء ربكما تكذبان

42 nice meh ü sāl
müşevveşü'l-hāl ve vesāvis-i şeytāniyye ile muḥtelli'l-ahvāl olup

بالغدو والاصال mukteziyat-ı nefsanīye ile

mezra^ca-i dünyādan hāsil ve bōstān-ı ümīd ü recādan bir behreye vāsıl
 elmak kaşd itdükce **سرم** bahtımı küy gibi gevġān-ı kazā ile
 galṭān ve emrāz-ı cürm ü günāh ile ayva gibi beñzüm sarardukca ṭāli^cüm
 takviminde ferāġat bih kaydını nihān u bī-nişān görüp bu nev-güfteyi
 vird-i zebān iderdüm ve bī-ser ü sāmān ve sergerdān olduğum hālde
 kendüme dirdüm (li-mü'ellifihi) farsça 2 beyt

- 43 ammā hāttime-i kār bu gūne bir eser-i laṭīfle bedīdār olup leyl ü nehār
 enbiyā-ı büzürg-vār ve evliyā-ı kerāmet-dişār ve mülük-ı ^cadālet-i
 sülük-ı ġazāgirdār ve ^culemā-ı fużalā ve şu^carā-ı fuşahā ve hükemā-ı
 bülegā-ı ma^cārif-şi^cār tevārih-i hıred-mendān-ı ümmet bu ^cabd-ı bī-
 miqdārdan ber-güzār ve ilā-sā^cati'l-kıyām her biri kelām-ı cevāhir-i
 nizāmumdan behredār olmak müyesser olduğda sarīr-i hāmeden bu kıṭ^ca-ı
 laṭīfeyi işitdüm
- 44 intizām-ı ahvālūme kār-sāz olmaġın gōñül mecmū^casına sebt itdüm
 (li-mü'ellifihi)
- sultān-ı mülk-i mā^crifete hıdmet eyleyen
 kalmaz yabanda şāh-ı belāġat-nişān olun
 bīr özge hutbe sikke bulur nazm u nesrdēn
 husrev gibi hıdīv-ı memālik-sitān olur
- 45 el-kıssa gördüm ki kıssadan hisse bā^cis-i devlet-i zıkr-i cemīl olur
- 46 ve dünyā sarāyına gelüp zehr-āb-ı ġuşsa ile sebep-i def^c-i ġuşsa nūş-ı
 āb-ı hayāt mesābesinde bā^cis-i ecr-i cezīl olur
- 47 anlar cem^c-i māl u menāle ġalışdukda haķır-i ber-geşte-hāl taḫşīl-i
 nakd-ı ma^crifet ü kemāle sa^cy itdüm
- 48 ġayrılar imtidād-ı ^cunvān ve izdiyād-ı cāh u celāle kaşd itdükce bu-
 efkar hālişü'l-āmāl nazm u nesr ile te'līfāt u āsār ṭarīķına gitdüm
- 49 ṭārīh-i hicrī ki tamām elife peyveste ve bünyān-ı ^cōmr-i ^cazīz ve ġar-
 erkān-ı ^canāşır-ı temyīz elli iki sālile şikest ve za^cf-ı kavī ve za^cf-ı
 renc ü ^canā kadd-ı ham-geşte ile her dem harem-i serāsına kemer-beste
 oldı
- 50 bu heves-i deh-sāle ve hevā-yı cem^c-i kütüb ü risāle şafha-ı süveydāda
 bu gūne sevādla irtisām buldı ki rü-yı zemīnde zāhir ve kemīnde şīrāze-i
 ḫikmetle cild-i fażl u belāġate karīn olan mücelledātı serāpā tecessūs
 ü tettebbu^c kīlam ve elsine-i ġardaki manzūm u menşūr tevārih kitāblarını
 görüp her bir cevāhirle memlū bir baħr-ı ^camīk iken ġavvāş gibi ġavrıne
 irüp ve netāyic ü me'āl-ı dūrer ü le'ālīsın aşdāf-ı maħbere vü devātđan

kojalum şan^cati bu hüsn edā
 sāde-rū bir cevāna oldu şebih
 olsa bir çehre hālden hālī
 anı olsa velik vech-i vecih
 saña besdür vücudı maḥbūbuñ
 zib ü ziver gerekmez olsa sefih

- 58 çünkü dāmen-i evrāka teşebbüs-i bī-mer ve sā^cid-i hāmeyi teşmīr ü
 tahrīr-i ma^cārif-simer ve şah-sār-ı aklām-ı meyve-dārdan cem^c nev bā
 vü hā-yi me^cānī vü semer muḥarrer oldu
- 59 el-emsāl meşābihü'l-akvāl çerāğını işti^cāl ile tahrīr-i kıssa u ihbāra
 iştiğāl kılındı
- 60 huşūsen darb-ı meşel maḳūlesi güftār u rüz-merre edālara i^ctibār olınup
 كلام العاقل كه امثال emsāl-ı mantūkına imtisāl gösterildi ve
 zamānumuzda vāki^c olan āsārda خف و العلم من افواه الرجال
 kavli ile ^camel olındı
- 61 fe-ammā hilāf-ı vāki^c hikāyāt ve muhtera^c vü sāhte ve dūrūg-ı bī-
 fūrūgla pūr-dāhte rivāyet-i naklınden عليك بالصدق في مقالک
 fehvasına mutāba^cat ile küllī ihtiyāt kılındı
- 62 zirā ki ma^clūm-ı zevī'l-elbāb ve mefhūm-ı tībā^cı hikmet meñabdur ki
 م الكذاب كلع السراب maẓmūnına mā-şadaḳ olan güftār u cevāb
 ile āb-ı ḥayāt-ı ma^cārif teşne-dilleri def^c-i ḥarāret ü kesb-i şafā
 kılmaz
- 63 ve rivāyāt-ı ahbārda ihtilāf ve nakl-ı hikāyāt u esmār şihhatinde niza^c
 vü hilāf idenler وان الذين اختلفوا في الكتاب fehvā-yı ğarrāsına
 mā-şadaḳ olup لشقاق بعيد tekmīle-i celīlesinden münba^cis
 olan cidāl-ı bī-me'āli bilmez (li-münşihī) farsça 2 beyt
- 64 ḥāşıl-ı kelām bu kitāb-ı belāğat-şi^cār netice-i mūh-felek-i devvār ve
 mecmū^ca-i fevā'id-i ğār-erkān leyl ü nehār bir eser-i tābdār u büzürg-
 vārdur ki melā'ik-i erā'ik seb^ca semavāt hikāyātını gūş itmege tahassür
 çekerler
- 65 ve ḥavāri vü gilmān semāniye-i cennāt her cüz'indeki nikātuñ ta^callum
 u iz^cānı ümidine ḥāce-i ^cakl-ı kül ḥuzūrına diz çökerler
- 66 lā-siyyemā mevālī-i mecālis-i serāy-ı sipenc ve ehālī-i medāris-i
 cihāt-ı sit olan ^cuḳūl-ı bā-fer-henc bu derece derc olınan cevāhir-i
 zevāhir reşkine ikide bir göz yaşları dökerler

67 fe-amma mücelledât-ı erba^casına mâlik olanlar geŝt-zâr-ı taĥsîl-i ma^crifetlerine hükm ü fezâ'il tohumını ekerler (li-mî'ellifihi)

zehî kitâb-ı letâyif ki çâr-cildinde
ferâhum oldu hikâyât-ı mülk-i heft-ıklîm
zehî cevâhir-i elfâz u nazm u çâr-kitâb
içinde kıŝası her milletün bî-resm-i kadîm
nüzûl idüp ŝanasın rûĥ-ı kuds-ı ilhâmı
resûl-ı ^cakla bu âyâtı eyledi ta^clîm

(11) tamâm her dū-cihân bundadur bilâ-noĝŝân

68 elhamdülillâh bâĝ u râĝ-ı huld-berinden rûy-ı zemîne cârî olan miyâh-ı çâr-enhâr-ı tarâvet güvâh olduĝı gibi hâme-i dū-zebânumdan cereyân ve ^cukûl-ı fuhûl ve ezhân-ı bâhirü'l-iz^câna feyezân iden akvâl-ı selâset-niŝân heft-baĥrûn cevâhir-i nevâdirini müŝtemil olan enhâr-ı erba^caya nümüdâr oldu

69 gūyâ ki nil ü ceyhûn ve firât u seyĥûn vâridâtum ^câleminün arz-ı tarâvet-güzînine ittîŝâl buldı

70 ba^cde-mâ geŝt-zâr-ı ^cirfânında neşv ü nemâ ile hüveydâ ve beydâ-ı fesîhü'l-ircâ-ı dâniŝ ü iz^cânında kemâl-i letâfetle peydâ olan maĥsûl-ı hikâyât u âsâr u mecmû^c meŝmûl-ı rivâyât-ı belâgat-niŝâr (kühü'l-ahbâr) nâmı ile ŝöhre-i dâr u diyâr kılınması münâsib görildi (li-münŝibi)

mücelledât-ı tevârîĥe hiç nihâyet yok
suhen ne ma^cden imiş cevherine ĝâyet yok
egerçi türki vü tâzî vü fârisî güftâr
kitâblar düzilüp dizdi dürrlerin âsâr
velî anuñ kimi muĝlâk kiminde ĥâlet yok
kiminde türki edâ ĥubı var selâset yok
ne muĝlâkından olur ehl-i rûma feth-ı elbâb
ne türki dilden okur ĥaĥ alır ülü'l-elbâb

71 fi'l-vâkı^c fî-zamâninâ vilâyet-i rûmda cârî olan lisân-ı bü'l-^caceb elsine-i çârdan mürekkeb bir nuĝk-ı pāk-müzehhebdir ki ehl-i diller tekellümünde gūyâ ki sâ'irinden a^czâbdur

72 farazâ lisân-ı ^carabî tekellümü farz veya vâcib olsa ve zebân-ı fârisî isti^cmâli sünnet-i seniyye makâmında kıyâm bulsa beyân elinan halâvetden

mürekkeb lisân-ı türki telaffuzı müstehâb ve basîtinin türki fuşahâ kavlince nehyi vâcibdür

- 73 fe-lâ-cerem bu haķir-i pesendide rakâm-ı ifâde-i şâmile niyetinde devât gibi sâbit kadem oldum
- 74 pergâr-vâr merkez-i mazmûnı muhîṭ ü divâr ve basît-i şafahât-ı vâridâta terâķib-i kelâm-ı mürekkebe ile seyyâr olmağı münâsib gördüm
- 75 haṭṭâ şaded-i kıssada dâhil olmayan berâ^cat-ı istihlâl ve şafahât-ı şubḥ u şâm ve hazân u bahâr kelimâtdan ya^cnî şebistân-ı hayâl makûlesi makâlâtdan bile kemiyet-i hâmeye ircâ-ı^c inân itmedüm
- 76 ya^cnî inşâd u inşâ tarîķına tab^cumı irşâd itdükce pişvâ idinüp eserine gitmedüm
- 77 tâ ki evâsıt-ı nâsdan olan sâde diller ol vâsıta ile iz^cân-ı kelâmdan mahrûm kalmayalar ve kıssaş u ahbârûn ba^czı yerlerin fehmi itmemekle mü'ellifine^c itâb u düşünâm kılmayalar
- 78 ammâ dem oldı ki semend-i kalem-i tîz-kâm-mânend ablak eyyâm yeglemedüm
- 79 ve ser-rişte-i nuşḥ u pend ü hayâli ol tünd hûya peyvend yerin tutmadı
- 80 belki kuyûd-ı bî-zevâl kuvvet-i zâvilâne ile kendüyi zaḫt itmedi
- 81 haṭṭâ^c arsa-i hayâlât gibi dest-i heyhât ki cilve-i cibilliyesinden mahsûş bir cilve-gâh-ı bî-gâyât idi
- 82 gâh oldı ki şebistân-ı hayâlâtla (12) sevâd-ı midâd-ı zalâmındaki vâdîlerûn şebdîzi oldı
- 83 maḥal düşdi ki behrânî teşbihât-ı renginle ol meyâdîn içinde çeyş-nümün olan sürhât u gülgün gibi görindi (li-münşîhi)
- dem oldı göz yaşınun kanına boyandı kalem
kızardı turdı önümde mişâl-i şâh-ı beķam
gün oldı baḫt-ı siyeh kıldı rûzumı muzlım
anuñla beñzedi destümde kilik-i tîre rakam
- 84 vaktâ ki ilhâm-ı rabbânî ol makûle bedî^c ü rengin tahayyülâta bânî oldı
- 85 haķḫ u izâlesi şâhid-i nâzenîn-i mazmûna rumḥ-ı kalem izâlesi itâlesi gibi mürüvvet^c add olunmakdan mâ^cadâ hazret-i bârînün virdüği nevâl ü^c in^câmı redd ve ebvâb-ı füyûzât-ı lâ-yezâlî dest-i ictinâbla sedd-i münâsib^c ilm-i sermed görilmeyüp ceste ceste ba^czı mahall-ı fuhûl-ı ricâl olan ehl-i kemâl zümresine mahsûş nevâl^c add elindi

- 86 amma fakr u faka-ı cehlele perışān hāl olan cūhhāl ol ni^cmet-i mütenevvi^cā-ı lā-yezāliden bī-naşīb ve kesīrū'l-bāl ve nā-şenā-yı kesīrū'l-infi^cāl olması münāsib görildi
- 87 taḥkīk-ı dakīk ve tedkīk-ı enīk^c ulemā-ı mütebahhīrīne ma^clūm ve kitāb-ı muhammediye mü'ellifi yazıcı-zāde mevlānā şeyh muḥammedūn āsarından fuşūş şerhinde mersūmdur ki mezbūr kutb-ı eşher^cālem-i rū^cyāda ğavs-ı azher şeyh muḥyiddīn ekber قدس الله سره الا طهر ḥazretlerine ḥitāb ve kitāb-ı fuşūş çāk böyle metin ü mahşūş ve mahfiyū'l-feḥāvī ve mestūru'n-nuşūş yazılmağa bā^ciş ne idi deyu isticvāb itdükde ḥazret-i şeyh buyurmuşlar ki ben bu ḥuşūşa me'mūrum
- 88 ya^cnī ki iğlāk-ı ebvāb-ı fuşūşda ma^czūrum ki ḥazret-i bārī جل شأنه عن التواری bu^cabd-ı za^cīfine temlik itdüğü meleke-i^c ilmiyenūn izḥārını irāde kıldı
- 89 tā ki bu kelimāt-ı mermūzātı idrāk eyleyenler kendülere ve baña mevḥūb olan^c atāyā-yı ilāhiyenūn ḥakīkatini bileler
- 90 ve sırrını bilmeyenler طلب العلم فریضة على كل مسلم و مسلمة ḥadīs-i şerīfi maẓmūnına me'mūrlar iken imtisāl-ı ferḡān ve taḥsīl-i kemālāt u iz^cān eylemeyüp tih-i dalālet-giriftārlarından idüklerini añlıyalar (bedīhe)
- bunda çok ḥikmet ü çok sırr-ı ilāhī vardur
bir mu^cammā gibidür anlayan añlar anı
kāmilūn^c ilmini cāhil nice idrāk eyler
kendi kadrince olur her kişinūn iz^cānı
- 91 imdi bu kıssadan ḥişşe^c arūs-ı hacle-i nāz u me'yuş dāmād-ı keşf-i rāz olan bīkr-i fikr-i^c amīkden ref^c-i menassa bu vechiledür ki ḥazret-i bār-ı ḥudā کullarına ihsān u^c atā eyledüğü^c ilm ü ma^crifet ü zekā ve nazm-ı kelimāt u ḥüsn-i edā sentini terk idüp mücerred herkes meşkāt-ı envār-ı āsarumdan aḥz-ı kabes itsün diyū kelām-ı laṭīfi peyām-ı keşife tebdīl eylemek fi'l-ḥakīka irtikāb-ı şahs-ı rācil imiş
- 92 ve meşiyet-i subḥāniyye deryāası bir baḥr-ı bī-girān ve kulzūm-i^c amīk u^c ummān imiş ki^c ukūl-ı kāsire-i insāniyye ol baḥruñ kem katresine sāhil imiş
- 93 fe-lā-cerem bu mecmū^ca-ı kıssaş u aḥbār bir kitāb-ı müstetāb-ı belāğat

āsārdur ki yüz otuz pāre kitābuñ zübdesidür

- 94 husūsen ki anlaruñ her biri nice mücelledāt-ı esmārun zübdesidür ve anlar şümāra dāhil olduğı taqdīrce altı yüz pāre kitābuñ mecmū^casıdur
- 95 egerçi ki tehi dest olanlara temellüki müşkil oldu
- 96 ya^cnī ki bu makūle çār mücelledūñ istinsāhı şu^cübeti ve ihrācāt-ı lāzimesinūñ keşreti mihr-i çehārum gibi incilā buldı
- 97 lākin genc-i nihān ele getürmesi āsān olmaz
- 98 ve cevāhir-i iksire bilā-harc keşir kimse sühulet ile dest-res bulmaz
- 99 lā-siyyemā nice pāre mücelledātuñ ihmāl-ı sakīlesinden kurtılur
- 100 cümlesini harca sürüp bir mecmū^ca-ı maḥbū^ca ele getürür (li-münşīhi)

mālik olan bu genc-i mu^ctebere
 oldu bir h^vāce-i güzide-hisāl
 saydı bir dürr-e biñ yük akçesini
 bedel-i encüm oldu şems-i kemāl
 görünür gayrılar āna nisbet
 sīm ü zer yüklerin çeker hamāl
 bir dürr-i pākī kıldı dürr-i bağāl ol
 h^vāceler mübtelā-yı bār-ı bağāl

- 101 çünki şarīr-i kalem-i hōş-renk bu güne nakş u şavtla tahrīre āhenk eyledi
- 102 şāhid-i ma^cnā fi'l-hāl bir revzeneden dahi yüz gösterdi ve bu bīkr-i maẓmūnı bir dūşize peri-peykere teşbīh idüp bu kıṭ^ca-ı laṭīfe nazmına dahi ruhsat virdi
- 103 ya^cnī ki hāme-i dū-zebān-i nühuḥte beyān-ı hāl-i dili ile bāna didi (nazm)

bir nazarda hemān bu hub eser
 oldu bir duḥter-i kamer-peyker
 nakd idüp cümle-i cevāhirini
 aldı bir ḥatem-i güzide güher
 oynadur parmagında her dem e genc
 genc-i efrāsiyābı ser-tā-ser
 görünür ol güher ḥuzūrında
 pile-ver her nigār-ı pür-ziver

- 104 huşuşen ki şırf türki edālar ve rüstāyilerden nāşī inşālar ki istimā^c₁
hırās-ı cān ve kur'ānı renc-i pür-şikence-i şāhib-dilān idi anlardan
halāş buldı
- 105 ve bu güne kelimāt-ı nā-şenīde vü pākīze elfāz u ^cibārāt ile bu maḳūle
bir yādigār-ı haş eldı
- 106 hemān hurd-ı hurdedān bu cevāhiri silk-i tahrīre getürdi (nazm)
farsça 2 beyt
- 107 imdi bu kitāb-ı müstetāb ki bünyān-ı mücelledātı erkān-ı erba^ca ile
beyt-i ma^cmūr-ı tullāb ve ka^cbe-i mükerrreme gibi ziyāret-gāh-ı zevi'l-
elbāb olmışdur
- 108 (mücelled-i rükn-i evvel) fahr-ı dü-^cālem bā^cis-ı hilkat-ı benī ādem
ḥāzret-i muḥammed mürsel-i mükerrrem صلی الله تعالى عليه وسلم
nūr-ı laṭīfinūn zamān-ı hilkat-ı hüvviyet-nişānından ebu'l-beşer-i (14)
mu^cazzam ḥāzret-i şafıyyullāh ādem vücūdına ve hübūtına varınca
zuhūra gelen milel-i ümem ve sāmīn ü süryānīn ü yunānīn ve ṭavā'if-i
^cacem zikrini şāmil ve ibtidā-ı āferīniş-i ^cālem ü cān bin cānn
ḳavmine müte^callik olan aḥbār-ı pür-ḥikem ḥavādisini müstemil bir
mukaddime-i maṭbū^cü'r-raḳam mülḥak u munzamm ḳılınduḳdan ḡayrı
tefāşil-ı cibāl ve biḥār u enhār ve esāmī-i ikālīm ve büldān u diyār
fevā'idini müstelzim olan lāzime ber-vech-i takrīr-i ḥāḳīk mücelled-i
rükn-i evvelde taḳḳīk olınmışdur
- 109 elḥamdüli-llāhi te^cālā ^camme-i fuḳalā-ı muḥāḳḳıḳīn-ı müverriḥīn ve
ḳāffe-i ^culemā-ı tevārīḥ-güzīn ḥaccāl-ı lāzımü'l-celāldan ref^c- bürka^c-ı
kemāl itdükleri şāhid-i maẓmūn ve me'āl-ı cild-i evvel evā'ilinde
^carz-ı cemāl itmişdür (li-mü'ellifihi)

^cālem ü ādem ey faşīḥ edā
biri suḡra durur biri kübrā
müntec elmaz selīḳa-ı mantıḳ
birini itmeseñ eger inşā
bir mü'ellif tasavvur itmedi ki
fıkr-i taşḳīḳ lāzımü'l-inḥā
şükrü'lillāh ki sevk-ı mülhem ile
pāy-tā-ser müyesser eldı baḥā
bilinür mi ḥāḳīkat-i güher
ger kemā-kān bilinmeye deryā

gâfil olma bu akd-ı gevherden
bunda çok nükte vardur ey dānā

- 110 (mücelled-i rükn-i sâni) netice-i mecmû'a-ı kâ'inât şirāze-i
mücelledāt-ı arzın u semevāt mevşūf-ı لولاك لولاك
olan sultān-ı enbiyā bürhān-ı aşfiyā habīb-i hudā muhammedü'l-
muştafā صلى الله تعالى عليه وسلم وعلى مصلية عشر
hazretlerinin hilkāt-ı mu'ciz-nümā ve bi'set-i hikmet-ārāları ihbār-ı
dü-ālem ahbārını inşā eldukdan sonra kabā'il-i hamīde haşā'il-i
zü'l-haseb ve celā'il-i pesendide gemā'il-i sâbitü'n-neseb olan ümem
matbû'ü's-şiyem Arab menākıbını imlā-ı güzīn huşūşen hulefā-ı rāşidīn
ve hükām-ı emeviyye vü abbāsīn ve kabā'il-i Arabdan zuhūra gelen
ümerā-ı küberā-ı mütekaddemīn ve ülüm-ı zāhirede mü'ellefāt u āsar
koyan fużalā-ı muşannifīn ilm-i hurūf ve ledünnide mütebahhir olan
meşāyih-i izam-pişīn ve kerāmāt u keşfī şöhet bulan şüyüh-ı seccāde-
nişīn ve ilm-i ebdāna müte'allik muşannefātla zü'l-iştihār olan
etibbā-ı hāzıkīn ki cümlesi fużalā-yı Arabdan zuhūr etmiş ola ancak
hükemā faşlında gayruñ karışması tecvīz kılınmış olmaya bu cümleñün
tevarīhi sā'ir kıssaları ile takrīre karīn ve ālā vechi'l-icmāl
ta'yīn ü tebyīn ve bu ma'küle bir nazm-ı güzīnle berā'at-rehīn
kılınmışdur (li-münşihī)

bu mücellede oldu safha-nümā
cümle dünyā ile vü mā-fi-hā
gerçi sâni velik evveldür
ya nī ol dahi mü'evveldür
anda nūr-ı muhammedi peydā
bunda hem zāt-ı ahmedi peydā
nürdan hōd-zuhurdur maşşūd
nūr-ı bī-zāt olur mı hiç meşhūd
oldı sânisī evvelün adı
bir mu'ammādurur bu pür-mā'nī
(15) vech-i takdīm şāzz olur bunda
söz kıyāşın hurd bulur bunda

- 111 (mücelled-i rükn-i sālīs) Cibret-nümā kıssaş u ahbār-ı etrāk lāzımātını
irād u inhā ve aşāyir-i tataruñ huşūşen oguz nāmındaki kabā'il-i bī-
şümāruñ keyfiyet-i esmār ve hakikat-i hikāyāt u ahbārılarını ber-vech-i
selāmet-edā āb-ı revān gibi icrā kılınup ol zümreden zuhūr eyleyen

mülük u hanân-ı sâhib-kırân-ı gâret-sülûkî kemâ-yenbagî yazılmışdur
(li-münşîhi)

bundadır ser-güzeşt-i kavm-i tatar
oğuz ahvâlı cümle her ne ki var
âl-ı timur ve âl-ı cengizi
kavm-i gâret-girân ser-tîzi
olınupdur bu cild içinde beyân
ez-ser-encâm kıssa bâ-pâyân
kopdı ol ravzâdan çü gonce-i ter
âl-ı ^cosmân olan sûtüde siyer

112 (mücelled-i rûkn-i râbi^c) beytü'l-ma^cmûr künhü'l-ahbâr bu rûkn-i
rekîn bâ-temkîn inşası ile nümüdâr olup ma^cnide her sûtün-ı bünyân-
güzîn rûkn-i râbi^cdeki esâtîn ve kavâ'id-i mülk-i metîn ya^cnî bu
mücelledeki selâtin-i şekve-âyin ve şehriyâr-ı sikender-nişîn
idügi ma^clûm-ı ^cakl-ı dūr-bîn oldukdan mâ^cadâ menâkıb-ı hüsrevân-ı
zî-şân-ı rûmiyân ve letâ'if-i serverân-ı âl-ı ^cosmân mufaşşalan
rûkn-i râbi^cde tahrîr ü beyân kılınmışdur

113 la-siyyemâ tefâşîl-ı diyâr-ı rûm ve havâdis-i guzât-ı pesendide-
şifât merz-bûm-ı mü'ellif-i mağmûma zamânen karîb ve nicesi ^can^cane
ile mervî vü ma^clûm ve ekşerî resm-i tañtana ile mer'î ve mefhûm
olduğı cihetden kemâ-yelik tahrîr ü tahkîk olunmuşdur

114 ve semt-i te'lîfde sâ'ir mü'ellifine tefevvük u tereffü^c kaçd olunup
eşahh hikâyât u ahbârûn netâyic-i maḥbû^cası ^calâ vefkı'l-merâm
bilinmiş ve bulunmuşdur (li-münşîhi)

bu mücellede hem kılındı beyân
âl-ı ^cosmân olan şehân-ı cihân
çâr cildinde oldılar rûşen
çarh-ı çarumda gün gibi tâbân
^carab u rûm u türk ü hayl ü ^cacem
oldı maḥkûmı bunlarûn her ân
taht-ı hükminde yesrib u bâḥḥâ
gayrılar bunlara degül akrân
hak te^calâ mü'eyyed itmişdür
her biri bir şehen-şeh-i zî-şân

115 el-kıssa mücelledât-ı çâr-erkân mücmelen ma^clûm eldi

116 beyt-i ma^cmūr-ı hakikat ^cirfān-ı hużūr-ı nūr-ı şu^cūr ile ez-māh
tā-be-māhī kemā-yenbağī ve kemā-hiye incilā buldı (li-münşīhi)

yazıldı cümle peygamberleriyle cild-i evvelde
eger ešnāf-ı süryānī vü yunānī eger a^ccām
^carab serverleriyle mürtesemdür cild-i şānīde
resūl u āl u aşhāb u benī ^cabbās-ı zū'l-ikrām
üçinci kām-ı tataruñ ser-encāmında bezm içre
şarāb-ı āl-ı cengiz āl-ı timur ile dā'ir cām
velī dördincisi aşhāb-ı rūmuñ ser-güzeştüdür
şehān-ı āl-ı ^caşman anda yazıldı bulup encām
tamām halk-ı ^cālem muntekişdur çār cildinde

(16) anuññ bu kitāba künh-i ahbār oldı ^cālī-nām

117 gibb zalik bu dahi rindān-ı hurdedāna ^cayān ve rū-şināsān-ı nükte-
şināsāna gün gibi nümāyāndur ki eyyām-ı devlet-i ferçam-ı āl-ı
^casmāndaki akvām-ı mucennise ve ervām-ı mütenevvi^ca cild-i şālīsde
beyān olınan kabā'il-i etrāk u tatardan ya^cnī hāric degül bir
millet-i güzīde ve ümmet-i laṭife-i pesendīdedür ki zuhūr-ı devletleri
cihetinden mümtāz oldukları gibi diyānet ü nezāfet ü ^cakīdet
haysiyetinden dahi bāhirü'l-ımtiyāz idügi zāhirdür

118 bundan mā^cadā ekşer sükkān-ı vilāyet-i rūm meclis-i muhtelitü'l-
mefhūm olup a^cyānında az kimesne bulunur ki nesebi ber-müselle-i
cedīde müntehī olmaya

119 ya^cnī ki bāğ u rāğ-ı islām u diyānetde neşv ü nemā bulan nahl
vücūdları serv-i bālā gibi engüşt-nümā ve rāstī vü şadākatle reşk-i
dırāht-ı tūbā iken yā māder yahūd peder cihetinden cinsleri ber-
müşrik-i pelīde nihāyet bulmaya

120 farāzā iki cins dırāht-ı meyve-nişār birbirlerine vaşlıla ^carz-ı
berk ü bār eyledükde semeresi nice ki dürr-i şeh-vār gibi büzürg ü
ābdār ise vaşıl-i aşılūñ dahi pesendīde nihādı beyne'l-enām yā
şüretā hüsn-i hulķla be-dīdār olur veyāhūd mā^cnevī ma^crifet ü
hüner-verlikle imtiyāz-ı şān bulur (li-münşīhi)

cedd ü ābāsı ba^czı ervāmūñ
kayd-ı küfr içre olmağın muṭlak
her yaluñ yüzlü dilber-i püseri
nürdür şanki nārdan müştak

- 121 ve bi'l-cümle sekene-i emkine-i rümuñ ihtilāf-ı ecnās u tabī^catleri ve her kavmīñ bir güne vaşf-ı hilkatle şöhretleri mücelled-i rükn-i rābi^c dībācesinde tafşilen beyān olınmışdur
- 122 bu maħalde iktiza-ı siyāk ancak bu miqdār beyān olınmışdur
- 123 bu daħi aşhāb-ı iz^can olan erbāb-ı ^cirfāna hafī olmaya ki hükemā vü kudemā vü hükām-ı yahūdā mülük-ı efrenc ve sā'ir naşārā faşlları bi-hasbi't-tēvārih esmār-ı esmār-ı devhalarına bīh şeklinde elmağın rükn-i evvelde yazılmışdur
- 124 aşhāb-ı resūl bā-şafā ve yārān-ı tābi^cin-ı zevi'l-ihtidā ve fuşahā-ı ^carabdan zuhūr iden şu^carā vü bülegā fuşūlı rükn-i sānide beyān olınmışdur
- 125 kezalik zümre-i tatardan zuhūr iden ^culema vü şulehā rükn-i sālīde ve vilāyet-i rümde neşv ü nemā bulan meşāyih ü fużalā vü şu^carā vü hükemā ve mesned-nişin-i vekālet ü hükümet olan vüzerā vü ümerā kaᅇᅇ pādīşahuñ ^caşrında hüveydā olmuş ise ol şehriyāra müte^callik olan fuşūlün āhirinde taħrīr kılınmışdur
- 126 ammā vech-i taqdimde reh-nümā-yı şadākat-meşhūn هل يستوى الذين
ناش-ı şerifindeki mażmūn-ı ^cibret-nümūn iken والذين لا يعلمون
meñasib cihetden cülūslarına göre yazılup vüzerā vü ümerā faşlı meşāyih ü ^culemā vü şu^carā zikrinden te'hīr kılınmışdur (li-münşīhi)

var mı bir ehl-i ma^crifet h^vāce

- (17) ide te'līf böyle dībāce
müstakīl şanki bir kitāb oldu
levh-ı ğaybiden intihāb oldu
ibn-i hāvend şāh u ibn-i esir
gerek ibn-i keşir ü ibn-i cerir
böyle icāda olmadı bānī
ol āhir bu şun^ca yok sānī
kalem endāze ^caql-ı küll-i mi^cmār
nice şāgird olur āna sinimmār
ferşi elfāz u sakfi mi^cnādūr
ğār-erkānı hōd-müheyādūr
nesri bir ber-zemīn-i mülk-i edā
oldı her beyti kaşr-ı bī-hemtā
görünür kışşalar sevād-ı deyyār
hep me^cāni cünūdıdır diyār

beyt-i ma^cmūr u ka^cbedür gūyā

āferīn āferīn ey ^cālī
 hak senūn kadrūn eylesün ^cālī
 nām-ı emvātı eyledūn zinde
 olasın zinde haşre dek sinde
 kim komışdur bunuñ gibi āsar
 künh-i aḥbārı kim kılur iḥbār
 kılsun efzūn ma^cārifūn mevlā
 şānuñ olsun güneş gibi a^clā

- 127 muḥaşşal-ı kelām aṣaḥḥ-ı aḥbār tettebbu^cında küllī diḡkat itdüm
- 128 kendü zamānumda ḥavādis ü āsārdan ḡayrı aḥbār-ı efvāh-ı ricāli aḡzile naḡl itmeḡe tefevvūh eyledüm
- 129 nihāyet mevlānā ibn-i cerīr ve müverriḡ ibn-i kesīr gibi sebt-i tevārīḡde rivāyāt-ı müte^caddide semtini iḡtiyār itmedüm
- 130 iḡtişār-ı kelām-ı maḡlūb-ı enām olmaḡın cümleden aṣaḥḥ olanı naḡl idüp mā^cadāsın terk itmek ṡarīkına gitdüm
- 131 ḡuşūşen ḥavādis-i esmāruñ külliyātın intihāb idüp iksār-ı kelimātđan ictināb semtini iḡtiyār kıldum (li-münşīhi) farsça 1 beyt
- 132 ammā kütüb-i mu^cteberenūn mu'temedüm biḡā olanlarını tettebbu^c kıldum
- 133 lā-siyyemā devāt-ı dildeki müdevvenāt-ı tevārīḡiñ meşāḡir ü nevādirini ele getürmede sā'ir müverriḡlere tereffu^c kıldum
- 134 egerḡi mücelledāt i^ctibārınca yüz otuz pāre kitāb me'ḡazum oldu
- 135 lākin anlarūn her biri nice pāre kitābdan aḡz olunmaḡın ma^cnāda altı yüz pāre cilde ḡarīb müdevvenātı gözden geḡürmek mertebeleri taḡaḡkuk buldı
- 136 zīrā ol cümleden biri ki ṡeyḡ-i ekber قدس الله سره الا طهر
 ḡazretlerinūn müsāmeretü'l-aḡbār nām kitābıdır ki kırk pāre kitābdan te'lif
- 137 ve biri daḡi (mīr-ḡāvend) ṡāhuñ ravzatü's-ṡafā ile müsemā tarihıdır ki ne mikdār mücelledātđan mecmū^ca idüḡi dībācesinde beyān kılinmışdur
- 138 el-ḡışṡa müverriḡiñ-i fuṡalā-ı ^carab ve müte^cammikīn-i ^culemā-ı tāzī-neseb mü'ellefātından manḡurum olan kitāblar

- kitāb-ı ^Cacāyibü'l-mahlūkāt-ı kazvīnī
 kitāb-ı tevārīh-i mevlānā ibn-i esīr
 kitāb-ı mevlānā ibn-i keşir
 kitāb-ı mevlānā ibn-i cerīr-i taberī
 kitāb-ı ravzu'l-menāzır fī-^Cilmi'l-evā'il ve'l-evāhir te'līf-i
 muhibü'd-dīn şahne
 kitāb-ı ^Cacāyibü'l-mahlūkāt-ı diger
 kitābü't-tevārīh li-ibn-i esīr
 kitābü't-tevārīh-i li-ibn-i harīr
 kitāb-ı (18) bahru'l-^Culūm
 kitāb-ı ihyāu'l-^Culūm
 kitāb-ı ihyāu'l-^Culūmü'l-gazālī
 kitāb-ı ^Cumdetü'l-me^Cālī
 kitāb-ı menāsik-i kirmānī
 kitāb-ı zādü'l-mesīr-i li-ibn-i cevzī
 kitāb-ı hulāşatü'l-vefā li-mevlānā es-semhūdī
 kitāb-ı delā'ilü'n-nübüvvet
 kitāb-ı kaşaşu'l-enbiyā-ı li'l-imām ebi'l-ḥasan muḥammed bin
^Cabdullāh kāşānī
 kitābü'l-mevāhibü'l-ledüniyye
 kitāb-ı teznīb-i rafi^Cī
 kitāb-ı telhīs-ı el-magarī
 kitāb-ı şifāü'l-garām-ı fārisī
 kitāb-ı tavālī^Ci'l-envār-ı li-mevlānā el-kādī beyzāvī
 kitāb-ı behcetü'l-envār
 kitāb-ı rebī^Cü'l-ebrār
 kitāb-ı muzmerāt
 kitāb-ı mühimmāt
 kitāb-ı riyāzu'n-nuşret
 kitāb-ı fütühātü'l-mekkiyye
 kitāb-ı şu^Cabü'l-īmān
 kitāb-ı zeyne'l-kışaş
 kitāb-ı cāmi^Cü'l-fuşūlīn
 kitābü'l-bahru'l-^Camīk li'l-^Cālemi'n-nihrīr
 kitāb-ı enmūzec el-lebīb li'l-fāzıl es-süyütī
 kitāb-ı tahāretü'l-kulūb
 kitāb-ı riyāzu's-şālihīn

- kitāb-1 zūdetü'l-a^cmāl
 kitāb-1 fuşūlu'l-mühimmet fī-ma^crifeti'l-e'immet
 kitāb-1 mir'atü'l-memālik
 kitāb-1 takvīmü'l-büldān
 kitāb-1 fāhiketü'l-hulefā
 kitāb-1 vefeyätü'l-a^cyān
 kitāb-1 tarihü'l-kudüs
 kitāb-1 cāmi^cü'l-leṭāyif
 kitāb-1 kenzü'l-^cavārif
 kitāb-1 tārīh-i ibnü'l-buḥar
 kitāb-1 ravzu'l-ahyār
 kitāb-1 şakāyıkü'n-nu^cmāniyye
 kitāb-1 a^clāku'l-ḥaṭīre fī-zikr-i ümerāi'ş-şām ve'l-cezīre
 kitāb-1 münisü'l-aḥbāb
 kitāb-1 ḥadā'iku'l-ādāb
 kitāb-1 tārīh-i baṭṭāliyye-i yehūd
 kitāb-1 tarih-i selāṭīn
 kitābü'l-müsāmere
 kitāb-1 şıfatu'ş-şafvet
 kitāb-1 sırru'l-^cālemīn
 kitāb-1 tārīhü'l-hükemā
 kitāb-1 āşāru'l-evā'il ve'l-evāḥir
 kitāb-1 menāhicü'l-fikr ü menāhicü'l-^ciber
 kitāb-1 enīsü'l-ceyl
 kitāb-1 ḥamīs fī-ahvāl-i nefis-i nefīs
 kitābü'l-a^clām
 kitābü'l-mevā^ciz
 kitāb-1 tuḥfetü'l-^cacā'ib ve tuḥfetü'l-ğarā'ib
 kitābü't-tağrīb
 kitāb-1 ḥiccetü'l-muḥakkikīn
 kitāb-1 ravzatu'l-muttakīn
 kitāb-1 ḥaddādī
 kitāb-1 ebū'l-lejš-i semerkandī
 kitāb-1 kādī beyzāvī
 kitāb-1 ^callāme-i zemaḥşerī
 kitāb-1 mevlānā kurtubī
 kitāb-1 ebū's-su^cūd müftī

ve kitāb-ı mücelledāt-ı müselleme-i buhārī ve mücelledāt-ı tirmizī vü nisā'ī

ser-ā-pā manzūr u naẓar-gerde-i ḥakīr-i maḡdūr olduḡdan mā^cadā zümre-i müverrihīn tāzi nesebden mevlānā muḡammed bin ishāḡ seyyār u şeyḡū'l-bülegā vehbin bin münebbih ve ^cumdetü'l-fuşahā ah-ı aḡarī hümām bin münebbih huşuşen bu fennün nāḡid-ı fevā'idi mevlānā vāḡidī ve nāzımu'l-ma^cī ve rākım-ı levzā^cī şeyḡū'ş-şu^carā mevlānā aşma^cī ve kitāb-ı cāmi^cü'l-ma^cārif şāhibi mevlānā muḡammed bin ^calī ve mü'ellif-i fütūḡ mevlānā a^cşem-i küfī ve mevlānā ^cubeydullāḡ minḡa^c ve faḡru'l-ḡükemā ḡakīm ebū ^calī miskeyḡ ve mü'ellif-i ma^cārif-i şühūd faḡre'd-dīn muḡammed bin davud

lā-siyyemā nāḡılān-ı aḡbāruḡ be-nāma ^cimādü'd-dīn bin keşir-i şāmī ve mevlānā makdisī ve esvetü'l-bülegā sa^cālibī ve ^cumdetü'l-fuşahā ebū ḡanīfe-i dīneverī ve mevlānā muḡammed bin ^cabdullāḡ bin mes^cūd ve eşherü'ş-şuleḡā mevlānā ^cabdullāḡ bin ^calī (19) ve şāhib-i tāriḡ-i yemenī ebū'n-nasr ^cisā ve bunlaruḡ emsāli meşāḡir-i müverrihīn ki ekşer-i müverrihīn ü müfessirīn ü muḡaddisīn fırḡa-ı sa^cīdesine dāhilīn ve āsar-ı laḡifeleri pesendīde-i ^culemā-ı ^cāmilīndür ser-ā-pā āsar u mü'ellefātı tettebbu^c olındı

- 139 bunlardan mā^cadā fuḡalā-ı ^cacem ve üdebā-ı maḡbu^cu'ş-şiyem zümresinde ḡükema-ı fuşḡānūn rūḡ-ı maḡsūsı üstādü'ş-şu^carā şehnāme nāzımı ḡakīm firdevsī-i ḡūsī ve şeyḡū'l-müverrihīn ebū'l-ḡasan ^calī bin şemseddīn beyḡakī

mü'ellif-i tāriḡ-i ḡusrevī mevlānā muḡammed eş^carī ve cāmi^csi mücelledāt u müstecmi^c tevārīḡ-i āl-ı sebūḡḡın me^cālī derecāt mevlānā ebū'l-fāzıl beyḡakī huşuşen muḡammed bin ^cakīl-ı belḡī ve tevārīḡ-i herāt u belḡ u nişābūr muşannifi ebū'l-ḡasım muḡammed bin ^calī ka'bī ve ebū'l-ḡasan muḡammed bin ^cabdullāḡ fāḡır kārī ve şāhib-i tāriḡ-i tācü'l-mü'essir bedreddīn muḡammed bin ḡasan bistāmī

ve şāhib-i ḡabakāt-ı nāşirī mevlānā minhāc bin mevdūd cürġānī ve mevlānā keşirü'd-dīn ^cırākī

ve zübdetü't-tevārīḡ mü'ellifi muḡammed bin ^calī el-kāşī ve faḡrū'l-belāḡat muşannifi ebū naşr aḡmed bin ^calī keyyāl ve şāhib-i tāriḡ-i küşā'ī mevlānā şemse'd-dīn

şāhib-i dīvān ve ^cale'l-huşūş kitāb-ı güzīn mü'ellifi mevlānā
hamdu'l-lāh mestūmī
ve mü'ellif-i lebbīb h^vāce-reşīd-i tabīb ve ekser-i müverrihine āb-rū
monlā hāfız ebrū ve gayrihīn zümresinūn ekser-i āsar u tesānīfi
görildi

- 140 lāzımü'l-īrād olan mevādd-edā-yı münakkaḥ ile mü'eddī kılındı
- 141 lā-siyyemā kitāb-ı ravzatu's-şafā ki mīr-h^vānd ile müsemmā vü
müştemel āsar-ı lā-yuḥsā ve cāmi^cü'l-hikāyāt lāzımü'l-edā bir eser-i
maṭbū^c-ı bī-hemtādur ser-ā-pā görildi
- 142 ve kitāb-ı tārīh-i mevlānā muşliḥi'd-dīn lārī
ve kitāb-ı ravzatü's-şübedā-ı kāşifī
ve kitāb-ı nizāmü't-tevārīh-i beyzāvī
ve kitāb-ı ibn-i beytī
ve kitāb-ı tārīh-i şerīf ^calāyī
ve kitāb-ı hāfız meḥmed bin ^calī kuşcı
ve kitāb-ı mülük-ı hatā li-mevlānā kāşifī
ve kitāb-ı ebū süleymān dāvud benāğitī
ve kitāb-ı cāmi^cü'l-^culūm-ı muḥammed bin ^cömer er-rāzī
ve kitāb-ı ravzatu'l-üns li-mevlānā kāşifī
ve kitāb-ı ca^cfer bin muḥammed bin ca^cferī
ve kitāb-ı mevlānā şerefe'd-dīn yezdī
ve kitāb-ı zafer-nāme-i hātifī
ve kitāb-ı cāmi^cü'l-hikāyāt
ve kitāb-ı hadīkatu'r-rivāyāt
ve kitāb-ı celībū's-siyer li-mevlānā h^vānde mīr
ve kitāb-ı tuḥfetü'l-ğarāyib li'l-fazīlu'n-nihrīr
ve kitāb-ı devlet-şāh-ı semerkandī
ve kitāb-ı nefehātu'l-üns li-mevlānā cāmī
ve kitāb-ı tuḥfe-i sāmī ve bunlaruñ emsāli nice nuşa-ı kirāmı .
gözden geçirilüp hakāyık u dekāyıkı alındı
- 143 sā'iri ḥaşviyyāt makūlesi olan mü'essiri ne taleb kılındı ve ne aḥz
ne naẓar (20) şalındı (li-münşīhi)

kūnh-i aḥbār durur çün bu kitāb-ı ğarrā
me'ḥaz olsa nice yüz pāre kitāb ānā n'ola

- 144 bu ser suhen-i latīf-i ^cilm-i tevārīhūñ meziyyetinde ve selātīn-i

māziyyenūn ^culemā-ı tārīhe rağbetinde

- 145 hususen mü'ellefāt u āsar koyan aṣḥāb-ı tesānife ve ol zümre-i celīlenūn ikrām ri^cāyetinde
- 146 lā-siyyemā suhen-verān-ı āfāk-ı mu^cazzez ^cale'l-ıtlāk oldukları mūcib-i fezā'il-i keşirenūn kitābında vāki^cdür
- 147 aṣḥāb-ı isti^cdād-ı zevi'l-elbāb ve suhenverān-ı pākize-gūyān ma^cārif cenāb-ı tūbā lehm ü hüsn-i me'āb fırkā-ı ^cāliyyesine ki eşi^cā-ı işā^cası mānend-i āfitāb-ı ^cālem-tābdur
- 148 yusūf-ı sıddīk ibn-i ya^ckūb-ı sıddīk ^caleyhime's-selām hazretlerinin ser-güzeşt-i laṭifinden beyān-ı fuşūl ve esbāb şadedinde hazret-i rabbe'l-erbāb نحن نقص عليك احسن القصص بما اوحينا
āyet-i kerīmesinden i^clān rumūz-ı ^cucāb u kıssaş u hikāyatuñ her biri müstetāb ve hazret-i yusūfuñ kıssaşını aḥsen-i aḥbār-ı nebāhet-me'āb olduğunu şarāheten ve mermūzen ḥabīb-i lebībine ifāde ve i^clān buyurduktan mā^cadā āsar-ı enbiyā-ı ^cizām على نبينا وعليهم السلام
ki aḥbār-ı mülūk-ı devlet-sülūka şīr ü şeker-vār imtizāc-ı pūr-ḥikmetle nümūdār-ı enām-ı eyyām idüğü rakam-gerde-i aqlām ve zīb ü ziver-i şafahāt-ı mevā'iz-erkām olup muḥadderāt-ı mazāmīn-i ebkārden nakş-ı rik^ca ile ref^c-i bürka-ı nikāb kılınduğa لقد كان في قصصهم
bu^cuyurılması ^cilm-i tevārīhūñ şeref-i mezāyasını
nūr-ı beḍr gibi zāhir ü müstenir idüğinden ğayrı kelāmu'llāhu bi-ḥükmi maẓmūn كتاب مر قوم يشهد المقربون
fehvası ile ^cazı-ı şāzını ve tefrik-ı ḥakku bātılda naşş-ı bāhirū'l-furkāni mā^clūm-ı aṣḥāb-ı ḥadīs ü tefsīrdür
- 149 maẓmūn-ı ^cibret-nümūnına ولا رطب ولا يابس الا في كتاب مبين
mā-sadağ idüğü muḥakkağ ve musaddağ iken ekser-i āyāt-ı beyyināt aḥbār-ı enbiyā-ı güzīn ve hikāyāt u esmār cebābire-i pişin ^cibād-ı ulū'l-ebṣār zevi'l-i^ctibāra rivāyāt olduğı nükte sincān-ı ^cāleme ḥıfz-ı aḥbār u aḥyārı irşād u ta^clīm ve suhen-verān-ı benī ādem ümem-i sālifeye müte^callik olan āsar-ı hikmet dişarı farz-ı zimnī mertebesinde izāḥ u tefhīm itdüğü erbāb-ı tab^c-ı selīme rügendür
- 150 bu bābda bundan ziyāde itnāb nāzik-i tabī^cat olanlara taşdı^c-i eziyyet menāb olduğı mu^cayyendür (li-münşīhi)

dür ü le'āliye müşābih kelām
rişte-i takrīr ile buldı nizām

söz güheri olmasa ger muntazam
mülk-i cihān bulmaz idi intizām
mümkin olur mıydı tekābül ^caceb
ebkem claydı dükeli hāss u ^cāmm

- 151 ebū'l-beşer-i mükerrrem-i şafayyi ilāh hazret-i ādem ki ibtidā-ı
hilkatinde (21) ve ^cilm-i ādemü'l-esmā cihetinden mu^callem oldu
- 152 fe-lā-cerem vāridāt-ı kelimāt taybesinün cümlesinden akdem ta^clīm-i
ilāhī ile silk-i takrīrinde muntazam olan cevāhir-i pür-hikem levh
u kalem cihetinden mukaddem ve hazret-i ādemün tekellümi i^ctibārınca
mu'ahhar ve mübhem olmağla lafzen nesā'ic-i biş ü kem ve mā^cna
tevarīh-i milel ümem maqūlesi olduğu ve bu takdirce cümleden evvel
hāme-i zebān-ı devāt-ı dehāndan imdād-ı midād-ı süveydā ile ziver-i
levh-ı takrīr ü beyān eylediği suhanān-ı mu^cciz-nişān-ı hikmet-
feşān yine ahbār-ı ^cālemiyān ve āsar-ı esmār-ı ādemiyan olduğu
tahakkuk buldı (li-münşih-i) farsça 2 beyt
- 153 zirā hazret-i ^calīm ü dānā vü hakīm- i kadīm-i binā ki ^cuqūl-ı
kāşire-i insāniyyeyi bi-ḥasbi'l-fitra mütefāvit halk idüp ^cinde'l-
hükemā sā^cāt u ezmineün su^cūd u nuḥüseti cihetinden tefāvütine ve
nefh-ı rūḥ demindeki tāli^c vü sitārenün burūcındaki i^cvicāc u
istikāmet cihetinden ve ḥaysiyyetinden olan muğāyeret merātıbına
بنا و للكوکب والبروج تأثيرات في عالم التعيينات
nefhūmınca her sa^cid-i cinān-ı cenār nişān-ı māderde cenān iken
güher-i ferīd gibi nūr-ı sa^cadetle bedīd olduğu ve şakī ^canīd dahi
sulb-ı vālid ve batın-ı vālidee sā^cat-ı muvāşşalat hālindeki
nuḥüset-i mukāreneti ile hāşıl-ı zezīme-i mu^cayyibinden müstefīd
kılındığı edā-ı hükemā vü fezā'il-i ^culemā vü faşāhat-ı şu^carā ve
ḥüsn-i hulḳ-ı üdeba ve kerāmet-i eḥiyā ve ḥassāset-i ahissā
mezāyāsından kemā-yenbağī taḥkik olunmuşdur
- 154 bu müdde ^cānuñ müdde ^cisine şühūd-ı ^cudūl-ı ma^ckūl u menkul ile
temessükāt bulunmuşdur ki hazret-i ādem ^caleyhi's-selām hūbūtından
ilā-yevminā hazā yedi biñ miktārı sinān olup bu mābeynde vücūda
gelen efrād-ı insāniyyeyi nihāyet ve ta^cayyünāt-ı kevn ü mekāna
hadd u gāyet yoğiken zevāt-ı zevi'l-mu^ccizāt nebiyyīn u hazerāt
ūlu'l-^cazm mürselīn ^cadd olınsa beyne'n-nücūm ta^cdād-ı seb^ca-ı
seyyāre vü kevākīb u derārī-i bāhirü's-sitāre gibi maḥşüb idükleri
bilinse ve eḥşer-i enbiyā vü aḥfiyā şūmar kılınsa ^caded-i eyyām u

şühürdan ziyāde bulinup esāmī-i şerīfeleri gihil-nāme münhaşır gibi bulınması tahakkuk olınsa kezālik evliyā-ı vāsılīn ve meşāyih-i şulehā-ı zākirīn yoklansa gülzār-ı cālemdaki gül-i büyā ve bülbül-i hezār edā şıfatında kâbil-i şümār degüldükleri huşuşen kân-ı imkândaki cevāhir-i zevāhir rengīn ü tābdār gibi nedretle āşikār bulınması ve hükemā-ı cūkelā ve şuarā-ı büleğā hesābına dikkat kılınsa kaţarāt-ı bahr-ı zehhāra nazār-ı kılletle bedīdār olan lü'lü'-i şeh-vār meşābesinde kem-yāb ve azizü'l-vücūd olmaları zunūnū cūkdelerini (22) hall itmek ve ehl-i fūnūnū şekk ü raybları vāsıta-ı taḥkikle mużmahill olup gitmek muḥarrerdür

155 bu bābda bundan ziyāde itnāb-ı kelām taām-ı pür-nemek gibi lezzet-i ictidālden cūdule bācis idügi muḥarrerdür (li-münşihî)

kudret-i ḥaḳ ne özge cālemdür
 anuñ āşarı cins-i ādemdür
 ḥaşılı bāguñ oldu ekserī ḥār
 gülleri nādir candelībi hezār
 enbiyā güldür evliyā ezhār
 şuarā bülbülān-ı bāğ-ı bahār
 līk bülbül dahi olur nādir
 zağan u zāgī cālimūn vāfir
 vākıcā şāirān-ı tiz-zebān
 katı nācirdür ey faşih-i cihān
 cūlemā ile zümre-i hükemā
 bāğ-ı eşcārına sehī bālā
 berk ü bār oldu cilmle hikmet
 semere anda lezzet-i vuslat
 cūybārı ogülşenūñ ammā
 oldu gūyā meşiyet-i mevlā
 hem şabā peyk-i vaḥy olup anda
 rūḥ-ı kudsidür ol gülistānda
 ne meşiyetsiz oldu cālem-vār
 ne olur cūybārsız gülzār
 bād-ı şubḥ ortalıkda vāsıtaḥdur
 ḥāke cibrīl gibi ḥābitādur
 bācis oldur ki izid-i diyār
 buyurur

ya^cnî āyine-i cihāndur bāğ
nükte fehmi it ki hāşıl ola ferāğ

- 156 pes ḥamd-ı firāvān-ı vāfir ve şükr-i bî-pāyān-ı mütekāsır ol gird-
gār-ı kâdir-i perverd-gār-ı keşirü'l-mezâhir cenâb-ı müstetâbına ki
bu aḥḳar-ı bî-riyâyı zümre-i şu^carâdan ve ^candelîb-i ṭab^cûmı ol
belâbil-i hezâr edâdan ḥalk idüp lisân-ı bedî^cü'l-beyānumı çār dilden
behredâr ve zebân-ı şeker-feşānumı ^carabî vü türki vü fârisî vü
nevâyî elsinedeki bülegâya mâ-bihi'l-iftihâr idüp şî'r-i faşîhi
ṭab^cuma şî^câr ve inşâ-ı belîğı zihn-i pāküme dışar buyurdı
- 157 bundan mâ^cadâ ما خلقنا الا شيئا وترا وترا والفر دانية مخصوصة
naşş-ı laṭîf-i şerîfi mefhûmı mücibince leyl ü nehâr ve hazân u bahâr mihr-ü mâh-ı
mefhûmı mücibince leyl ü nehâr ve hazân u bahâr mihr-ü mâh-ı
tâbdâr ve zemîn-i sabîit ve felek-i devvâr ve levḥ u kalem sırrı ile
nümüdâr ve ^carş u ferş maẓmûnı ile bedîdâr olduğdan ğayrı ḥaset ü
sahâ imsâk u ^caṭâ lafz u ma^cnâ sermâ vü germâ ve bu müdde^câya delâlet
ider
- 158 fehvâ-yı keşire vü vefretle hüveydâ olduğu bu ^caciz kûlına lâyıḳ
görülen iki mevhibe-i celîletü'l-menkıbe-i ^culyâ ki biri meziyyet-i
şu^carâ ve ol biri fazîlet-i inşâdur bir vechle şunıldı
- 159 ve bir haysiyyetle ^cinâyet-i ilâhî oldı ki zamānumdaki meydân-ı
feşâhat-ı fârsları hem-^cinānum olmak müyesser olmadı
- 160 lisân-ı ^carabîdeki mahâretümi bilenlerün ekşeri bûs-ı rikâbumla
müfteḥir olup ihticâc eyledi
naşş-ı kerîmi و فوق كل ذي علم عليم
- 161 ve mu^caşırım olan şu^carâ-ı fuşahâ-ı rûzgâr ve bülegâ-ı fużalâ-ı dâr
u diyâr (23) zebân-ı dürrîdeki dirâyetümi ve nazm-ı pârsîdeki
selâsetümi görüp dest-i ber-bâlâ dest teslîmi ile ḥâk-bûs-ı ḥuzûrümı
iksîr-i ^cilm ü ma^crifet farz idüp rûzgâr-ı zür-kâr gibi ^cayyâr-ı
kimyâ gubâr ile iftihâr itmege başlâdı (li-münşîhi)

çarḥuñ kemân-ı suhanın kıldum fûrû-nihâde
bâzûma nisbet oldı kavş-ı kuzah kepâde
gekdüm kemân-ı himmet urdum nişâne kat kat
pütüm türâbî oldı tağlar gibi ziyâde
gezdüm basîṭ-i ḥâki her yerde menzil oldum
tozlar kopardı tab^cum menzilüne fenâda

tutdı sevād-ı mülki āsār u iştihārüm
 biñ dürlü şekle girdi her nazm-ı yek-sevāda
 ketm itdi hakkum ammā gerdün-ı süfle-perver
 oldukça kadr u şānum fażlile i^ctilāda

- 162 zīrā aşhāb-ı te'līf ve erbāb-ı taşnīf ki vārid ü eserlerinün mihr-i
 cehārüm gibi iştihārı dört lāzıme ta^cyīn olınmışdur
- 163 ve sipihr-i gaddārdan murādınca kām alanlaruñ müsā^cade-i tāli^cleri
 ol tarīkle bulunmışdur
- 164 (evvelki lāzıme) ^cālem-i fenāda bir miqdār mu^cammer olmaları ve ^cömr
 ü derāz eşnālarındaki eserleri ile iştihār bulmalarıdır
- 165 (ikinci lāzıme) ni^cmet-i seyāhatdan behredār ve ğurbet deryāsındaki
 seyāhatden hezār dīde vü şenīde ma^cārif-i cevāhiri ile kāmkar ve
 zātı dañi iş^carı gibi ma^clūm-ı sūkkān-ı dār u diyār olmalarıdır
- 166 (üçüncü lāzıme) bir üstād-ı kāmiliñ mukāreneti ve bir mürşid-i vāsıla
 muvāşalat sebebi ile kesb itdükleri ma^crifet ü sa^cādetdür
- 167 (dördüncü lāzıme) ragbet ü iltifāt-ı şehriyāri ve ri^cāyet ü nevāziş-i
 hudāvendigārıdır ki sabıkdaki üç lāzımenün cümlesinden bünyād-ı
 kemāl-ı şehriyāri iştihārı ğar-erkānınuñ birisi ^cadd olınup ya^cnī
 mecmu^cına temel meşābesinde idügi rüşendür
- 168 zīrā hiç bir fażl u şāhib-i kemāl hüsrevān-ı şāhib-i cāh u celāl
 terbiyetsiz hadāyık-ı ma^cārif semerātından behre-dār olmamışdur
- 169 ve herkez bir şā^cir-i şirīn-makāl ve münşī-i hüner ü restūde aqvāl
 bārī ^caşrındaki vüzerā-ı bāhirü'l-ikbāl himmetsiz gülzār-ı hakā'ik
 ve letā'if-i nesimātından güller gibi gülüp açılmamışdur (li-münşīhi)

ol zamānda böyle imiş mir ü şehriyār
 aşhāb-ı fażla vāfir imiş kadr u i^ctibār
 bir yere gelse iki şehenşāh-ı kār-dān
 kudret yüzinden eyleseler bahş-ı imtiñān
 da^cvā-yı evvel anlara luţf u sahā imiş
 ikinci kıssa terbiyet-i ezkiyā imiş
 ben itmişem bu deñlü kemāl ehli terbiyet
^cahdumda ehl-i fażla bu vechile merhamet
 sen kanğı ehl-i fażla nevāzişler eyledün
 bahtuñda devletile ki nāzişler eyledün

yez-dān-ı pāk o zümreye kim virdi imtiyāz
 ol fırkadur cevāhir-i nāyāb-ı dil-nūvāz
 eşhās-ı bī-hesāba ne raġbet ki bī-şümār
 hāşāk-ı har gibi ^cavāma ne i^ctibār
 (24) ol kavmi biz ^cazīz idelüm kim ^cale'd-devām
 ihyā iderler adumuza tā ile'l-kıyām
 ol vaqtī aṅalum ki ne leşker k̄ala ne māl
 hāke mübeddel ola bu mesned-geh-i celāl
 ammā o demde yād ola vaşf-ı cemilümüz
 her hutbe-i kitāb ola vaşf-ı celilümüz

- 170 çünki cevher-şināsān-ı bāzār-ı devlet ve mü'ellifān-ı aḥbār-ı
 me^cālī-menzilet olan pādīşāh-ı ^cālī-rütbet ve şehriyārān-ı nām-verān
 rūşen-i başiret-i suhen erbābına iltifāt u raġbet ve cevāhir-i nā-
 yāb olan güftār-ı lāzımü'l-i^ctibārları cem^cine cell-i himmet idüp
 ehl olan raġbet üzredür
- 171 ehle maẓmūnı muḳarrer oldı
- 172 bu taḳdīrce pīrāye-i salṭanat u devlet maḳādīr-i nās fehmine
 müte^callik olan tıbā^c-ı cevāhir-şināsılarınuñ merātıb-ı ^culyāsı idügi
 ta^cayyūn ü tahakkuk buldı
- 173 ol cümleden biri şehriyār-ı maḥmūd-hışāl ve nām-dār-ı mes^cūd-fi^cāl
 memālik-küşā-yı şāhib-i cah u celal mülk-ara-yı memleket-baḥşa-yı
 vahibü'l-amal fātiḥ-i ekālīm-i hind ve zābit-ı maḳālīd-i sened a^cnā
 bih şehensāh-ı pūr-cūd-ı eşher-i āl-ı sebūktigin olan (sultan maḥmūd)
 انا ر الله برهانه وخف او زاره و ثقل ميزانه mevlānā ḥaḳīm
 firdevsī-i tūsiye i^czāz u ikrām-ı bī-şümār itdi
- 174 tā ki firdevsī nazm-ı tevārīḫi terġīb idüp (söyletdi)
- 175 ol bülbül-i bāġ-ı belagati gül gibi güşāde kılup söyletdi (li-münşīhi)

komadı ide bezl-i pertev-i nūr
 zātı zulmet-i sirişt bir destūr
 itdügiçün o güne kāmile ġadr
 māh-ı māhiyetini görmedi bedr
 cümle ta^crīf iken o hōş te'līf
 kıldı isbāt hem çü anı tezyīf
 şanmasın taş atup o bed-güher
 ka^cr-ı baḥr-ı ^camīke virdi keder

- 176 fi'l-vāki^c mezbūr sultān mahmūd-ı sebūktigin bir şehriyār-ı sâhib-
kırân-ı miknet-karîn ve kām-kâr-ı kerem-girdâr-ı nebâhet-rehîn idügi
herkese zâhir ü müstebîndür
- 177 hâlâ ne mülkenden nişâne ve ne hizânesinden bir eser-i yegâne vardır
- 178 mâ^ca-hezâ yapduğı mesâcid ü imâ'ir bile münhedim olmışdur
- 179 muhtelifü'l-edyân âlem-gîr ü cihân-sitân-ı pâdişâhâne mu^caskere ve
memerr ü mu^cbir olmağla ekserî yıkılup fenâ bulmışdur
- 180 ancak dillerde mezkûr ve evsâf-ı hasenesi mevlânâ firdevsî şehnâmesi
içinde mestûrdur ki ilâ-inkırâzı'd-dehr anuñ hutbesi minber-i sûtûr
ile kâ'imdür
- 182 ve ilâ-yevmi'n-nüşûr zikr-i cemîli tayy-ı menşûr gibi ol manzûmede
mensûr u dâ'imdür (li-münşîhi) farsça 2 beyt
- 183 bes bunca kâr-ı bâr-ı saltanat aña bâ^cis-i şöhret olmadı
- 184 ammâ nazm-ı firdevsî haşre dek iştihârına bâdi oldı
- 185 ol sebep ile bu beytün nüktesi mazmûnı ta^cayyün buldı (nazm)
farsça 1 beyt (25)
- 186 fi'l-hakîka kızıl arslan ne güne pâdişâh-ı zî-şân idügi bilinmezdi
- 187 zamânında (zahîr-i fâryâbi) hazretleri zühûr itmemiş olaydı (sultân
üveys) bâhirü'l-^cirfân ne makûle şehriyâr-ı nebâhet-nişân idügi
ânlanmazdı
- 188 (hazret-i h^vâce selmân) ol şehriyâra mâdiğ-i belîgu'l-lisân olmamış
olsalardı bunlardan mâ^cadâ (şeyh sa^cdî) hazretleri gülistânında
yazmasa idi (atabek zengi) bu kal^ca-ı zeng-bârda diz-dâr-ı mâh-ı tâbân
deñlü şöhret bulmazdı
- 189 kezâlik mevlânâ (efdâlü'd-dîn hakânî) kaşâ'idi meşhûr eylemese
(şirvân-şâh) kim idügi ma^clum olmazdı
- 190 belki ilê'l-ân kim idügi bilinmezdi (li-münşîhi)
- sa^cadet bâğına ma^cnâdur anlar bâğbânlardur
nice hüsrevleri âsâr idinmiş nükte-dânlardur
çerâğ-ı hândân himmetidür anlaruñ şehler
zebân-ı tîğ dehri feth iden sâhib-kırânlardur
- 191 lâ-siyyemâ nesl-i timur-ı gürkândan şehriyâr-ı ma^cdelet-nişîn ve

tācdār-ı ma^crifet-nigīn ^cammār-ı medāyin ve nevāhī ve kurrā a^cna bih
hāzret-i (sultān hüseyñ mīrzā ibn-i baykara) yüz pāreden ziyāde
müdevvenātda huṭbesi mezkūr olmağa (ba^cis ola)

192 biñ kıṭ^cadan ziyāde kaṣā'id ile vaṣf-ı meškūrı şöhret bulmağa ba^cis
ola

193 müşīr-i ardeşir mesīr-i nerreşīr ve vüzerā-ı ma^carif-semīr (nizāmü'l-
mülk mīr ^calī şīr) gibi vekīl-i şāhib-tedbīrdür ki müverrih-i bī-
nazīr muşannif-i taḥrīr-i mevlānā (meḥmed biñ hāvend-şāh) nām
mü'ellif-i ^cavārif-i zāmīre me'mūlinden ziyāde rağbetler ve māh-be-
māh mekārīm ü iltifāta müte^callik meşāhirātla ri^cāyetler ve sāl-be-
sāl irsāl-ı sālyāne-i müte^caddide ile bezl-i mürüvvetler huşūşen
hafta hafta bed-nazarlar rū'yetinden nühüfte bahşışler ve himmetler
ve rüz-be-rüz pür-sişi-i hāṭır-ı ^catır yüzinden ^carż-ı hulūş u
mekremetler idüp ravzatu's-safā ile müsem mā heft mücelledāt-ı pesendide
imlā ki havāşş-ı hūms-ı insānī ve bu çār-erkān-ı zulmānide anuñ gibi
heft baḥr-ı pür-gevher ve heşt huld-ı nūrānī-peyker görmiş degüldür

194 ve tevārīh kitāblarında selāset-güftār u belāğat nesr-i cevāhir-nişār
ile memlū ol maḳūle hūşe-i lü'lü' ve sūbḥa-ı dūrer göft u gū
görilmiş degüldür

195 bu ṭarīk ile sekiz yıl tamām hāṭır-nevāzlık mekārīmüne ihtimām ve her
cüz' getürdükce küllī mevhibet ü in^cām eyledi

196 tā ki muşannif-i benām ol kitāb-ı feşāhat-fercām mücelledātını nāḳış
komayup itmām eyledi (li-münşīhi)

vāḳı^cā iltifāt-ı şāh gerek
bir mü'ellif kitāb ide te'līf
ehl-i ^cirfānı hūş tutan şāhān
oldı her yerde lāyık-ı ta^crīf

197 zihī pādīşāh-ı ^calī-cāh ki mīr ^calī şīr gibi vekīl-i müşīr ve mīr-i
meclis-i kerāmı ve şeyh-i şüyüh-ı sūtūde nāmı cür^ca-nūş-ı encūmen
(26) nizāmī mevlānā ^cabdu'r-raḥman cāmī) gibi mürşid-i güşāde-zāmīr
huşūşen fuṣalā-ı ^caşrīnün mükāşifi aṣḥāb-ı nuş u pendün ^carif-i
^cakīfi mevlānā (hüseyñ vā^c iz kāşifī) nāşih-ı dil-pezir ve müfessir ü
muḥaddis-i belīgu't-takrīr huşūşen münşī-i sihr āsar ve mümilī-i
müteferrid feşāhat-girdār zamānında şādef-i zemīn ü zamānda dūrr-i
şeh-vār gibi ferīd mevlānā (^cabdu'llāh mervārīd) maḳūlesi münşī-i

menāşir ve bunlardan ğayrı hūsn-i terbiyetle perverde-i şāhāneleri
olan nice şu^carā-yı büleġā-yı ma^carif-semir ol şehriyār-ı kerem
keşir-i bī-nażiri ilā yevmi'l-maşir efāzil perverlikle şehir
kılmışdır

- 198 ^caşrındaki fuşehānuñ mü'ellefāt u āsarı anlaruñ zāt-ı şerif-i yegānesini
suhan-verān-ı āfāka bildürmişdür (beyt) farsça
- 199 fi'l-vāki^c fi zamānina el mülk-i devlet ğayrılara intikāl eyledi
200 ve etraf-ı memālikde nice pādişāhlar zuhūr eyledi
201 fe-ammā anuñ huşbesi menābir-i sūtūr-ı kütübde irtikāda ve vezir-i
habirinüñ rütbesi ol merākī-i ^caliyede dem-be-dem i^ctilāda olup
^cazm-i şanı taḥkike yetmişdür
202 ve kitāb-hāne-i şehriyārān anlaruñ vaşf-ı cemillerine kitābe gibi
farkında yer itmişdür
203 ğıbb zālik yine ol bāhirü's-sa^cd zāhirü'l-cehdde saltanat-ı memleket-i
rūm (ebū'l-feth sultān mehmed hān) ibn-i murād hān ile mersūm olup
vezāreti himmeti tarik-ı ^culemādan ḥāşıl olmuş ve sebike-i hilḳati
mihek-i tecrübe ve imtiḥāna çekildükden sonra sikke-i celile-i
vekāletle ^cayār-ı kāmilin bulmuş
204 mahmidet ḥisāl (mahmūd pāşā) nāmı ile mu^canven olan merd-i pür-hurd
vācibü'l-iclāl cenābına fermān olunmuş idi
205 ol sebep ile i^clām-ı ^culemā-ı zamān kadr u i^ctilā ile fark-ı ferkādān
evcine çıkmış idi
206 ve heme hümām-ı feylesōfān-ı kemāl raġbet ü iltifātla mehāmm-ı
dünyeviyyelerini me'müllerinden ziyāde bulmuşdı (nazm) 2 beyt
207 el-kıssa bir zamān idi ve bir hengām-ı huçeste eyyām-ı mütekāşirü'l-
ihsān idi ki cāsūsları kişver-be-kişver gezerdi
208 ġuşe-i ihtifāda mahfi ve zāviye-i humul renc ü ^canāda muhtefi olan
^culemā vü şu^carā vü fużalā vü hükemā tetebbu^cına diġkat iderdi
209 hattā mezbūr mahmūd pāşā ve ol şehriyār-ı kişver-ġuşā başka cāsūslar
kullanup kemālāt aşḥābını bulmaġda birbirine takaddüm kaşdın eylerdi
210 şöyle ki kār-ı āgehān sultān-ı cevāsīs vezir-i nādire-dān ḥıdmetinden
muḳaddem bir ma^crifet ehli bulsa ve sem^c-i vekil-i celil ol zāt-ı
lātifi bilmiş ve işitmiş olmayup ibtidā pādişāhı lisānından işitmiş

olsa bu hıdmetdeki te'hır kendüye cürm-i keşir olurdu

211 ve cüst (27) ü cüdaki takşir şerm ü hacletine bā^c is olup hātır-ı
cātır-ı şehriyārī min vech inkisār bulurdu (li-münşihî)

işte rüşen zamir ü işte vezir
işte sâhib-kıran-ı cālem-gir
yoklayan ehl-i fazlı diğkatle
arayan gevheri bu himmetle
kadr-ı ikballe mu^cammer olur
mülk-i cālem aña müsehhar olur
bu sebebdendir ol şeh-i mes^oud
buldı zātın vekilinin mahmūd
feth-ı istanbul oldu aña naşib
mādihidür anuñ resül-ı habib
ol ki ni^cme'l-emir ola na^cti
cārşā hem-sāyedür anuñ bahtı
anılır haşre dek kerāmetle
culemā şınıfına ri^cāyetle

212 bu suhan-ı belāgat-fercām-ı hakikat zulm u cādli beyān ve şehriyārān-ı
dün himmet ü pest ve vüzerā-ı erazil-perest ma^cayıbını iclān ile
mü'ellif-i kitābuñ şedā'id-i cāzl u batāletini ifhām ve nukūd-ı
irtişā genc-i pür-renc-sim eşki ifşā itdüğü ser-encām iclām ve ahvāl-i
rüzgār-ı zürgārı mücmelen ihām ve sebep-i te'lif şohnāda irtisām
yüzinden bir kaç kelām-ı cevāhir-nizāmdur

213 hāzret-i hākīm-i hallāk ve kerīm-i rezzāk ما عندكم ينفذ وما عند الله
makūlesi naşş-ı hikmet vifāk ile mün^cim cāle'l-itlāk idüğünü cibād-ı
mu^callā tıbāk-ı ezhanına iclān buyurdu

214 husūşen هـل يستوى الذين يعلمون والذين لا يعلمون
mezāhir-āşār olan devlet-i muhtelifetü's-şü'un tabakāt-ı mütenevvi^catü'l
fünün mezāyāsın aşhāb-ı fehm ü dānişe kemā-yenbağī tıyurdu
(li-münşihî) farsça 2 beyt

215 ba^cde haza ان الله يامركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها
maẓmūn-ı cādēlet-nümūnı selātin-i kār-fermā ve vüzerā-ı cūzemā-ı
āşaf-ı zekā firka-ı sa^cidesindeki ulū'n-nehye inhā ve naşş-ı kerīmi
meşhūn-ı latifindeki mizāndan murād
kast ve adl idüğüne işāret ü imā ve inşā-ı arz u semā mi^cyār-ı

ma^cdelet-karīn ve irtifa^c-ı şehri minā makādīr-i nās ma^crifetine
dā'ir bir maẓmūn-ı güzīn idüğini tıbbā^c-ı icmā^ca ilkā buyurmağla
pādişāhān-ı ^cālī-rütbet ve vükelā-ı küberā-ı ma^cālī -menzilet
cenābınā vācib oldı ki zemīnle çarh-ı berrīni bir mīzān ve şems ü
kamer nām kevkebin ziyā-karīni güftin zer-nişān veşā'ir kevākıb
derāhim mesābesinde nümāyān bilüp şeb-ān-rüz makādīr-i nāsle
mukayyed olalar

216 ve tevcīh-i menāşīb ve ta^cyīn-i merātıbdā bilā-ta^caşşub u ğarāz
بعضهم فوق بعض fehvā-yı hikmet-ārāsına müteba^catı lāzım
bileler

217 tā ki deryā-yı vicdān u fikretlerine المقسطون لله في الدنيا (28)
على منابر من اللؤلؤ في القيامة hadīs-i şerīfinūn dürr-i yektā ve
gevher-i girān bahāsıyla memlū olalar

218 ve kitāb-ı bī-irtiyāb hilkatlerinde min ^cadl-zād-ı kadre ve min
zulm-ı nakş-ı ^cömre fevā'idini mestūr ve متلو göreler (li-münşīhi)
kāmilūn hakkını ketm eylese bir şāh u vezīr
bilüp kadrini luṭf itmede kılssa taḳşīr
anlarūn bār-ı hūdā devlet ü ^cömrin kem ider
zulmet ü zulm u sitem ^cadli günin mübhem ider
rüz-ı mahşerdeki a^cmāli anūn vezn elinur
^cadli nākış görinür kemlügi kāmil bulunur

219 fe-lā-cerem ^cibād-ı müstahikkīn ki zıllu'l-lāhu fi'l-arzīn olan
selātīn-i güzīn cenābına vedāyi^c-i rabbū'l-^cālemīn idükleri rüşendür

220 beytü'l-māl-ı müslimīn idrārātında herkesūn istiḳkākı ya^cnī kiminūn
şeref-i neseb-i siyādeti ve kiminūn feẓā'il-i zātīyye ile ma^crifeti
ve ekserinūn seyf-i kātı^c hıdmetine lāyık ve lāzım hıdmeti ve
şecā^cati ve ol zümreden ba^czılarının za^cf-ı pīrī ve cerāhat u beṭālet
cihetinden hakk-ı hıdmeti kuvvet-i yevmiyesine kifāyet ider

221 ri^cāyeti mūcib olmağla mülūk-ı eslāf ve husrevān-ı sikender-masāff
bu ṭarīke-i marjiyyeye sülūk u mutāba^cat ve ashāb-ı hācāt ve
rüşināsān-ı ma^cālī derecāt hakkında ber vech-i i^czāz u imtiyāz bezl-ı
luṭf u mürüvvet idegelmişlerdür

222 ma^ca-hazā ^culemā vü fuẓalā ve te'lifātla meşhūr olan fuşehā husūsen
zābıta-ı mehāmm-ı memālik ve rābıtā-ı erkām-ı mesālik olan münşiyān

ve aşhāb-ı kalem ü mümliyān ve erbāb-ı raqam ki be-şart-ı ān her biri
 كل كاتب جاهل ta^crīflerine dāhil olmamağla ta^crīf
 olına ve harf okumayan ehl-i harf kısmından degüldür diyenlerüñ
 i^ctikādleri tahrīf olına

223 anlaruñ ri^cāyetleri ve fakr u fāka şedā'idinden şıyānetleri cümleden
 evvel vācibdür

224 hattā bu kıt^canuñ maẓmūnı anlara münāsibdür (li-münşihı)

ehl-i kalem ki muḳassem-i erzāk bīş ü kem
 olmuş yed-i mü'eyyedine anlaruñ ^cilm
 yok yok kemāl behre vü kām-ı enāmla
 mīzānlar enāmıl olur sübhalar raqam

225 ^caliyyi veliyy gibi hümām mālik bin üştüri mışıra ḥākim gönderdükte
 ikinci nasīhatleri aşhāb-ı raqam kısmınuñ ri^cāyetleridür

226 husūşen defter-dārān-ı istiḳāmet rehīn ki her biri
 mışdāk-ı şerīfine mā-şadaqlardur

227 ol zümre-i vācibü'r-ri^cāyenüñ a^cdel ü dānāları tururken echel ü
 ağbiyāları kullanmağ زوال الدول باصطباع السفل dāhiyyesini
 izhār lā-siyyemā اذا ملك الا ارضل هلك الا افاضل dā^ciyesini
 ihtiyār kabīlinden olduğdan sonra ^cuḳalā yerine ğufelāyı istiḥdām
 itmek ḥükemānuñ

(29) kavlınden tegāfüli mūcib ve zū-fehm-i selim olan
 emnen mümkün iken kec-tab^c u saḳīm olan süḥefāya meyelān itmek
 من اشد النوازل دولة الا رازل maẓmūnından tecāhüli müstevcib idüğü
 muḳarrerdür

228 lā-siyyemā ^caql-ı evvel hıred-ı mükemmel büzürg-i cumhūr bezr-i
 cemher kiyāset-i şu^cürdan su'āl idüp ve āl-i sāsān zamānında senūñ
 gibi zū-tecrübe ḥākim her hālle kendülerē hem-nişīn ü fehīm olduğı
 hālde neden ki devletleri seri^c-i li-zevāl olup devletleri ğayra
 intikāl eylemişdür diyü isticlāb-ı maḳāl olınuğda لا نهم استعانو
 mantūkiyla cevāb-ı باصاغر العمال على اكبر الاعمال فال امرهم شرما آل
 bi-misāl virdüğü ya^cni bayağı adamlarūñ büyük manşıblara naşb
 olunması zevāl-ı mülk ü devlet belāsına mübtelā olmalarına bā^cis
 oldu didüğü mestūr u muḳarrerdür

229 çünki dād u deheş-i emrindeki ihtilāl-ı kadīmü'z-zamāndan lāzıme-i

hükkām bā-cāh u celāldür

230 fi-zamānīnā vāki^c olan ahvāl ve tevcih-i menāsıba müte^callik olan ihtilāl-ı feşāhat-me'āl husūsına bu fakīrūn serāncām-ı pür-melāli dālldür

231 zīrā bu ğarīb ü keşif pür-ġam u bār-ı belā-yı fāka ile kāmēt-i tākati ham bir kem baht ve bī-ṭāli^c ve mevfürü'l-elem ve fazl-ı şitāda açılıp mażarrat-ı yah u berfle efsürde-dem olan verd-i tarī vü harem gibi zamānına gelmedüm ve ma^cārif ü leṭā'ifün raġbeti evānına yetişemedüm ki kadr-ı dānişüm mizān-ı iltifāta karīn olaydı ve ma^carifet ü binişüm mi^cyār-ı i^ctibār ve mihek-i tecrübe vü ihtiyārda kāmil-^cayār ve tamāmu'l-mikdar olan zer-i hāliş-i meşkük gibi elden ele raġbet bulaydı her çend ki kesād-ı bāzār-ı ma^carifeti fikr iderdüm

232 ma^ca-hazā kevkebüm müşterī iken cevāhir-i nazm u nesrūme müşterī bulunmaduġı istiġrāb olınuşu kendü kendüme tesliyetle dirdüm (li-münşihî)

mihriyle mehūn küfeleri ser-gerdān
naḳkād-ı felek elinde tutar zer-mizān
bāzār-ı mu^cāmilde katı sūd u ziyān
aşhāb-ı kemālāta neden bu nokşān

233 hālā ki kihān u mihān hizāne-i kalbümde ki ma^cārif-naḳdini bilürlerdi

234 ol cihetden ġinā-yı kalbūme bakup ibtilā-ı fākamı ta^caccüb kılurlardı

235 ben isem bī-ser ü sāmān emr-i ma^cāşumda ser-gerdān olup kendü kendüme söylerdüm (li-münşihî)

kefümde güher-i ^caḳdı tehī hemyānam
sīnemde hüner-i genci velī virānam
sābit-kadem olduḳca ki ser-gerdānam
kārūmda hudā ḥaḳkı ^caceb hayrānam

236 ġarābet bundadur ki ba^czı erāzil-i nās taḥşil-i rustāk-ı bi-kiyās idüp bu devr-i cemil ve ^caḥd-ı bi-^cādilde ki her vezir-i müşir-i celil ^{الجنس الى الجنس}mażmūnını sebīl idinüp istiḥdām-ı ^cuḳalādan ābā ve nisbet-i türābiyye ile cevher-i ^cilm ü dānişi hebā ve iksir-i fezā'il-i ḥaşā'il nümāyişi gird-bād-ı hevā-yı (30) nefsanıyye ile ifnā kılup her kaçan ki bir mansıb-münḥall oldu

veyāhūd aşhāb-ı cāhdan biri ^cazl olunup yerine şahş-ı āher lüzūmı taḥaḫḫuḫ buldı

- 237 evvelā bāzār-ı i^ctibārda ^calā melāi'n-nās mezād olındı
- 238 elbette ve elbette bezl-i māl ve izdiyād-ı naḫd-ı kıymetle ^carz-ı kudret ü māl iden nā-maḥallerden birine virildi
- 239 cidden aşhāb-ı istiḫkākā iltifāt kılınmadı
- 240 ve şalā-yı ^{هل من مزيد} mezīde naḫd-ı cevāhir-i ma^cārifleri fūls-i aḫmer ve ne-behreçe müzevver meşābesinde ^cadd olınmadı
- 241 her çend ki ^{ان الله يأمركم ان تؤروا الامانات الى اهلها} naşş-ı şerīfine mütemessik olup liyāḫat u isti^cdādlarını bildürdiler
- 242 cidden müfīd olmadı
- 243 ne kadar ki ^{هل يستأى الذين يعلمون والذين لا يعلمون} āyet-i laṭīfesin tilāvet idüp kendülerün dürr ü gevher-i ma^cdūdı dünyāda ve ^cuḫbāda ^caynı menfa^cat ve ğayruñ nuḫūd-ı bī-sūdı renc ü ḥasārete mücib-i ticāret olup bu mā-beyndeki bāzārdan ḥazret-i girdigār-ı bīzār ve resūl-ı büzürgüvār ḥadīşindeki neḫyi ile fermān-kār idügin söylediler
- 244 meyl-i māl cibilletlerinde merkūz bir bed-ḥāl ve devlet-i dünyādan murād aḫz-ı māl u menāl ve cāh u celāl netīcesi maḫzen me'āl-i imlāsındaki maldur diyü aḫz-ı rüşvete el uzatdılar
- 245 beyne'l-ḥalk ve'l-ḥaḫḫ ^cırz u nāmūsuların göz göre pa-māl itdiler (naẓm)

kār-gāhında cihānuñ müteḫayyir ^cuḫalā
^cālemün meşgālesi ādemi ḥayrān eyler
gün olur şems-i ḫadem zerreler izḫār eyler
dem olur baḫr-ı kerem ḫatreler iḫsān eyler
cem^c ider ḫalkı gehī sūr u gehī mātemle
yine göz yaşı gibi laḫzada tālān eyler
ḥas u ḥāşākla ḫaplar yüzini deryānuñ
baḫrı dil-teng kıtur dürrleri pinhān eyler
nice biñ gūşede bir laḫzada cem^cıyyet ider
nice cem^cıyyeti bir demde perīşān eyler
dil-sīr-i fuḫarānuñ ṭağıdup meclisini

getürüp bir yere şeh nāmına dīvān eyler
 öldürür halkı felek tīgi gibi zahmı nihān
 ne fesād itse döner tāli^ce bühtān eyler
 nākışı kāmile gālib çıkarur kevkebe
 cürmi ecrāma yakar kevkebi mizān eyler
 genci setr eyleyüben kudreti ketm itmekle
 bu harāb olası çok mülketi vīrān eyler
 dehenūn hoşkasına mihr-i sükūt ur ^cālī
 çok güher saçma sözüñ az kişi iz^cān eyler

246 ammā maḥlūl olan maḥsīb çendān maḥbul olmasa ve ^carz-ı naḥd-ı irtişā
 idenlerden kavī tālib bulunmasa bu kerre aḥrībā vü ta^callukāt defteri
 yoklanup esāmileri kayd-ı defter ve keşretinde lafz-ı lā-yuḥṣā olan
 nā-maḥallerden birine ^carz olunur

247 ^cerbāb-ı menāṣīb ^cidādındaki aṣḥāb-ı
 kemāl ve meziyyet istihkākı ḥasebi ile muntaẓamu'l-ḥāl olanlaruñ
 (31) ḥuṣūl-ı merāmları bu vechile muḥāl olur (li-münṣiḥi)

her vilāyetde ehledür raġbet
 rūm mülkinde ^caksīdūr ma^clūm
 ḥaylī ma^cyūbdur kemāl ehli
 añilur ehl-i fazl olan mezmūm
 arnavuddur yā bosnadur yā frenk
 her büyük başlı şūm niteki büm
 hünerüm var diyenler olmadadur
 ḥarem-i iltifātdan maḥrūm
 fuželādan yeg iltifāt olunur
 niceler ḥükmine olur maḥkūm
 ekşer aṣḥāb-ı şadr u mīr ü vezīr
 nesl-i tersādan olduĝı ma^clūm
 her ḥasīb ü nesīb ü āl-ı resūl
 ḥāk-i zilletde fakrile ma^cdūm
 tutdılar gül gibi üstinde
 katı bed bu iken piyāz ile şūm
 toḥm-ı kibr olmaĝın karakollar
 oldu nāfi^c çoraĝın zaḥḳūm
 hünerüm var diyü öginme şaḳın

kendüni kılma fazlıla mezmüm
 aķca pul var ise getür nażara
 yohsa ^cilm istemez aña bir rüm
 h^vāb-ı ğafletdedür cemī^c cihān
 sen uyursın daħi be-hey maħdüm
 beş on altun şayan murādın alur
 koyılır ^carż iden on iki ^culüm

- 248 el-kışşa bāzār-ı dād u sitād ifşā-yı irtişā ile
 vādīlerinden mezād olan maşıbları fer ü māyelere naşib ve aşhāb-ı
 fezā'il-i hōş-nihād ibtilā-yı fāķr u fāķa ile cāh u celāl
 behrelerinden nā-murād olan mehcūr u ğarib olmağın bu faķir zāviye-i
 hıramānda nice yıllar unudıldum kıldum
- 249 ammā bāzār-ı sevķ u şirā ^camellerine āħir vechile sülük kıldum
- 250 ya^cnī ki mäh u sāl sermāye-i ma^crifet ü kemāl olan kitāblarımı bi'l-
 żarūre bāzāra şaldum
- 251 bī-şümār te'essüfle her birinūn ardınca dellāl gibi çağırup kıldum
- 252 egerçi ehl-i ^cirfāna kitāb gibi enīs ve mü'ellif-i nādire-dāna
 resā'il-i kem-yāb gibi celīs-i nefīs bulunmaz
- 253 lākin ne çāre ki kuvvet-i yevmiyesiz zindeġānī müşkil-i sedd-i ramaķ
 olmayacak münsedd-i bāb-ı ricādan ne hāşıl kendü nefsüme kanā^cati
 terġib mümkün
- 254 fe-ammā yüz nefer miķdārı tevābi^c ve müte^callikātı iknā^c mertebesi
 hükmin istihālde nā-mümkin (li-münşihī)

dil mülket-i ^cirfāna şāh oldı koy rütbe
 saķr-ı ğazelüm minber neşr-i suhanum hutbe
 faķrile ma^cāş itmek pes banā ne lāyıķdur
 bir şire ġidā olmaz hāyide-i şad-körpe
 söz sikkesi nazmumdur naķd-ı aķca beyāż evrāk
 zerrīne muraķķa^clar ma^cnī de baña cübbe

- 255 egerçi ki
 maķālī mişāl-ı meşhūrdur
- 256 fe-ammā fī-zāmānīnā teksīr-i sū'al ve taķrī-i ^carüz aħvāl ile
 aşhāb-ı fażl u kemāl mukżiyü'l-āmāl kılınmaduġı maħāfil ü mecālīsde

احلى النوال ما وصل قبل السوال

mezkûrdur

- 257 zîrâ ki kassâm-ı beytû'l-mâl olanların sâha-ı büyüt i^cmâlleri
 اياك واعراض الرجال emrinde terk-i imtişâl
 cihetinden muzahrefât-ı hubb-ı câh u celâl ile mâl-â-mâldur
- 258 nice kerre bu maẓmûnda ^carż-ı hâller virdüm
- 259 her birinde beyân eyledüm
- 260 kendü derdüm yine (32) merhametlerine mazhar düşdüm (li-münşîhi)

şehriyâra bi-ḥaḫḫ-ı levḥ u kalem
 bunu kıl levḥ-ı hâtıruḫda raḫam
 ki bir ednâ kuluñ durur ^câlî
 rûzgâruñ cefâsı pâmâli
 ânâ âşâr olan risâle kitâb
 elli cild oldu ey mu^callâ bâb
 bu kadar faẓlile ḫaḫîr olmuş
^cazlile fakrile zârîr olmuş
 vüzerâ hâli ^carza kılmazlar
 rahmile göz yaşını silmezler
 taşra çıksa gören kibâr u şıgâr
^cazline şefkat eyleyüp ağlar
 kimi işitdürür sözini ânâ
 böyle dir eyleyüp enîn ü bükâ
 yâ ilâhî yazık degül mi-bu zât
 itmişiken bu deñlü te'lîfât
 nazmile ^caşrınun vahîdi iken
 neşrile fennün ferîdi iken
 ne revâdur bu zû-fünün-ı cihân
 ğarḫ-ı deryâ-yı dîn olup her ân
 geçe ^cömr-i ^cazîzi zilletile
 ? cazlile zecr ü kahr u miḫnetile
 serv iken bâğ-ı istikâmetde
 nahl iken ravza-ı emânetde
 zaḫm-nâk eyleyüp gül-i nâk-ı belâ
 her nihâlin şikest ide süfehâ
 yâ ilâhî neden bu h^vâr ğarîb
 meger eşrât-ı sâ^cat oldu karîb

buña hıdmetile fahr iden eşraf
 şimdi itmekde anı istihfâf
 kimi begler begidurur el-ân
 devlet ü miknetile c'ālīşân
 nicesi oldı mîr ü defter-dâr
 cehlile kâm-kâr dâr u diyâr
 bu ise zîr-bâr-ı mihnet ü gam
 erka hammâlı gibi kâmeti ham
 nice câhiller aldı kâm u murâd
 bir kemâl ehli var o da nâ-şâd
 yâ ilâhî bu zulmi görme revâ
 zâlimün kâr u bârın eyle hebâ

- 261 kışmen بالله تعالى ne kadar cevâhir-i me^câni bezl idüp
 merâhim ü eşfâkı mûcib edâlar ile a^clâm-ı mâ-fi'l-bâl kıldum
- 262 aşlâ nihân-hâne-i cibilletlerinde luğf u mürüvvet zahâ'irinden
 hubb-ı dünyâdan gayrı habbe ve havsala-ı hırş u istihâdan özge bir
 tehî dübbe bulmadum
- 263 ve her çend ki iktisâbât-ı âyât-ı celîle ve tazmînât-ı ehâdis-i
 mekârim-i sebîle sülûk idüp hıdmet-i esbak-ı ihvân liyakat-ı ehakk-ı
 ihsân ma^crifet-i ferîd-i nâdire-dân şalâhen ve diyâneten vahîd-i
 üdebâ-ı rû-şinâsân olup üç pâdişâh-ı c'ālî-câha vüfûr-ı hıdmetümi
 söyledüm
- 264 me'mûr olduğum umûrda c'adâlet ü istikâmetüme müte^callik olan
 temessükâtı c'arż eyledüm
- 265 dahi bir diyârda fakîr-vâr ve muhaşşıl-ı emvâl-ı şehriyâr olduğda
 şikâyete müte^callik hakķumda bir menşûr u tømâr yazılmadığını tafşil
 üzre beyân itdüm
- 266 gâh kemâl-i gurûr ve câh-ı celâlet-i mevfûr cevâba tenezzüllerine
 mâni^c oldı
- 267 gâh oldı ki c'adâlet didüğün mûcib-i noķşân-ı mâl ve re^câyâya
 merhamet c'add itdüğün izdiyâd-ı dirhem ü dinâra mâni^c bir hâldür
- 268 ma^ca-zâlik bu maķûle tarîka sülûk bizüm mezhebümüzde mahz-ı
 vebâldür didiler.

269 kāşkī cem^c-i sīm üzer kılup nicesin bize vireydūn bir miqdārın dahi levāzımuña şarf ideydük diyü söylediler

270 (33) فمن يضل الله فلا هادي له
beyān itdiler (li-münşīhi)

kimesnenūn kimse degül hāl-i dilinden āgāh
^cālemi ni^cmetle şanki pür itmiş allāh
vüzerā celb ü tena^cumda yed-i rüşvet olup
kırıdur manşıbını her biri ^caşırına dönüp
^culemā haylī alup ^cāidesin haqq-ı sükūt
ağzı baĝlu gibi her birisi kalmış mebhūt
bī-kes ü bī-dil şuĝra'l-yed olan ehl-i hüner
ĝam yiyüp fakrile nüş itmededür hūn-ı ciger
kendü zevkünde pes-i perdede sultān-ı cihān
mülk-i ma^cmūrını kılmakdadur eller vīrān
hayf kim fazl u kemāl ehli muşāhibleri yok
dāniş aşhābinuñ ol bezmde gūyā yeri yok
böyle bir mülke mühim idi hezārān cāsūs
ki ola hıdmetleri ma^ckul u şuver-i nā-maḥsūs
böyle terk olduğıçün sünnet-i şāhān-ı kadīm
fuķarā oldı bezirĝān u zārīrān na^cīm
böyle kalursa eger kā'ide-i devlet ü mülk
şarşar kahr-ı havādisden olur bu felek

271 fi'l-ḥaḳīka rāyiḥa-ı ğife-i dünyā dimāĝ-ı hırş u tama^cların ifsād
itmiş iken لن يصلح العطار ما افسده الدهر maẓmūnı şemmāmesin
istişmām-ı meşām hilḳatlerinden mün^cadim olup gitmiş

272 hālā ki hazīnelerinde on pāreden ziyāde muşannifātum maḥzūn

273 ve her dürr-i maẓmūn benüm ĝarḳ-ı deryā-yı hayret olduğumı görse
bir renc-i tārīḳ içinde meknūn

274 ve her şāhid-i ma^cnā benüm haqqumda şādır olan buhl u dirīĝ-ı
mālāya^cnī için sevād-ı sūtūrdan birer şāl-ı siyāh içinde mestūr u
maḥzūn idi (li-münşīhi)

ḳāsāvetümle ḥurūf olmaĝın perişān hāl
ĝamūmile şāhid-i ma^cnā nizār idi ğü hayāl
sūtūr-ı nāme sitem-dīde-i keşākeş idi
kalem-i şikeste midād u likā müşevveş idi

- 275 taḥkīk-ı anīk kemā-yelīk ḥafī olmaya ki sekkān-ı memālik-i rūm ki ibtidā-ı zuḥūrları tārīḥ-i hicretten evā'il-i seb'āmiede merkūm idi
- 276 ve bundan evvel bu memleketlerdeki nuḳūş-ı merz-būm-ı nūcūm etrāk u a'arāb u a'cāmdan muhteliṭ ü mezmūm kāfiri'l-asl cāriyelerden toĝmuş bir bölük rūsivā-yı māder-zād-ı magmūr olmaĝın cidden ḥaṭṭ-ı 'ilm-i resminden ḥaṣṣları yeĝıdı
- 277 ṭaleb-i ta'allūm ü ta'līmine ḥōd ihtilāt-ı küffārdan nāşī ekl ü şurba müte'allik māni'leri ĝāyetde çoĝıdı
- 278 aña bennā bir merd-i kāmile karīb iĝlerinde 'ulemā vü erbāb-ı kemāl ḥāşıl olmadı
- 279 aslı dıraḥt-ı kāfiri olan eşcārdan ḥable-i vaşl u izdivācile şirīn ü ābdār-ı tenāvüle sezā-vār meyveler koptı
- 280 ammā giderek 'arāb u 'acēm ü tatar 'ulemāşı karışdı
- 281 dōle dōşe kābil mādiyānlara aşıl ü tāzī aygırlar aşdı
- 282 tā ki iĝlerinde rükūba yarar şebdiz güzār-ı gülgūn reftār kimi türki mādde-i mu'teber-pesendide eṭvār ṭavarlar ḥāşıl oldu
- 283 bundan mā'adā şırf şırb u eflāk (34) u boĝdān ve tevā'if-i mücennise-i muḥabbege-i küffārdan şeref-i islām ile nümāyān olanlar dahi ikinci ve üçüncü baṭına varduĝda taĝayyūr buldı
- 284 ya'ni ki çirk-i şirk ü dalāletleri zülāl-ı islāmıla pāk olup vücūda gelen vildān ĝilmān-ı pūr-ĝunc-ı delāl ve cevārī-i ḥavārī mişāl sezā-vār-ı envār-ı ma'rifet ü kemāl olmaĝa başladı (li-münşīhi)

lebi ĝonca ruḥı gül serv-i sehīleri koptı
 güleşen-i rūm güzellendi ṭarāvet buldı
 toĝdı gerçekleri hem rūm ili gerçeklerinün
 her toĝan şayd u şikār alıcı şebbāz oldu
 ḥüsn-i ma'nāya sebil olduĝıçün ḥüsn-i şuver
 ḥüner aşḥābı ile yakası rūmūn toldı

- 285 bu ṭarīkile mülk-i rūm ma'cūr u ābādān ve ḥüsn-i ri'āyet-i selāṭin ile reşk-i a'cām u 'urbān olup tā merḥūm sultān süleymān ḥan

عليه الرحمة والغفران zamān-ı saltanatında ki sene sittin ve tis-'āmi'e tārīḥine gelince vilāyet-i rūm ḥudūdındaki kaşabāt-ı bāhirü'l-'imrān hased-gerde-i ekālīm ü büldān olup her ḥālleri

muntazam iken ol esnâlardaki mekr-i zenân ve igvâ-ı dâmâd-ı telbis-
nişân ol şehriyârûn hulâsa-ı ʿömri oğlı katlinde muhtâr eyledi

286 yaʿnî ferzend-i ercümendi sultân muştafâ gibi vâris-i taht muţâf u
lâyık-ı saltanat âfâk-ı bâhirü'l-istiḥkâk-ı ʿale'l-ıtlâk olan
sehzedeyi ortadan götürdi

287 kâffe-i ʿuḳalâ ve ʿamme-i ʿulemâ müttefiklerdür ki ol zamândan berü
mülk-i rûmuñ ucuzluğı kaḫt u ğalâya ve halkınuñ intizâm-ı aḫvâli
ihtilâl-i bî-intihâya mübeddel olup her nesnenün berekâti gitdi

288 keşret-i taʿûn u vebâ ve vefret-i renc ü ʿanâ ve kaḫt u ğalâ
ġanîleri fakîr ü ḫakîr itdi

289 ne ḫâl ise ol şehriyâr-ı ğâzînuñ ʿahd-ı ʿadeleti güzerân oldı

290 oğlı selîm ḫan cülûsından birüsinde taġayyür-i âsar u tekeddür
kılup ibrâr u taġallüb eṣrâr-ı bed-girdâr ve tasalluḫ-ı süfle-i
ḫazele-i kem-mikdâr katı zâhir ü ʿayân oldı (li-münşîhi)

nizâm-ı mülk-i cihân ihtilâle yüz tutdı
cemâli zâl-ı sipihrüñ celâle yüz tutdı
kamer-i ḫusûfe kevâkıb-ı nuḫûsa ricʿat idüp
güneş ğurûba çekildi zevâle yüz tutdı

291 fe-lâ-cerem taġayyür-i emr-i maʿaş tebeddül-i aḫlâk u intiʿaş olup
ġumûm u ḫümûm esnâlarında rahme düşen menî evlâd-ı nâ-ḫalefle
tebennî olup ʿatâyâ-ı vâhibü'l-âmâl olan ğüzîde vü pesendîde ḫıṣâl
ki evvelâ ʿilm ü ḫüner ü maʿrifet ü kemâldür ve ṣâniyen ḫüsn-i ṣadē
ve aḫlâk-ı ḫasene vü cemâldür ve ṣâliṣen cüd u seḫâ vü mihr ü vefâ
maḫûlesi efʿâldür ve rabîʿen ṣecâʿat utedbîr ve mahâret-i ʿilm ü
ṣanâʿat-ı dil-peziir maḫûlesi fiʿâldür bi'l-külliyē munaʿdim oldı

292 toġan veled ü şıbyân toġan gibi müvezzîlikle ʿayân ve çengâl-ı
ṭamaʿı (35) deşne gibi teşne-i ḫün-aġuşte-i âdemiyân olması teʿsîrât-ı
ecrâm-ı ʿulviyye ile taḫaḫḫuk buldı

293 el-kıssa ḫıṣâl-ı ḫamîde-i ʿamime ki efʿâl-i bî-ʿadîde-i zemîmeye
tebdîl olındı

294 miyân-ı ḫalkdaki müdarât u eṣfâk munaʿdim olup birbirlerine ḫased u
buġz u nifâk ve nür-ı ḫaḫkı zalâm-ı butlânla bî-nişân itmede ḫubḫ-ı
sîretle ittifâk taḫaḫḫuk buldı

- 295 pes ^cumūmen kaṭṭān-ı mülk-i rūm ḥuṣūṣen sükkān-ı pā-yı taht-ı
ma^clūm uç kısma münkasım oldu ki bir bölüğü ^cavāmdur ki
اولئك كالانعام anların hakkında nāzıldür
- 296 hatta anların ba^czılarının i^ctikādları inḥirāf-ı ^cakīde ile muhtell
ve mā-ṣadaḳ-ı naṣṣ-ı kerīm بل هم اضل idükleri
mertebе-i taḥkīke vāşıldur
- 297 kısım-ı evvelün imānları maḥz-ı taklīdī olmağın her biri silsile-i
ehl-i islāma teşebbühle dāhıldür
- 298 ikinci evsāṭ-ı nās-ı eşbāḥ kim şinās zümresidür ki ekseri mutazarrıf
ve ekl ü şürb vādīsinde mütekellif fi'l-cümle fehm ü iz^cānları var
iken cehl-i mürekkeb-i sevād vech-i bedīdār
- 299 her biri bir ḥarfetden behredār
- 300 ammā ol ḥırfet-i ḥirefine zarāfetleri zarf olamadığı āşikār
- 301 cüz'i sevād-ḥvānlığı küllī meziyyet anlarlar
- 302 rütbelерini a^clādan a^clā şanup cibāl gibi ādemī nıgehler meşelā nā-
bīnālar fırkası gibi birbirlerine ittikā ve fi'l-cümle teşhīs-ı rāh
iden a^cmāya ile tayy-ı tarīḳ ümidin eylerler
- 303 eğerci ki bunların büyük bildükleri ebyāt u eş^cārdur
- 304 lākin dāniş ü binişleri anda daḥi nā-hemvārdur
- 305 aslā suhanuñ ḥaḳīkati fehmine himmet itmezler
- 306 feyyāzda imsāk u buḥl olmayup kimseye taḥsīs-i ma^crifet itmedüğünü
bilmezler
- 307 şu^carā-ı mütekaddimīn nāmı ile her ne okınsa istinsāḥa rāğib olurlar
- 308 bülegā-yı ^caşrdan birinüñ nāmına sihr-i ḥelāl ve nümüne-i ^cazb-ı
zülāl bir naẓm-ı selāset me'āl zıkr olınsa ^cālemde dinilmedük söz mi
kalmışdur diyü ne dinlerler ve ne yazmağa tālib olurlar
- 309 ma^ca-zalik fehm itmedükleri maḥallüñ daḥl u ta^cnına ḥāzırlardur
- 310 şā^cir-i sāḥirde kuşūr nādir olup fehm ü iz^cāna müte^callik olan
taḳşirāt u ḥaṭā kendülerde idüğün bilmede kaşırlardur (li-münşihī)
^caceblerin ben e nādāni çün ḥurd-cāl
ki ^cacebile şalarak başını ola deḥāl

ne kendü bir söze kâdir ne bir mü'ellifi var
 velik herze-i ta^cnile ağzı māl-ā-māl
 tutar yapılmış evün eksigini beyti bozar
 veli ol hāne-i icād idendür ehl-i kemāl
 efendi sūhtelikdür ko semt-i terkibi
 kemāl içinde nuḳat yok veli ki var māl

- 311 üçinci zümre-i libās-ı ^culemādaki dāniş-verān ve esās-ı binā-ı
^cilme müzd-verlik iden müsta^cidān-ı dürüst-nişāndur ki bunlarūn
 tabakası cümleden bālā-ter ve da^cvā-yı faziletleri pāye-i mevleviyet-
 leri gibi muḳarēr ve ṭarīk-i ^cilm-i şerīfde ifnā-ı vücūd idüp
 taḫṣīl ile sa^cī itdükleri günden azherdür
- 312 lākin bu zümre yine üç sınıf olup en a^clāları ki icrā-yı aḫkām-ı
 şer^ciyye ile nām-ver ve müşkil-güşāyān-ı eşnāf-ı nev^c-i beşerdür
- 313 bir şahsūn fezā'ilini bilürler ve āsār-ı laṭīfesin görürler
- 314 pesend ü teslīmine ^cār idüp sükūt ihtiyār iderler
- 315 bilā-teşbīh ḥāzret-i peygamberūn mu^ccizātını görüp taḳaddum u
 temevvül ü izdiyād-ı ^cömr cihetinden islāma gelmege ^cār iden ekābir-i
 kureyşe dönerler
- 316 ammā kabīle-i vusṭā ki ednālarından a^clā ve mā-fevḳlerine nisbetile
 ednādur ḡaṣṣu semīn ve rahīṣ ü semīn ne idüğini fehmi iderler
- 317 nihāyet izhār-ı ḥaḳḳa geldükde ta^crīf ü teslīimde tenezzül ihtimālını
 virüp şāyed ki izāle-i ^cucb u kibr idevüz diyü vehm iderler
- 318 bu taḳdīrce gizlü dīn ṭutan münkirīne teşebbühle kendülerini bed-
 nām-ı ^cālem kılurlar
- 319 fe-ammā zümre-i zemīme-i ednā ki ol fırkadan ^cavām-ı nasa ferayıṣ-ı
 li'ām ve ṭarīk-ı ^cilmide izhar-ı ^camā'im u ikmām iden etrāk-ı bed-
 nāmdur
- 320 maḫẓen libās-ı i^ctibārīde olmayan ehl-i ḥaḳīkate sū'-ı zann iderler
- 321 ve kisvet-i şāhīdeki ehl-i ma^cārifi ma^carifden ḥālī şanup
 mezemmetin irtikāb kılurlar
- 322 huşušen ^cilme müte^callik nā-şināsıḡla izhār-ı hırṣ idüp ta^cn u
 la^cnile bulduklarını yerler

- 323 zamānede nazm-ı hāfıza nazīre dinür mi ve selef-i kelimātı
tururken ^Cākıl olan nev-te'līf ve nev-güfteye kulak tutar mı diyü
söylerler
- 324 bilā-teşbih mūsā kelīmullahile ^Cisā ruhullāhuñ ümem-i mezmümü's-
şiyemleri rağbet-i beniyi-yi akdem ve tercih-i resül-ı mukaddem
idüp dalālete düşdükleri semt-i ta^Caşşubı irtikāb kılurlar
- 325 hālā te'līf ü tahrīr ki sene isnā ve elf-i hicrī ile müverrih-i
dil-pezir idi
- 326 bu āna gelince müddet-i ^Cimāret-i mülket-i rüm cem'an üç yüz yıla
varduğı ma^Clūmdur
- 327 andan evvel bilād-ı rüm küffār-ı hāk-sār-ı meş'üm taşarruflarında
olup bed-kīşān gibi tārīk-i şüm olduğı kār-fermā-yı mülk-i yunan
olan sultān ^Calāa'd-dīn selçuķı zamānına gelince vāķi^C olan
müsta^Ciddān-ı rumiyān nedretle nümāyān ve taleb-i ^Cilm-i şerīf
iden talebesi vilāyet-i ^Cacem mülkine revān ve andaki fużelādan
taḥşīl-i kemālāt u ^Cirfān idenler cevz-i ma^Cdūd gibi müşārü'n-
ileyhi bi'l-benān oldukları ^Cilm-i tevārīh tetebbu^C idenlere
bāhirdür
- 328 nitekim fāzıl-ı kemālāt-ı ^Cirfānı mevlānā seyyid şerif cürçānī
baḥr-ı ğurbetde sebāhat yā^Cni dāru'l-mülk-i rümde seyāhat idüp
^Cülemāsınūā ahvāline iṭṭilā^C ḥaşıl kılduğda bu makūle bir kıṭ^Ca
dimişlerdür
- 329 hālā ki ol zamānuñ mevālī-i rümü henüz ^Curf u i^Ctibār-ı fennūñ
ḥurūf-ı hecesini hecelerlerdi
- 330 ve içlerine ^Cömrinde ḥurūf (37) okumayan ehl-i harf karışmış olmayup
fakr u fenā ^Cāleminde kendü yağları ile kavırılıp ekser-i leyālīde
muṭāla^Ca şerāğı ile gicelerler idi
- 331 ma^Ca-zālik seyyid-i şerīf-i büzürg-vāra yine evzā^Cları nā-hem-vār
görinüp giderek ihtiyārāt-ı ^Carziyyeleri kemāle ve āfitāb-ı ^Cālem-
tāb-ı ^Culūm u rūsūm zevāle ireceğın bilüp bu kıṭ^Ca-ı laṭīfeyi nazm
itmişlerdür (farsça) 3 beyt
- 332 egerçi ki istanbul fātihi nerre-i şīr-mağazī merhūm sultān mehmed
han gāzī zümre-i fużalāya rağbet ve diyār-ı ^Carab u ^Cacemden gelen

mevālīye her cihetle ri^cāyet idüp heşt-be-hişt-i dünyā meşābesindeki medāris-i semāniye-i bī-hem-tā icād u inşā itmekle rüm dahī menba^c-ı hükm ü ^culūm olup nev-hevesān-ı tarīk-ı ^cilm ü ma^crifet şedā'id-i müsāferetden halāş olmuşlar idi ve müsta^ciddān-ı hidāyet refīk-ı tekml-i ma^cārif ve letā'if ile imtiyāz-ı hās bulmuşlar idi

333 veled-i reşīdi sultān bāyazīd han kezālik mısır fātihi sultān selīm han cedd-i mācidinūn şive-i mülūkānesine raġbet-günān mısır u şām u haleb fütühātı ile kām-rān olduğda ol emākin-i kadīmede bulduġı ^culemā vü fużalā vü şu^carā vü hükemā eşnāfını hātır-sāzlikle mülket-i rūma getürmişdi

334 süveydāsında ^cālem-gīrlık sevdāsı mukarrer olmaġın te'lifāt u āsarlarına i^ctibār-ı külli kılup her birin mu^cazzez tutup hōş görmişidi

335 bā^cis bu idi ki meşāhīr-i mü'ellifān-ı ^culemādan h^vāce-zāde ve monfā husrev ve mevlānā hatīb-zāde ve mevlānā hayālī ve müftiyü's-sakaleyn kemāl paşa-zāde ve bunlaruñ emsāli fużalādan ve ahālī-i taşnīf olan mudakķikīn-ı ^culemā ol ^caşr-ı bāhirü'n-naşr ma^cdeletkarīnde gün gibi hüveydā olmuşlar idi

336 fe-lā-cerem sultān süleymān vefātına gelince bu tarīk-ı pür-tevfīka sülūk mülūk u vezīre mukarrer oldu

337 ba^cdehū ^culemānuñ şuġl u inzivāsı ma^cyüb olup kavānīn-ı şer^ciiyeleri esālīb-i ^cörfiyyeye mübeddel kılınmak ile ^cörflerin büyütme ve birer şaķaklı sürh-renk isķariāt çukadan ^cabāyiler idinmek hattā mücevher şaķaklı raht urunup altun üzengālere binmek ve cimāne-i büzürg ü şiklleri bār-ı girān olup ba^czı zu^cafā tākāt u kıymete tahammüline boyun urmadukları sebebden ve zinā fi'l-cümle tahfif ü ma^cnide penbe ile dūr-ı pür-kūr-ı dil-bendlerini taż^cif itmege başladılar

338 ve sünnet üzre olan kisvelerini terk idüp sipāh zümresi gibi ruhām-ı endām ve tirāşide mermer-i sepīd-fāz gibi (38) şarıklar sarınmaġı farz u vācib meşābesinde merġub u müstehabb tutdılar

339 hattā ba^czı zurefā ol eşnālarda bu maķūle mürteķib oldukları ^cimāmenūn ^calāyimin nazma koydılar beyt (farsça)

- 340 ol tārīhinde vüzerā hāli dahi muhtell olup makādir-i nāsdan gāfil ve dāniş ü biniş tarīkında rācilīn fırkası gibi rācil huşūsen celb-i iştirāda müstakīl devletlüler şadāretle kām-yab oldu
- 341 ^culemā vü erbāb-ı ^cirfāna mukteżā-yı zātlarınca ri^cāyet itmedüklerinden ğayrı ^cadāvetleri dahi tahakkuk buldı ^cirfāna müsted^cāsınca buğz u ^cadāvetleri dahi tahakkuk buldı
- 342 bināe'n-^calā zālīk te'līf ü taşnīf-i ^cilmleri ğāyete irdi
- 343 sēlef-i mü'ellefātınuñ fehm ü istihrācına kādīr kimesne bulunmaz olup ^culemā zümresi cūhelā fırkasına hem-hāl ü hem-meşreb bulunup zevāt-ı ma^cālī-ceñāb-ı ser-nigün ve dā'ir olan kıbāb gibi izdiḥāmla birbirlerine girdi
- 344 bā^ciş bu idi ki fużalā-yı ^carab u a^ccām gibi ma^cārif ü dānişle beñām müverrihīn-i ervām ve mü'ellifīn-i mu^cciz-kelem zuhūri muḥāl u ba^cid oldu
- 345 inşād u inşāya kādīr olan ahālī dahi hümüm u ğumüm ile miñnet bucaklarında nā-bedīd oldu
- 346 gördüm ki ekābirün işlāḥ-ı hālleri muḥāl ve luṭf u kerem semtine meylleri fāsīd hayāldür
- 347 hālā müteveccih-i mülk-i müte^cāl oldum
- 348 ve yerā^ca-ı berā'at beyān-ı zebānile ^canā aşkūā bī waznī ilā ^canā aşkūā bī waznī ilā nāşş-ı celīlin revzene-i hāṭır-ı fāḡuma kitābe gibi mütesim kıldum
- 349 ve kaṭ^c-ı pāyeden ferāḡatla pāy-ı talebi dānen-i ^cuzlet ü iştirāhate çekdüm
- 350 ve cīfe-i dünyānuñ bū-yı cüst ü cūya ile tekāpūsını terk idüp zāviye-i şabr ve peygūle-i kanā^cati ihtiyār idüp hurd-ı hurdedān nām pīr-i hezār-sāle-i irşād-ı encām karşıasına diz çökdüm
- 351 ve tab^c-ı nāzikīmi azmāyiş yüzinden fahr u nāzişle ferāḡata sevk idüp bu ğüne sitāyiş dürrlerin dökdüm (li-münşiki)

riyāz-ı cāh u celāl içre gülbün-i iḡbāl
 çü berk-i terde degüldür yanmada ey abdāl
 uçar gözümde sa^cadet-sarā-yı huld-berīn
 misāl-i vākı^cadur baña ^cālem-i misāl

hümā-yı himmetümün zîr-i bâli °arşasıdur
firāz-ı devrine eflāk-ı ser-keşide cibāl-
henüz nefhasıdur bû-yı °ıtr-ı devletümün
meşāmm-ı dehri mu°aṭṭar kılan °abîr-i nevāl
mükedder itmedi mir'āt-ı baḥr-ı tıynetümi
cemāl-ı vuşlat-ı dünya firāk-ı cāh u celāl
ne i°tibār sipihrûn bu mihr ü māhına kim
birinde naḫş-ı muḫarrer biri ḳarîn-ı zevāl
verā-ı perdedeki mühimmāta mahrem olan
görür cihāndaki eşkālî °ayn-ı zıll-ı hayāl
benüm °aḳîde-i pākümile ḳand-ı güftārum
görindi ehline °alî nebāt ile'l-āl

- 352 muḫaşşalu'd-devāt aḫsenü'l-edevāt diyüp mücerred yanumdan irmedüm
- 353 **والظم ايمن البنات** feḫvāsı ile °amel kı lup me°ānî (39)
fevākihini ānen-fe-ānen yerā°a-ı şāh-sārından dirdüm
- 354 ve dehān-ı devātdan °aleyke bi'd-dürüs lisān-ı ḫālle mervî oldukça
zebān-ı ḫāmeden **فان الدر س غرس** maẓmūnın ḫāṭır-nişān
itdüm
- 355 ve dıraḫt laḫt-a-laḫt teng dest-i ehl-i büyüṭ rüdelerinde nümāyān
olduḫca ḡāh kilik-i bediü'ş-şiyemden āna ḳalem işledüm
- 356 ve ḡāh vird-i şānî°ü'r-raḳamdan berk-i ma°rifete ḫüküm vaşl idüp
nādîde-i ber-güzîde aşlar aşladum
- 357 egerçi ki **العلم في الصدور لا في السطور** mesel-i meşhûrdur
- 358 lâkin **وكتاب مسطور في رق منشور** ḳısm-ı laṭîfi dahi dillerde
mezkûrdur
- 359 ḫuşūşen kitābü'l-lāhda nûrun °alā nûr şıfatı ile bedî°ü'ş-şu°ürdur
- 360 el-ḳışşā ol eyyām-ı °azl u baṭālet esnālarında dem oldu ki erbāb-ı
ḫālûn ḳāşif-i rāzı mevlānā ḫāce ḫāfız-ı şirāzî dīvānını tetebbu°
kıldum
- 361 vakt oldu ki °ayyāş-ı müdām mevlānā ḫakîm °ömer ḫayyām rubā°iyātına
nezāretle ve fuşehā vü büleḡā melekelerin temellüke temettu° kıldum
- 362 bi'l-āḫire **عليك بالاستماع الكلام الحكام** maẓmūnı ile °amel idüp
aḫbār-ı enbiyā vü evliyā ve āsar-ı °ulemā vü ḫükemā ve esmār-ı

meşāyih u şulehā ve tevārīh-i mülūk u ümerā cem^cine min ciheti'l-
mecmū^ca şems kamer-i bedr gibi afāka lem^cine teveccühi muḳarrer
itdüm

- 363 lā-siyyemā   ذك من فضل الله علينا   zümresi ile izhār-ı
şükr ü şenā lāzimesini şî^cār idinmek ṭarīkına gitdüm
- 364 ve fātiḫā-ı dībācedeki   رب اشرح لي صدري ويسر لي امری
naşş-ı kerīmin vird-i zebān idinüp eymen-i sâ^cāt ve aḫsen-i evkātde
bu kitābuñ taşnīfine şürü^c kıldum (naẓm) farsça 2 beyt
- 365 egerçi bu ḫaḳīr gibi mağmūm ve lezzet-i ni^cmet-i āsāyişden maḫrūm
hengām-ı ^cazl ve eyyām-ı baṭāletle maḫzūn u mehmūm olan kimesneden
niẓām-ı cevāhir-i güftār ve intizām-ı le'ālī-i ḳaşaş u āsār ḡayetle
ba^cid ü düşvār olup bir sâ^catlik kuvvet-i fikriyyeme dāyinler
tezāhüminden za^cf u inkisār ve emvāc-ı deryā-yı ḡumūm terākümünden
envā^c tekeddür-i müteḡayyirü'l-āsār elbette ve elbette zāhir ü
bedīdār olurdı
- 366 fe-lā-cerem muḳtezā-yı ḫāl ol peyk-i belāl ve kayd-ı nām u neng ü
infi^cāl şadedinde ḫalt ve efkār u aḳvāl u ḡubār-ı ḫātır ile āyine-i
ḫayāl ve inkisār-ı bāl ile nice yüzden izhār-ı eşkāl iderdi
- 367 ḫattā ol esnālarda silk-i taḫrīre çekilen dürer iş^cār-ı aḫvāl-i mā-
fi'l-bālūmi iş^cār itmegin ḫāme-sūziş vehminden naẓarına cür'et
idemez idi
- 368 ve ^callāmelere ta^cbīr ü taḳrīrin iderseñ zebāne gibi zebānumuz
yanar ve mecmū^calara naḳl eylersen evrāk-ı şükūfe-i cūlnār gibi
ser-ā-pā nār olur diyü istinkāf iderlerdi
- 369 fī-nefsi'l-emr pā-yı taḫt-ı ^caliyye maḫmiyye-i behiyye-i ḳostañtiniye
ki ḫīn-i te'līfde bu za^cīfe cāy-ḡāh idi
- 370 ekser-i evkātde sünnet-i hicrete raḡbet ve celā-yı vatan ṭarīkına
^cazīmet ve elbette elbette āhir mülke müsāferet ^can-şamīmi'l-ḳalb
ḳarīn-i sıdḳ-ı niyet idi
- 371 ve bu ḡazel-i fārisī ol ḫinde naẓma gelen eş^cār-ı ābdārumdan olup
bu maẓmūn ile beyān olinañ müdde^cāyı müsebbit idi (ḡāzel) farsça
9 beyt

- 372 āsār bahrīnūn gevh̄er-şīnās-ı gāvvaşı ahbār nehrīnūn nesīm-i
iltibās-şīnāver-i haşsı ferā'id-i fevā'id-i tevarīhi bu yüzden
i^clān ider
- 373 ve kısaş u ahbār-ı tetebbū^cındaki ava'id-i bu cihetden beyān eyler
ki egerçi ki bu kitābda bi-hasbi'l-fehvā cevāhir-i zevāhir-i inşā
mānend-i rīk ve haşā lā-yu^cadd velā yuḥşādur
- 374 lākin müverrihīn-i pīşin-i āzmāyiş tab^c-ı dūrbīn-i kulūb beyān
itdükleri fevā'id-i gūzīn ve ava'id-i rezīn fezā'il-i rehīn
kısmınūn dahī kemi naklī ve ekseri aklī bir kaç meziyetini tebyīn
itmeden lā-büddür
- 375 (fā'ide-i ulā) ulūm-ı celīletü'r-rūsūm eslāf ve fūnūn-ı muhtelifetü's-
şu'un-ı pesendīde evşāf ihāṭası her-āyine mir'āt-i çehre-nümā-yı
ahvāl-i ālem ve mişkāt-ı nūr-efzā-yı mīlel-i ümēm ve bā'is-i
teyaḳkuz u intibāh-ı benī ādem ve kār-sāz-ı aḥlāk ve haşā'il ü
hüsn-i şiyem olduğdan mā'adā tahrīr olınan şafahāt-ı ahbār ve
silki tastīre çekilen ferā'id-i fevā'id-āsār ahvāl-ı enbiyā-ı
kibār ve kısaş-ı mürselīn-i büzürg-vār ve hikāyāt-ı meşāyih ü evliyā-ı
ahyār ve rivāyāt-ı şahādīd-i ulemā-ı ebrār olmağla kırā'atı maḥz-ı
tesābih ü ibādet ve rivāyeti farṭ-ı mevā'iz ü naşihat makūlesi
idüğünde çün ü çerā yokdur
- 376 ma'a-haza inde zīkrü's-şālihīn تنزل الحمة maẓmūn-ı
meşubāt-ı maḳrūnı muḳarrer olup menāfi^ci me'mūl u mes'ūl olan
mertebelerden çokdur
- 377 (fā'ide-i sāniye) rūhāniyet ālemindeki selef-i şāhib-i şeref zümre-i
celīlesi ile şoḫbet ve hikāyāt-ı (41) hasanelerinden ahz-ı ibret ve
ālemūn fenāsını müşāhede yüzinden arz-ı teyaḳkuz u başiret ma'nāsı
şāmil ve netā'icindeki hasenātı müştemil hālet ile kesb-i sa'ādet
idüğü meziyettür (naẓm) farsça 1 beyt
- 378 (fā'ide-i sālise) ba'zı umūr-ı müşkile ve ser-güzeşt-pīşesine
mütekellime ser-encām u ahvāl-ı vukū^cında ilm-i tevarīhden āna
münāsib hikāyeleri istiḫzār-ı sābıkdaki rū-şīnāsān-ı ahbārile
meşveret makūlesi tarīk u mecāz ve anlarūn ihtiyār itdükleri sülūkla
arz-ı hibret ü itibār ekābir-i kerāmet mü'essire-i sālifenūn
yalnuz birine hem-şoḫbet olmak ve aḥlāk-ı ḥamidesiyle müteḥallik

olup i^ctilā-ı şān bulmak mümkün degül iken cümlesinün meclis-i hāşlarına vuşul u enfās-ı müteberrikelerinden taḥşil-i şeref ma^ckül u ma^cnā mevā^ciz-i ḥaseneleri ile tenassuḥ-ı makbül ne gūne devlet-i ^cuzmā idügi ma^clüm-ı ^cukül u fuhūldur

379 ^cale'l-huşuş meşveret-i umūrda rif^cat ve ^cakl-ı ^cāleme dest-rest bulmuş olur

380 ve cümlesi ile ḥüsn-i tedbirde ittifākı ta^cayyun u taḥakkuk bulur

381 (fā'ide-i rābi^ca) gūzer-gāh-ı ^cālem ki muḥāl-ı memālik-perver ü gam ve menāzil-i nevāzil-mihnet renc ü elemdür

382 ol maḳūle şedā'idün birisine nice birine fī-zamāninā vāki^c olan mesā'ib gibi ekserine ibtilā şadedinde fi'l-hāl enbiyānuḥ mübtelā oldukları beliyyāt u melāl ve evliyānuḥ levhāt-ı cibāhına ser-nüvişt olan mihen-i ğumūm ve inkisār-ı bāl ^calā vechi'l-me'āl tezekkür ü taşayvur kılındukda ferec ba^cde's-şiddet mazmūnları āyine-i ḥātıra halecān eyler

383 ekābir-i sālifenün ser-encāmı gūyā ki tesliyet yüzinden نیرنگذر diyü saḥā söyler

384 belki kuyūd-ı ğumūmdan ḥalāş u rehā bulmaḥı iş^cār itdüginden ğayrı me'mūlünden eفزūn hikāyāt-ı ğūn-āğūn ile mesrūrü'l-hāl kılınacağını ^cakl u naklleri ile beyān idüp gönlün ānlar

385 (fā'ide-i hāmse) cümle ^cukalā vü ḥükemā ulū'n-nūhā müttefiklardur ki her kağan ki zümre-i ^culemā mübāḥese-i ^cilmiyye ile gūyā ve şerā'it-ı ādāb baḥş-ı mürā^cātiyle isbāt-ı müdde^cāyı cūyā olsalar elbette ^cilm-i tevāriḥde yed-i tūlāsı olan ^cālim iskāt-ı ḥuşemāda beyyināt-ı menkūle ile kā'im olur

386 elbette ḥużzār-ı meclis olan e^cāzım ol maḳūle tāriḥ-şināsile mübāḥese mahz-ı ^cinād u mükābere idüğine cāzim olurlar

387 belki anuḥ gibi ^cālim-i mütebāḥḥır ḥużūrında miḳdār-ı kaṭre degül idüklerine mu'terif olmakla baḥş itdüklerine nādım olurlar

388 (fā'ide-i sādise) insān ki aḥvāl-ı ^cālemi yā görmekle ma^clüm idinür yāḥūd işitmekle bilür

389 pes benī ādemün i^cmār-ı kaşiresine göre görmekle ^cālemi ihāṭa mümkün degüldür

- 390 taḥṣīl-i ^culūm u fūnūn ^calā küll-i ḥāl istimā^c ile müyesserdür
- 391 fe-lā-cerem (42) لا تشبع العين من نظر ولا السمع من خبر
fehvasınca ^caql-ı insānı mücerred gördüğine kanā^cat itse iksār-ı
lezā'iz-i ^cilmiyyeden mahrūm kalması lāzım gelürdi
- 392 bā^cis budur ki gūş-ı huş hem-vāre aḥbārı der bināguş idinmege
tālibdür
- 393 bu tarīk ile sāmī^cin āsār-ı istimā^c-ı nevādur
- 394 ismen fezā'iline elbette rāğıbdur
- 395 (fā'ide-i sābi^ca) taḥṣīl-i ^cilm-i tevārīḥ eşnāf-ı beşeriyeye
müsteḥab olduğı takdīrce selāṭīn-i dīn-dār ve vūkelā-ı perhīz-kār
zümresine farz u vācib mertebesindedür
- 396 günki ^cacā'ib-i āsārı işidürler ve garā'ib-i kısāş u aḥbārı bilürler
- 397 zīrā aṣḥāb-ı ^cadlūn medā'ih-i cemīlesine rağbet ve erbāb-ı mezālimūn
hıṣāl-ı zemīmesinden aḥz-ı ^cibret kılurlar
- 398 fī-nefsi'l-emr kendülerde daḥi aḥlāk-ı rezīle-i zulmiyyeden nesne
var ise eşfāk-ı ḥasene-i bī-^cadīle ile ^cadl semtine ^cudūl itmege
mukayyed olurlar
- 399 bundan mā^cadā bu ma^cnāyı mukarrer bilürler ki ḥayr u şer aḥvāl-i
nev^c-i beşer şafāḥāt-ı evrāka resm-i dil-pezir mu^cteber kılınurmuş
- 400 ve ^cinde'l-^culemā dakīka fevt olunmayup zālimūn zulmi ve ^cadilūn
^cadli tahrīr olunur imiş
- 401 ammā hikmet-i aḥz-ı ^cibretde maẓmūn-ı hikāyatı iz^cānile teyakkuḫ u
intibāh-ı başiretdedür

در تفصیل لا زمة اربعة غير از فوائد سبعة

- 402 imdi müverriḥine dört nesne lāzımeden daḥi lā-büddür ki .
- 403 (lāzıme-i ūlā muşannif ü müverriḥ olan kimesne sālīmü'l-^caḳīde-
pāk-mezheb ve mü'min ü muvaḥḥid ü güşāde-meşreb gerekdür ki fırka-ı
havāric-i ^cinde ve zümre-i rafza-ı melāḥide izḥār-ı nisbet ü
ta^caşşubla e'imme-i ecille-i büzürg-vāruñ ba^czısına isnādāt-ı garībe
ve şī^calikleri şāyi^ca bir bölük muta^caşşıbīn lisānından ol ḥāzerāt-ı
kudsī-şıfāt ḥaḳḳında türrehāt-ı bāṭılā-ı ^cacībe nakl itdüklerinden
gayrı şüret-i şalāḥda görinüp ḥırs u tesellümi ba^czı hikāyat-ı

sāhte ve hīle vü firīb nice nīreng ve nukūş-ı nev-yāfta tahrīr
itmişlerdür

- 404 hāliyü'z-zihn olan zümre-i sevād-ı hūnān ol garā'ibi vāki^c hāl-ı
şūretinde iz^cān itmek ve hulefā-ı rāşidīn ve e'imme-i mehdiyīn ve
ecille-i tābi^cīn ve sanādīd-i tabā^cū't-tābi^cīn zümre-i hamīdelerinden
nicesine sū'-i zann itmek ve micmere-i tabī^catlerinde sūzān olan
buhūr-ı meshūr-ı nā-puhteden rāyiha-ı kerīhe istişmām eylemek
vukū^cından ğayrı filān kitābda böyle yazar diyü ihticāca başlarlar
- 405 ve felāhın temessüklerine teşebbūs itmekle ğayr-ı muntaẓam ve nā-
hem-var-ı kelimātla ta^cnalar idüp ehl-i sūnnet ve cemā^cati taşlarlar
- 406 fe-lā-cerem bu maķūle maķālelerden müverrihīne perhīz lāzımdur
- 407 huşūşen^c aķīdesi pāk ve kelāmı kand-ı mükerrer gibi lezīz ü şehd-
nāk olmak emr-i mühim ü mütehattımdür
- 408 (lāzıme-i sāniye) ihtisār maṭlūbdur diyü müfīd (43) olan evvelā
muḥıkk u munşıf u şadākatla muttaşıf olup bir kimesneye nisbet ü
ta^caşşub eylemekdür
- 409 farzen^c adūsı haķķında iftirā-ı bātlāya cevāz göstermeyüp vāki^c-i
hāl ne ise anı beyān itmekdür
- 410 (lāzıme-i sālise) ihtisār maṭlūbdur diyü müfīd olan aḥbārı tayy
itmekle ve lāzımu'l-īzāh olmayan vāki^catı mübālagātla tafşīl eylemek
semtini terkdür
- 411 (lāzıme-i rābi^ca) mücerred haber-i vāhīde kaḥā^cat ve ḥātibü'l-leyl
maķūlesi mü'ellifinūn yazduklarına i^ctibār rağbet kılmayup yazduĝı
aḥbārı yā haber-i mütevātır veyāḥūd haber-i meşhūr ile tahrīr eyleye
- 412 farzen haber-i vāhīdle ve mücerred istimā^c ile bir haber nakl itdüĝi
takdīrce sened-i kavīsi yok idüĝini ve maḥzen istimā^c ile taştīre
cür'et kılduĝın iş^cār eyleye
- 413 (tenbīh) naşīhat-ı şebīh li'l-katībi's-sefīh istinsāh-ı kitāba rağbet
ve istiktāba bezl-i māl ve cell-i himmet iden tullāb-ı rūşen-tabī^cat
ve dāniş-verān-ı şāḥib-ma^crifet cenābından mültemesdür ki kitābuñ
temellükine tālib ve isti^cāresi tehāllükine rāĝīb olduĝda kitāb-ı
zevī'l-elbāb ve ma^cārif-me'āb olanlarına yazdıralar

414 tā ki bu tevārihi mānend-i ruhām ve şafahāt-ı şim-i hām üzre kē'n-
nağş-ı fi'l-hacer cālemdē bir tārih idüp şihhatle kağıralar ki
nüsha-ı kitāb kalem-i nush-şüretindeki nesc-i füşhatla muźmahill u
nāyāb olmaya ve suťür-ı şahid-i mazmūn-ı tirās-āver maħbūb-ı cilve-
nümün çehresi gibi hakk-ı tirāşla harāb olmaya

415 zīrā ki fi-zamānina اکثر کتاب مشوش الا ملا كل كاتب جاهل
ta^crīfide dāhil olan mazmūmlardur

416 ma^ca-zālik vezn-i tab^c-ı selīkası ile fehm ü dāniş-i rāst-
meziyyetinden maħrūmlardur

417 bārī zu^cm-ı fāsıdlarince ıslāh kağın itmeseler

418 rūh-ı kelāmı fehm itmedükleri hāldē kalıbına başup yazmaları
mümkün iken elbette bu böyle gerekdür diyü taşhīh şüretinde tezyif
idüp düzetmeseler (li-münşīhi)

ne revādur ki zümre-i küttāb
ehl-i te'līfe ide cevr ü cefā
böyle olmak gerek bu nüsha diyü
hakk idüp bir şahīhi bī-pervā
cehli kendüye kılmayup isnād
göre anı muşannifine revā
yañlış anuñ vücūdı nüshasıdur
yeridür hakk iderse tīg-ı każā

419 huşūsen ki tefrīk-ı hurūf itmezler ve tedkīk-ı sunūf semtine
gitmezler

420 ne dalları vāvlarından mümtāz olur zāları zāllarından imtiyāz bulur

421 kāh olur ki yāyı nūn gibi resm ider

422 maħal düşer ki hāyla hānuñ farkı vardur dirler

(li-münşīhi)

kağı kātib ki dālı zāl yaza
dāla dönsün iki eli kurısun
çarh-ı cellādı kılsun işkence
iki barmagına kalem yürisün

- 423 ^cale'l-huṣūṣ (44) feryād u ṣad-feryād ṣol kātib-i bī-insāf nüvisinde tamā^c vü lü^cābdan ki عیازا بالله تعالی
tamā^c-ı hāmile ṭayy-ı kitābet ide
- 424 götüri kavlı itdügi kitābuñ nice suṭūr ve ṣafaḥāt-ı menṣūrını terk idüp noḳsānile itmāmına müsāra^cat ide
- 425 ḥaḫret-i ḥudā-yı yektā ki her ḥāle vāḳıf u bīnādur
- 426 andan ḥicāb itmeye ṣāḥib-i kitāb vāḳıf olmaz
- 427 kıyās idüp bir nüṣḥa-ı kāmileyi zāt-ı nāḳıṣ gibi ma^cyūb eyleye (mısrā^c)

^cömri evrāḳını ṭayy eylesün anuñ mevliā

- 428 ammā ḥaḫret-i ṣāni^c-i ^cālem ve ḥallāḳ-ı levḥ u kalem ol kātib-i ^cālemūñ kitāb-ı zindegānīsini ṣāḥīḥu'r-raḳam ve ḥil^cat-ı ḥucceṭ-i a^cmālını imzā-ı kirāmen kātibeyn ile mümzā ve mu^callem ve zātını ^culūm-ı ledünniyeden mu^callem ve ṣānını nebī efāzıl-ı mükerrem ü muḫterem kılsun ki çıkarmadıḡı mahalli mevḳūf ide ve ṣeklini aṣḥāb-ı biżā^cat olan ahāliden ṣora gide
- 429 nā-ḡār olursa bārī bulduḡı gibi tesvīd ide
- 430 taṣḥīḥine cell-i himmetden kendüyi teb^cīd ide
- 431 lā-siyyemā ücret-i kitābda ifrāṭı cā'iz görmeye ve dest-müzd-i ṭalebinde ṭama^cı hām pāyelerine pençe urmaya (li-münṣīhi)

āferīn ol debīr-i kāmile kim
irgüre yazduḡını ḡāyetine
ücret almaḡıçün bir ān öñdin
baṣlayup herkesüñ kitābetine
koymaya nā-tamām yazduḡını
ṭama^cı deḡmeye ḥacāletine

اعتذار بسیار برو شناسان اخبار از جانب مؤلف کنه الاخبار

- 432 ^camme-i hüner-verān-ı zevī'l-elbāb ve kāffe-i suhan-verān-ı ma^cārif-me'āb cenābından recā-ı vāṣıḳ ve istid^cā-ı ṣāḫıḳ budur ki mü'ellif-i kesīrū't-
ṭaksīri siḥām-ı dahl u ṭa^cna hedef itmeyeler

- 433 ^carz itdüğü cevāhir ü zevāhiri hazef mesābesinde bī-rağbet tutup nā-halefler şīvesi ile naqd-ı diyānet ü insāfların telef itmeyeler
- 434 lā-siyyemā ol hazāne-i nā-mütenāhī baḥşāyiş-i ilāhī idügin bilüp
 كلام بليغ لا سيما اول فصاحة السبحان sırrına mā-sadak
 bileler
- 435 zīrā nezd-i ^cuḳalāda hüner-i ^cayb-bīnlikden kaṭ^c-ı nazar hüner-
verlerün eşer-i mu^cteberine şarf-ı başardur
- 436 yohsa suhan bahrındaki dürer-i naẓm u nesr ıtlāk olunan ^cakd-ı dürr
 ü güheri bāzār-ı revāc-ı i^ctibārda isnādāt-ı naḳş u ^caybile rağbetden
 düşürmek bir vaż^c-ı muḥaḳḳar ve ṭavr-ı pür-cevr-i mezmüm-terdür ki
fuẓelā-ı muvaḳḳar-ı hudā ol mesleke sülūkı tecviz itmezler ve
ṭarīk-ı hibret refīk-ı insāfı koyp ğadr-ı şarīh yollarına
 gitmezler (li-münşīhi)
- ehli vaşf itmek kemālin cāhil iz^cān eylemez
 kāmil olan kāmilün medhinde noksān eylemez
- 437 ve bi'l-cümle h^cānendegān-ı ğarā'ib-i hikāyat ve cüyendegān-ı
^cacā'ib-i rivāyat hazerāt-ı pesendide-sıfātına rüşendür ki bu maḳūle
 bir eşer-i kebīr ve yād-gār-ı mu^cteber ü dil-peẓīr vaż^c itmek
 ümm-i dünyā ile (45) müsem māşır ki reşk-i emşār-ı ^cuzmādur ve
ebū'l-bilād mesābesindeki dāru'l-hılāfe-i bağdād ki nādire-i dühür
 u a^cşār idüğü müttefekun ^caleyh-aradur anlara mānend belki mülk-i
dünyā gibi eflāke kemer-bend ve dervāze peyvend bir şun^c-ı celīleti'l-
me^cāniye bānī olmak
- 438 bilā-mu^cāvenet husrevān-ı pāk-nijād ve şehriyārān-ı ^cimār-ı bilād-ı
mücerred mi^cmār ṭab^c-ı güzīn ve sinimmār-ı re'y-i rezīn himmetiyle
buyūt u kuşūrı havernāḳ encām bulmaḳdur
- 439 lā-siyyemā hümüm u gumüm ^cadl u betālet hilālindeki taşnīf ü iñşā
maḫzen melāl-ı bī-me'al mişālindeki sevdā-yı bī-sūdı imlā kaḳbilinden
 olup cüz'i hüzn ü teşvīş şā^cirün ṭab^c-ı nazikini dil-rīş ve kuvvat-i
fikriyyesi māl-ı hulyā gibi pür-hayālāt piş-ā-piş itmesi müttefikun
^caleyh-i ^cuḳalā iken bunun gibi eşerde mesā'ileye مشغول همواره
maḫzūn u melūl olan server-i zümre-i fuhūl ve husrev-i
fırka-ı ^cukūl bu vechile meslūbü'l-efkār ve mağlūbu'l-eṭvār idüğü
bā^cis-i üslūb-ı i^ctizār ve sebeb-i hādīs-i ^cuyüb halt-ı güftar

idügin bile (li-münşîhi)

elüñi gögsüne ko inşâf it
kalbüñi çirk-i hasedden şâf it
gazel ü kıt^ca degüldür bu eser
luţf-ı tab^ca vire takşîri gider
bu kitâb oldu sevâd-ı a^czam
toldı her güşesi eşnâf-ı ümem
tut ki bir ^câlem olupdur bu kitâb
anda elfâz u me^cânî erbâb
kiminün eksigi ma^czûr gerek
kimi inşâfile mestûr gerek
kâmile olsa eger nâkış yâr
örtülür ^caybı anuñ bir miqdâr
nitekim nûra karîb olsa zalâm
gösterür âyinesi rahş-ı tamâm
fi'l-meşel görünmesin âhir-i şeb
oldı rüşen güneşe kurbile heb
ol şebdeki târîk u zalâm
gösterür nûrın anuñ bedr-i tamâm
nûr-ı fehvâya nazar kıl olsa kesîf
sırr-ı elfâzını gör anda laţîf
görinür nûrı meşîyyetle laţîf
ne kadar arz u semâ olsa kesîf
demidür hatm ola bu dîbâce
feth-ı bâb ola sâna ey h^câce

440 ihtitâm-ı dîbâce-i kitâb ve ifhâm-ı fevâ'id-i hâşşa-ı bî-irtiyâb
zikrinde bir ^câlî behâ silk-i dürr-i şehvârdur ki bâzâr-ı fehm ü
dânişde vücûdı kem-yâb belki kıymeti gibi ^cağd-ı ^cunķûdı bile nâ-yâb
idügi meşhûr-ı zevî'l-elbâbdur

441 ma^clûm-ı müverrihîn-i dânâ ve mefhûm-ı fuzelâ-ı ülü'n-nühâdur ki
ekşer-i erbâb-ı tevârih hattâ mevlânâ ibn-i cezîr ve ibn-i esîr gibi
müverrihler bu bâbda mazhar-ı tevbih olup reşk âteşi ile cigarleri
kebâb ve kalem-i nîzesi kendülere bir sih-i âteş-tâb gibi görünür

- 442 döne döne sūzān olmalarına ve te'līflerinde bu fevā'id-i lāzimededen
gafletlerine peşīmān olmalarına sebebdür
- 443 zīrā ki būnyān-ı āsārları temelsiz binā gibi görünür
- 444 bināsınun^c adem (46) mahāretlerine īmā kılması be-gāyet müsteb^cid
ü müstagrībdür
- 445 eger bu i^ctirāz-vārda cevāb-ı ihtişār maṭlūbdur
- 446 muḳaddimesi ile terk-i ıtnāb ise bi-vech-i mine'l-vücūh maḳbūl-ı
zevī'l-elbāb degüldür
- 447 bu vechile ki i^ctibār-ı ihtişār
olan ta^cbīr belāgat-şī^cārda maṭlūbdur
- 448 bahīsü'l-maẓmūn olan icāzile inhā terk-i lāzime ḥaysiyyeti ile
medhūl u ma^cyūbdur
- 449 hāricden mişāli ka^cbe-i müşerreffe ta^crifinūn timsālidür ki bir
nihrīr-i pesendīde-tahrīr anı kemāyenbağī tavşīf u ta^cbīr itmek
şadedinde ihtişār maṭlūbdur diyü erkānından birini ketm itse
ḥuccāc-ı müslimīn-i müstemi^cin ol menāsikden ihtişārla mütemessik
olabilür mi
- 450 zevī'l-idrāk olanlar bu kışşadaki nokşānda şekk ü reyb kılur mı
(li-münşīhi)

fi'l-ḥakīka bunuñ gibi te'līf
bir şehir yapmadur bilā-teklīf
sūrıdur kişver-i kitāba suṭūr
oldı cedveller anda mā-i tahūr
bāblardur ḳapuları anuñ
elifidür^c aşāsı derbānuñ
her eser bir sevād-ı^c azamdur
bunu herkes bilür müsellemdür

- 451 imdi ol lāzımeler ki ekşer-i müverrihīn anları beyān itmediler ve
tarīk-ı taḳkīkdeki ser-menzil-i maḳşūda yetmeyeler dört ḳazıyye-i
mühimmedür ki her biri rükn-i rekīn-āsār ve ḥısn-ı ḥaşīn-ahbār
meşābesinde şāyeste-i nakş u nigārdur

- 452 (evvelki każıyye) āferīniş-i arzīn ü semāvātūn vaşf-ı hāli ve hilkat-i kevākīb u ^canāşırūn haķikāt ü me'ālī ve benī nev^c-i insāndan muķaddem gelüp geĉen mahlūkāt-ı mütenevvi^canūn keyfiyet-i intikāli ve ģazret-i ādem halk olınmazdan evvel dūnyā ve mā-fī-hānūn aĥvāli beyānındadır
- 453 (ikinci każıyye) rū-yı zemīn ve semāvāt-ı berīn halk olınuķdan ōnra iktizā-yı rūzgār ve istid^cā-ı ōitā vü bahār ile ma^cmūretü'l-aķtār olan dār u diyār ve kaşabāt u mūdūn ü emsār ne vechile ^cimāret olınuđı āsar-ı fevā'idinūn ā^clāmıdır ki bu ikisi rükn-i evvel mücelledinde yazılmışdır
- 454 ya^cnī ki ihtisār-ı kelāmıla tafşıl-i mażmūn-ı meziyyetine sa^cī olınmışdır
- 455 (üçüncü każıyye) tafşıl-i mi^crāc-ı nebevī ve te'vīl-i ^curūc-ı muştafavīdür ki ekser erbāb-ı aĥbār ber-vech i^cmāl ü ihtisār zikrine bile ta^carruż itmemişdür
- 456 değül ki ihtilafāt-ı rivāyāt ve taĥkikāt-i ōikāt üzre tafşıl iderler
- 457 tā ki rūhānī vü cismānī beyānında nice kıl u kāle bā^cis olan zevī'l-elbābūn i^ctikadlerini ōekl-i āĥire taĥvīl ideler
- 458 (dördüncü każıyye) ģazret-i ^cīsā nüzūlinden ōnra vāki^c olacaķ ģālāt ve sā'ir eşrāt-ı sā^cāte müte^callik olan hādīsāt ve ^cömr-i dūnyā ne mikdār (47) ģurūn u sinīnle mūnteĥī olacađı rivāyāt ve bu mevāddūn her birini nuşūş-ı kaṭi^ca ve eĥādīs-i sāṭı^ca ile işbāt lāzımesidür ki bu tafşili hiĉ bir müverriĥ yazmamışdır
- 459 ta^carruż idenler daĥi mücmelen zikr idüp kemā-yenbağı tetebbu^c kılmamışdır
- 460 fe-lā-cerem bu kitābūn bir meziyyeti daĥi bu fevā'id ile müsellemdür ki ĥin-i te'līfde aşlā kesel ü kelāl ^cārız olmamışdır
- 461 kemiyyet-i hāme ve kemiyyet-i fevā'id-i aĥbār yazılarından türk-tāz u bāziden cünbişinde noķşān bulmamışdır
- 462 egerĉi ^carsa-ı faşiĥa-ı belāğatda dem olurdı ki elümde kanlar derilürdi

- 463 görenler midād-ı siyāh renginde bu da bir gūne^c ırkdur dirlerdi
 464 ve illā hareketinde süstlik ve cünbiş ve nehzatında nā-dürüstlik
 göstermeyüp elbette cüst-i dübr-neverd-i bā^cis bu idi ki dībāce-i
 kitābda bu deñlü fevā'id ü āsār inşā olındı
 465 hurde-bīnān-ı zevī'l-ebşāra her şafhası bir kitāb görindügi gibi
 elvāh-ı havātır-ı fuželāda bu dībāce müstakıl bir kitāb meşābesinde
 bulındı (li-münşih)

olduğı var mı ey h^vāce
 müstakıl bir kitāb-ı dībāce
 feylesōf-ı hurd yanında kitāb
 nice biñ faşl ise olur bir bāb
 himmetüm eyledüm dürüst ü bülend
 degme te'līfe olmadum hūr-send
 diledüm kim ola bu çār-erkān
 çār dīvār bu^ca-ı c^cirfān
 oldu yetmiş mücelled aña me'al
 uş-bu mecmū^c nādirü'l-emsāl
 her birisi o yedmişü amma
 bir^c aceb baħr-ı jerf idi meşelā
 oldu kırk elli pāre tuħfe kitāb
 her birisinde dürr gibi nāyāb
 künh-i aħbār mişl-i baħr-ı muħit
 aña şıgdı mürekkebat-ı basit
 himmetüm rüzgārı oldu vezān
 ma^c rifet baħrı eyledi cūşān
 sāhil-i baħre çıkdı şöyle dürer
 kıldı sükkān-ı hāki ğark-ı güher
 baña bir gün hiṭāb idüb hāme
 didi ey feylesōf-ı c^callāme
 çend-i hā'ibden kadīd-i kesān
 leb-i nev-bāve-i cedid-resān
 ya^cnī evşāfın itdügün aħvāt
 oldu mezkūr-ı ehl-i te'lifāt
 olma hā'ibde lokmaya rāģib
 meyve-i sükkerīne ol ṭalib

ol sebebden tefennün itdi gönül
 dāmen-i bikr-i fikre yetdi gönül
 böyle dībāce ihtiyār itdi
 semt-i nādīde i^ctibār itdi
 hilkāt-i ādeme bulınca vuşul
 yazdı bunca fevā'id-i maqbūl
 ol āferīniş oldu nigār
 ba^cd: ezīn hem i^cimāret-i emşār
 ya^cnī tafşīli ile heft iklīm
 oldu bir bir beyān-ı resm-i kadīm
 ya^cnī kim ol talī^cada büldān
 bilinür nice oldu ābādān
 līk ol āna muqaddimedür
 hilkati cümleden muqaddimedür

466 (48) muqaddimedür ki ol āferīnişi beyān ve nūr-ı muḥammed ^caleyhi's-
 selāmi ve dünyā vü ^cukbā vü mā-fi-hā ne vechile halk olındığını
^cayān eyler

467 huşūsen kabl-ı hilkati'l-insan melā'ike vü şeyṭān u benī cān ne
 yüzden āferīde kılındığını ve ḥükm ü esrārını kemā-yenbagī i^clān
 eyler (li-münşīhi)

ey evveli yok āhiri yok fā^cil-i mutlak
 ḥakk-ı ḥālīk-ı yektā idügün oldu muḥakkak
 zātūndaki i^cilmūn bize bir bābını feth it
 tā olmaya tafşīl-i şifātūn bize muḥlak

468 fuzelā-ı müverrihīn ve ^culemā-ı muḥakkikīn

انوار الله ماضيم
 بانوار اليقين egerçi ol āferīnişi evā'il-i kitāblarında
 fi'l-cümle beyān ve naql-ı şāḥīḥ ve istinbāṭ-ı şarīḥ ile ifhām ve
 i^clān itmişlerdür

469 ve lākin ^culemā-ı rūmdan mü'ellif-i meleki ḥaslet ü muşannif-ger ve
 bī-letāfet-i şarīḥ-i lāzımü't-ta^crīf mevlānā muḥammed bin ^cabdu'l-
 laṭīf ki firişte oğlu dimekle mükennā ve meşārīk u menār ibn-i
 melikleri anlarūn envār-āsār tabī^catlerine delālet ider kamer-i
 akmār ve şems-i münīr-i tāb-dār idükleri rüz-ı rüşen gibi hüveydādūr

470 ravzatu'l-muttaḥīn nām kitābı ki reşk-i heşt-be-hişt-i berīn ve

mecālis-i seb^ca ile m̄anend-i riyāz-ı güzīn olup ezhār-ı fezā'il ve kemālāt-ı muḥassenātını eṣmār-ı fevā'id-i bī-gāyāt ile ifāde vü ta^cbīr itmegın bu ḥakīr anlaruñ naḳlını aṣl-ı aṣıl ve s̄a'ir muṣannifinüñ kütüb ü resā'ilinde lāzımu'l-ilḥāk olan mevādi fer^c ü tezyīl ^cadd itmegi münāsib gördüm (nazm) farsça 1 beyt

- 471 imdi ḥāfī olmaya ki kelīm-i ḥudā ḥazret-i mūsā صلوات الله عليه
جل شانہ و علا
 eṣnā-yı mükālemede ḥazret-i bārī
 cenābından istiḥbār idüp yārabbi cümleden evvel ne ḥalk itdün ve
 götüri dünyā vü ^cukbā vü mā-fī-hāyı ve cemī^c-i mā-sivāyı ne vechle
 yaratdun diyü istifsār itdükde ol sāni^c-i kadīm nebiyy-i kelīmine
 bu esrārı tefhīm buyurdu ki
- 472 levḥ u kalem-i güzīn ve kürsī vü ^carṣ-ı berīn ve cennet ü cehennem
 ve semavāt u arzīn ḥalkından üç yüz yigirmi dört biñ yıl muḳaddem
 ḳabza-ı kudretle cemālüm nūrından bir avuc nūr ḳabz itdüm ki
 ḥabībüm muḥammed ^caleyhi's-selamuñ nūrıdur
- 473 ve ol nūrdan rūḥ-ı muḥammediyyi yaratdum ki evvel-i maḥlūḳ oldur
- 474 nitekim āḥir meb^cūs ol olacaḳdur (li-münṣīhi)
 nūr-ı muḥammedīden olupdur bu kā'ināt
- 475 vaktā ki āferīde ḳıldum
- 476 baña secde eyle diyü buyurdum
- 477 dünyā yılları ile yüz yıl tamām secde emrinde ḥıdmete ḳıyām itdi
- 478 ba^cdehū zāhirī vü bātinī nūr ile memlū bir beyāz u müdevver (49)
 ve mücellā vü münevver lü'lü' yaratdum ki tulen ve ^carzen ve semeken
 ve ^cumḳan her taraḳdan da'iresi beṣer yüzyıllıḳ yol idi
- 479 andan ṣoñra yā mūsā havā yüzinde m̄anend-i cevher ü ^carāz mā-sadaḳ
 yetmiş biñ ṣehr ḥalk itdüm ki her biri
 vüs^cat u fūṣhatde yetmiş bu dünyā kadar var idi
- 480 ve her medīnede yetmiş biñ yıl maḥlūḳ sükkān-ı zāhirü'l-etṫār idi ki
 anlar ins ü cinn ü melā'ikeden ḡayrı maḥlūḳāt idi

- 481 bir kerre var oluñ dimekle cümlesi mevcūdāt idi
- 482 pes anlaruñ her biri yetmiş biñ yıl cömr sürüp baña c'ibādet ü ta^cāt üzre iken içlerinden bir fācir emrime muhālefet ü c'isyān itmegin şarşar-ı kahr ile ol şehrleri bir birine urup pāre pāre kıldum ve içindeki mahlūkātı bir uğurdan yoğ itdüm (li-münşīhi) farsça 2 beyt

گفتار دیگر در خلعت طیر خوش پیکر

- 483 hevā-yı irādet-i bārī ve fezā-yı meşiyet-i gird-gārīde tayerān iden murgān-ı c'ukūl nesīm-i taḥkīke nesīm gibi bu yüzden nüzūl eyledi
- 484 ve āferīniş-i hümā-yı māhiyyeti ve āna karar-gāh olan emkine taşavvurātda perverir bulduğı ibdā^c vü hāleti bu minvāl ile beyān kıldı ki ba^cde hilkat-i nūru'l-muḥammedī yā mūsā havā yüzinde seksān biñ medīne dahi halk itdüm
- 485 ammā bu şehrleri evvelki medā'ine nisbetle kiçürek halk idüp her birini on dünyā deñlü yaratdum
- 486 ve her birinüñ yüksekliğini yer ile gök mā-beyni miqdārı itdüm
- 487 ve cümle şehrleri hardal dāneleri gibi bir cins hubūbatla toldurdum
- 488 c'akābince hümā simāyı bī-mānend ü hemtā bir tayr-ı hazrā halk idüp ol hubūbdan yılda bir dāne ğidā taqdīr eyledüm
- 489 fe-lā-cerem ol murg-ı hümāyūn bāl-ı ferruḥ kadem kemā-yenbağī riyażatla geçindi
- 490 yılda bir dāne ğidāya kanā^cat kıldı
- 491 c'ākıbet cemī^c şehirlerüñ zahā'iri dükendi
- 492 bir habbe kalmayup ol ḥesāb üzre cümlesi yendi
- 493 tā ki ol kuşuñ murg-ı ruḥı āşiyāne-i peykerinden tayerān itdi ğitdi (li-münşīhi) farsça 2 beyt

گفتار دیگر در آفرینش مخلوق مکرر

- 494 ğıbb zālik yā mūsā deryā-yı meşiyetüm bir hevā ile dahi cūşān oldu
- 495 enderūn-ı şādef-i arz u semā bir güne cevāhir-i yektā ile dahi toldı ki şahid-i zātuma mir'āt bir nev^c-i mahlūkāt dahi ola (50)

- 496 emvāc-ı deryā-yı şıfāt bir ğayrı terāküm ü telāṭumla daḥi intizām
ve sūkūn behrelerin bula
- 497 ve li-haza bir nev^c seksān biñ şahş yaratdum
- 498 ikisini bir ^caşra getürmedüm ve her birine seksan biñ yıl ^cömr
takdār eyledüm
- 499 ba^cdehü vāḥiden ba^cde vāhid cümlesini ifnā kıldum
- 500 yine vücūd ^cāleminde yalnuz ben kıaldum
- 501 andan şonra ḥikmetüm yine mahlūkāt iktizā eyledi
- 502 irādetüm yine bir nev^c mevcūdāta müte^callik oldı
- 503 evvelā kalemı ba^cdehü levḥı şonra ^carşı ardınca kürsī ve bu cümleden
yetmiş beş biñ yıl şonra göklerün melā'ikesini ba^cdehü cenneti
der-^cakab cehennemi anuñ ardınca ādemi yaratdum
- 504 amma ḥalk-ı melā'ike ile ḥilkat-i cennet mā-beyninde ve yine
behiştle dūzah meyanında yetmişer biñ yıl geçmişdür
- 505 ḥikmetüm bu vechile te'ennī iktizā itmişdür
- 506 lākin yā mūsā bu def^ca yaratduğüm ādem senün ceddün olan ādem
degüldür
- 507 anlar on biñ ademdür ki her biri biñ yıl ^cömr sürdi
- 508 biri fenā bulmayınca biri daḥi ḥalk olınmadı
- 509 cüdā birbirin görmek müyesser olmadı diyü buyurdı
- 510 ya^cnī ki nebiyy-i kelimāne kudret ^cāleminün gāyeti ve ḥikmet
deryāsınun ka^cr u nihāyeti yoğıduğunu bir kaç vechile tıyurdı
(li-münşīhi)

fehmi eylemez bu sırrı gönül ādem olmayan
bezm-i ḥarīm-i kudrete hem-mahrem olmayan
şofī esās-ı sırr-ı ḥükmi remzin aḥlamaz
bünyād-ı i^ctikādı inen muḥkem olmayan

- 511 vaktā ki zıkr olınan on biñ ādem bir bir geldi gitdi
- 512 andan şonra meşiyetümle senün ceddün olan ebü'l-beşer ādem
peygamber ^caleyhi's-selām zuhūr itdi
- 513 şeyh-ı ekber

قدس الله سره الاطهر

fütühāt-ı mekkiyyesinūn üç yüz toksanıncı bābında yazduğı ^cibāret
ki ان الله تعالى خلق آدم مائة الف آدم hadīs-i şerīfinden
müstefād olan yüz biñ ādem halkıdır on biñ ādem halk olındı diyü
tārīh-i behceden menkūl olan kavle muhālifdür

514 lākin esahhı sonra nakl olınandır

515 şeyh-ı ekberūn tahrīrini maẓmūn-ı hadīs-i şerīf mü'eyyeddür

516 zīrā fütühātta bu vechile beyān buyurmuşlardır ki mevsim-i hacc-ı
şerīfde mekke-i mükerrremenūn tavāfı esnāsında beyne'n-nevm ve'l-
yakaza bir kavm gördüm ki tavāf iderlerdi ve bu beyti izhār idüp
şevkile okuyup keenehu baña işitdirürlerdi arapça 1 beyt

517 pes anlardan biri yanuma geldi

518 su'āl itdüm

519 ne zamāndan berü tavāf idersiz diyü isticlāb-ı makāl itdügümde kırk
biñ yıldan berü tē'ifüz diyü cevāb virdiler

520 beni gerçekten müte^caccib eylediler

521 egerçi ki ebü'l-beşer ādem peygamber ^caleyhi's-selām zamānından
berü ol mikdār zamān mürür itmedüğünü bilüp istiğrāb kıldum

522 lākin sā^cati ile kırk biñ ādem hilkatine müte^callik olan hadīs-i
şerīfūn maẓmūnı hātıruma gelüp (51) hakikat-i hāli bildüm

İNCELEME

1. İSİM CÜMLELERİ

1.1. Basit İsim Cümleleri

1.1.1.1- Ed. + Ö + YT + Y : 31;224;304;358

Ed.(hattâ)+Ö(i.gr.+1)+ YT (zr.+a)+ Y (i.+dür) (224)

2- Ed. + Ö + Y : 225;229;357

Ed.(egerçi+ki)+ Ö(ikt.)+ Y(s. gr.+dür) (357)

3- Ed. + İÖİ + YT + Y : 180

Ed.(ancağ)+ İÖİ+ YT(i.+de)+ Y(i.+IdürI)

4- Ed. + YT + Ö + ZT + Y : 401

Ed.(ammâ)+ YT(i.gr.+de)+ Ö(i.gr.+1)+ ZT(i.+ile)+ Y(i.gr.+de+dür)

5- Ed. + ZT + Ö + YT + Y : 435

Ed.(zîrâ)+ ZT(i.gr.+da)+ Ö(i.gr.+den+i.gr.)+ YT(i.gr.+ne)+
Y(i.gr.+dur)

6- Ed. + ZT + Ö + ZT + YT + Y : 182

Ed.(ve)+ ZT(ikt.)+ Ö(i.gr.+i)+ ZT(i.gr.+gibi) + YT(s.gr.+de)+
Y(i.gr.+dür)

7- Ed + ZT + Ö + Y : 81;445

Ed.(eger)+ ZT(s.gr.+da)+ Ö(i.gr.)+ Y(i.+dur) (445)

1.1.2.1- Ö + YT + Y : 299;425

Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+den)+ Y(i.+IdürI) (299)

2- Ö + ZT + ZT + Y : 390

Ö(i.gr.)+ ZT(^cala+i.gr.)+ ZT(i.+ile)+ Y(i.+dür)

3- Ö + ZT + Y : 223; 277; 446

Ö({(i.gr.+i)+ve+(i.gr.+i)}) + ZT(i.+den evvel)+ Y(i.+dür) (223)

1.1.3. Y O K

1.1.4. Y O K

1.1.5. Y O K

1.1.6.1- YT + ki + Ö + Y : 147

YT(i.gr.+ne)* ki+ Ö(i.gr.+sı)+ Y(i.gr.+dur)

1.1.7.1- ZT + Ö + YT + ZT + Y : 18; 29

ZT(fe-lā-cerem)+ Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+da)+ ZT(i.gr.+ile)
Y(i.+EF) (18)

2- ZT + Ö + YT + Y : 226

ZT(huşūşen)+ Ö { (i.gr.((i.gr.+ki)+i.gr.)+i.) } + YT(ikt.+i.gr.+
ne)+ Y(i+dur)

3- ZT + Ö + ki + ZT + YT + Y : 369

ZT(fi-nefsi'l-emr)+ Ö(i.gr.)+ ki+ ZT(i.gr.+de)+ YT(s.gr.+e)+
Y(i.gr.+EF)

4- ZT + Ö + ZT + Y : 254; 325

ZT(fe-ammā)+ Ö { (i.gr.+ve+i.gr.)+i } + ZT(i.+de)+ Y(i.+IdürI)
(254)

5- ZT + Ö + Y : 8; 177; 393

ZT(hālā)+ Ö { (ne+i.gr.)+ve+(ne+i.gr.) } + Y(i.+dur) (177)

6- ZT + IÖI + YT + ZT + Y : 359; 394

ZT(huşūşen)+ IÖI + YT(i.gr.+da)* ZT(i.gr.+i+ile)+ Y(i.gr.+dur)
(359)

7- ZT + IÖI + YT + Y : 416

ZT(ma^ca-zalik)+ IÖI + YT { (i.gr.+ile+i.gr.)+nden } + Y(i.+dur)

8- ZT + IÖI + Y : 402

ZT(imdi) + IÖI + Y { (s.gr.+den)+dahi+i.)+dür } }

9- ZT + YT + Ö + Y : 28; 272

ZT(ma^ca-hazā)+ YT(beyne'l+i.)+ Ö(i.gr.)+ Y(i.gr.+dur) (28)

10- ZT + YT + YT + Ö + Y : 406

ZT(fe-lā-cerem)+ YT(s.gr.+den)+ YT(i.+e)+ Ö(i.)+ Y(i.+dur)

1.1.8. Y O K

2.1. Birleşik İsim Cümleleri

2.1.1. Girişik Birleşik İsim Cümleleri

2.1.1.1.1- Ed. + Ö + YT + ZT + ZT + Y : 257

Ed.(zīrā+ki)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.gr.)*
i)) } + YT(ikt.+i.+nde)+ ZT(i.gr.+nden)+ ZT(i.gr.+ile)+
Y(i.gr.+dur)

2- Ed. + Ö + YT + Y : 296

Ed.(hattā)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((i.gr.+EF)+dük))+leri) } +
YT(i.gr.+e)+ Y(i.+dur)

3- Ed. + Ö + ZT + YT + Y : 274; 371

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.)+ ZT { (i.gr.((Pr.gr.((Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+da)+
F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+iğün) } +YT(i.gr.+nde)+ Y(i.gr.+EF)
(274)

4- Ed. + Ö + ZT + Y : 30; 469

Ed.(lakin)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((Ö(i.gr.)+ ZT(ikt.+i.+1+ile)+
F.gr.(i.+EF)+düg))+i)) } + ZT(kemā-yenbağı)+ Y(i.gr.+dür) (30)

5- Ed. + Ö + Y : 170; 300; 506; 514

Ed.(ammā)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+ne)+ Ö(i.+1)+ F.gr.
(i.+YF)+dug))+1)) } + Y(i.+IdurI) (300)

6- Ed. + IÖI + ZT + Y : 374

Ed.(lakin)+ IÖI + ZT { (Bli.N.(i.gr.+ni)+ F.gr.(i.+YF)+meden) }
+ Y(i.+dür)

7- Ed. + ZT + Ö + ki + ZT + Y : 312

Ed.(lakin)+ ZT { (Ö(s.gr.)+ ZT(yine)+ F.gr.(s.gr.+YF)+up) } +
Ö(i.gr.+1)+ki+ZT(i.gr.+ile)+ Y { (i.+ve+i.gr.)+dür) }

8- Ed. + ZT + Ö + Y : 415

Ed.(zīrā+ki)+ ZT(fi-zamānina)+ Ö(i.gr.)+ Y { (s.gr.((Pr.gr.((
YT(ikt.+i.+nde)+ Fgr.(i.+YF)+an))+i.))+dur) }

9- Ed. + ZT + ZT + Ö + Y : 253

Ed.(lakin)+ ZT(s.gr.+ki)+ ZT { (Ö(s.gr.)+F.gr.(i.gr.+YF)+
yıcak) } + Ö(i.gr.)+ Y(i.+IdürI)

2.1.1.2.1- Ö + YT + Y : 327; 513

Ö { (i.gr.((Pr.gr.((i.gr.+YF)+duk))+ları)) } + YT { (i.gr.((
Pr.gr.((Ö(i.gr.)+F.gr.(i.+YF)+en))+ler))+e) } + Y(i.+dür) (327)

2- Ö + ZT + YT + Y : 395

Ö(i.gr.)+ ZT { (Pr.gr.((YT(i.gr.+ye)+F.gr.(i.+YF)+dug))+ı)+i.)+
ce) } + YT(i.gr.+ne)+ Y(i.gr.+nde+dür)

3- Ö + ZT + ZT + Y : 212

Ö(i.gr.)+ ZT { (i.gr.+ve+i.gr.)+ile) } + ZT { ((i.gr.+ni+i.)+
Ii.)+ndenI))+ve+ZT((i.gr.((Pr.gr.((Bli.N.(i.gr.+i)+F.gr.(i.+YF)+
düg))+i))+i.)+i)+Ii.)+ndenI))+ve+ZT((Bli.N.(i.gr.+ı)+ ZT(mücmelen)
+i.)+Ii.)+ndenI))+ve+ ZT((i.gr.+nda)+i.)+i)+nden) } + Y(i.gr.+
dur)

4- Ö + ZT + Y : 408; 444; 448

Ö { (i.gr.((s.gr.+YF)+an)+i.)+ile)+i.) } + ZT(i.gr.+ile)+ Y
(i.gr.+dur) (448)

5- Ö + Y : 155; 166; 227; 377; 381; 410; 452

Ö { (i.gr.((Pr.gr.((YT(s.gr.+da)+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+gibi)+
YT(i.gr.+den)+ YT(i.+e)+F.gr.(i.+EF)+düg))+i)) } + Y(i.+dür) (155)

2.1.1.3.1- IÖI + YT + Y : 310; 442

IÖI + YT { ((i.gr.((ZT(F.+e+F.+e)+F.gr.(i.+YF)+ma)+ları))+na))+
ve+ YT((i.gr.((YT(i.+nde)+YT(i.gr.+den)+YT(i.+ne)+F.gr.(i.+YF)+
ma)+ları))+na) } + Y(i.+dür)

2.1.1.4. Y O K

2.1.1.5. Y O K

2.1.1.6.1- YT + Ö + Y : 150; 230

YT(s.gr.+da)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((Ö(s.gr.)+ YT((i.gr.((Pr.gr.
((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+lar))+a))+F.gr.(i.gr.+YF)+dug))+ı)) } +
Y(i.+dür) (150)

2.1.1.7.1- ZT + Ö + YT + Y : 146; 149; 447

ZT(s.gr.+ile+ki)+ Ö { (s.gr.((Pr.gr.((F.gr.(ikt.+YF)+an))+i.)) } + YT(i.gr.+da)+ Y(i.+dur) (447)

2- ZT + Ö + ZT + Y : 297

ZT { (i.gr.((Ö(i.gr.+ı)+F.gr.(i.gr.+YF)+mag))+ın) } + Ö(i.gr.)
ZT(i.gr.+a+i.+le)+ Y(i.+dür)

3- ZT + Ö + Y : 7; 219; 225; 227; 319; 326; 378; 407; 481

ZT { (i.gr.((Bli.siz N.((Y.gr.((ZT(s.gr.))+ Y(i.+YF))))+F.))+mek))+le) } + Ö(i.+si)+ Y(i.+EF) (481)

4- ZT + IÖI + YT + Y : 309

ZT(ma^ca-zalik)+ IÖI + YT { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+dük))+leri)+i.gr.))+na) } + Y(i.+dur)

5- ZT + IÖI + YT + IYI : 145

ZT(husūsen)+ IÖI + YT { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.gr.))+nde) } + Y(i.+dür)

6- ZT + IÖI + Y : 409; 438

ZT(farzen)+ IÖI + Y { (i.gr.((ZT((ZT(i.gr.+nda)+ YT(i.gr.+ya)+F.gr.(i.+YF)+yüp))+ Bli.N.((ZT((Ö(i.gr.))+F.gr.(zr.+EF)+se))+zr.))+ı))+F.gr.(i.+YF)+mek))+dür) }

7- ZT + YT + Ö + Y : 375

ZT { (Ö((i.gr.+ve+i.gr.))+i.))+sı) + ZT(her-ayine)+F.gr.(i.gr.+ve+i.gr.+ve+i.gr.+YF)+duk)+dan ma^cada) } + YT { (i.gr.((Pr.gr.((ZT((Ö(i.gr.+i.gr.))+F.gr.(i.gr.+ve+i.gr.+ve+i.gr.+YF)+mak)+la))+ Ö(i.+ı)+F.gr.(i.gr.+si+EF)+düg))+i.))+nde) } + Ö(i.gr.))+ Y(i.+dur)

8- ZT + ZT + Ö + YT + Y : 256

ZT(fe-ammā)+ ZT(fi-zamānina)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+IYF)+dug))+ıI))+ve+ Ö((i.gr.((Pr.gr.((ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+YF)+dug))+ı))) } + YT(i.gr.+de)+ Y(i.+dur)

9- ZT + ZT + ZT + Ö + Y : 376; 389

ZT(pes)+ ZT(i.gr.+ne göre)+ ZT(F.+mek+le)+ Ö { (i.+i)+i.) } +
Y(i.+degül+dür) (389)

10- ZT + ZT + ZT + YT + Ö + Y : 276

ZT(zr.+ndan evvel)+ ZT { (i.gr.((Ö(i.gr.)+F.gr.((i.gr.((Pr.gr.((
YT(i.gr.+den)+ F.))+mış)))+i.gr.))+YF))+mag))+ın) } + ZT
(cidden)+ YT(i.gr.+nden)+ Ö(i.+ı)+ Y(i.+EF)

2.1.1.8. Y O K

2.1.2. Bağlı Birleşik İsim Cümleleri

2.1.2.1.1- Ed. + IÖI + ZT + Y + veyāhūd + IÖI + Y : 6

Ed.(ya^cni)+ IÖI + ZT(s.gr.+YF+duğca)+ Y { (i.gr.((F.gr.((i.gr.+
ne)+F.))+mek))+dür) } +veyahūd+ IÖI + Y { (i.gr.((Bli.N.((
Pr.gr.((YT(i.gr.+na)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+nı))+ ZT(i.gr.+
gibi)+F.gr.(i.+YF)+mek))+dür) }

2- Ed. + ZT + Ö + YT + ZT + Y + ve + ZT + Ö + YT + Y : 10

Ed.(ḥattā)+ ZT { (YT(s.gr.+ya)+ Ö(i.)+ ZT(dāimā)+ F.gr.(i.+YF)
+up) } + Ö { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.gr.)) } +
YT(i.gr.+ndan)+ ZT(i.+le)+ Y(i.+IdurI)+ve+ ZT { (Pr.gr.((ZT
(naẓmen ve nesren)+F.gr.(i.+IYF)+anI))+ve+Pr gr.((Ö(i.gr.)+
F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.gr.))+gibi) } + Ö { (s.gr.((Pr.gr.((i.gr.
+ve+i.gr.+Y²)+an))+i.)) } + YT(i.+nda)+ Y(i.gr.+dür)

2.1.2.2.1- Ö + YT + IYI + ve + IÖI + YT + IYI : 144

Ö(s.gr.)+ YT(i.gr.+nde)+ IYI (i.+dür)+ ve + IÖI + YT(i.gr.+nde)
+ IYI (i.+dür)

2- Ö + Y + ve + IÖI + Y : 164

Ö(s.gr.)+ Y { (i.gr.((YT(i.gr.+da)+ ZT(s.gr.)+F.gr.(i.+YF)+
ma)+ları))+IdurI) } +ve+ IÖI + Y { (i.gr.((ZT(i.gr.+ile)+
F.gr.(i.+YF)+ma)+ları))+dur) }

3- Ö + Y + ve + IÖI + Y + ve + IÖI + Y : 165

Ö(s.gr.)+ Y { (i.gr.((YT(i.gr.+dan)+F.gr.(i.+IYF)+ma)+ları))+
durI) } +ve+ IÖI + Y { (i.gr.((YT(s.gr.+den)+ ZT(i.gr.+ile)+

F.gr.(i.+IYF)+ma)+ları))durI) } +ve+ IÖI + Y { (i.gr.((Ö(i.+
1)+dahı+ ZT(i.+gibi)+F.gr.(i.gr.+YF)+ma)+ları))dur) }

2.1.2.3. Y O K

2.1.2.4. Y O K

2.1.2.5. Y O K

2.1.2.6. Y O K

2.1.2.7.1- ZT + Ö + YT + Y + ve + Ö + ise + YT + ZT + Y : 20

ZT(gāniye)+ Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+de)+ Y(i.gr.+IEFI)+ve+ Ö(i.gr.)
+ise+ YT(i.gr.+da)+ ZT(i.gr.+la)+ Y(i.gr.+IEFI)

2- ZT + Ö + dahı + YT + Y + ve + IÖI + YT + ZT + Y + ki + Ö +
Y + ki + Ö + Y : 117

ZT(gābb zalik)+ Ö(zr.)+ dahı+ YT(i.gr.+a)+ Y(i.+IdurI)+ve+ IÖI
+ YT(i.gr.+a)+ ZT(i.+gibi)+ Y(i.+dur)+ki+ Ö(i.gr.)+ Y { ((i.gr.
((Pr.gr.((YT(i.gr.+de)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+IdürI))+ve+
Y(i.gr.+dür) } +ki+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((ZT((i.gr.((Pr.gr.((
ZT(i.gr.+nden)+F.gr.(i.+YF)+duk))+ları))+gibi))+ YT(i.gr.+nden)+
dahı+F.gr.(i.gr.+EF)+düg))+i) } + Y(i.+dür)

3- ZT + Ö + Y + ve + Ö + YT + Y : 267

ZT { (Y.gr.((ZT(gah)+ Y(F.))+ki) } + Ö { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(
i.+YF)+düg))+ün) } + Y(i.gr.+IdürI)+ve+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((
YT(i.+ya)+ Bli:siz N.(i.)+F.gr.(i.+YF)+düg))+ün) } + YT(i.gr.+
a)+ Y(s.gr.+dür)

4- ZT + Ö + Y + ve + IÖI + ZT + Y : 94

ZT(huşūsen+ki)+ Ö(i.gr.)+ Y(i.gr.+sı+dür)+ve+ IÖI + ZT { (Pr.gr.
((Ö(zr.)+ YT(i.+a)+F.gr.(i.+YF)+düg))+1)+i.)+ce) } + Y(i.gr.+
sı+dür)

2.1.2.8. Y O K

2.1.3. Karma Birleşik İsim Cümleleri

2.1.3.1. Y O K

2.1.3.2.1- Ö + YT + Y + ve + İÖİ + YT + Y + ki + ZT + Ö + Y + ki +
Ö + YT + Y : 87

Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+e)+ Y(i.+IdurI)+ve+ İÖİ + YT(i.gr.+nde)+
Y(i.+dur)+ki+ ZT { ((Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+da)+YT(i.gr.+e)+ ZT
F.gr.(i.+IYF)+dükdeI))+ve+ ZT((ZT((Bli.siz N:((Y.gr.((Ö((
igr.((F.gr.(i.gr.+F.))+mag)))+a)+i.))+ Y(zr.+EF)))+Fa)+yü))+
F.gr.(i.+YF)+dükde) } + Ö(i.gr.)+ Y(F.)+ki+ Ö(zr.)+ YT(s.gr.+
a)+ Y(i.+EF)

2.1.3.3.1- İÖİ + Y + ve + İÖİ + Y + ki + ZT + İÖİ + ZT + YT + ZT + Y :17

İÖİ + Y(i.gr.+IEFI)+ve+ İÖİ + Y(i.gr.+IEFI)+ki+ ZT(faslen)+
İÖİ + ZT { ((Ö((F.gr.(i.gr.+EF)+düg)+i))+F.gr.(i.+IYF)+upI))+
ve+ ZT((Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.+YF)+up)) } + YT(i.gr.+
den)+ ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.gr.+EF)

2.1.3.4. Y O K

2.1.3.5. Y O K

2.1.3.6. Y O K

2.1.3.7. Y O K

2.1.3.8. Y O K

2.1.4. Şartlı Birleşik İsim Cümleleri

2.1.4.1.1- Ed. + Ö + ZT + YT + Y : 273

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.)+ ZT { (Ö(i.gr.)+ Bli.N.((i.gr.((Pr.gr.((
F.gr.(i.gr.+YF)+düg))+um))+1))+F.))+se) } + YT(i.gr.+nde)+ Y(i.+
IEFI)

2.1.4.2. Y O K

2.1.4.3. Y O K

2.1.4.4. Y O K

2.1.4.5. Y O K

2.1.4.6. Y O K

2.1.4.7.1- ZT + ZT + Ö + Y + ve + ZT + Ö + Y : 72

ZT(farażā)+ ZT { ((Ö(i.gr.)+F.gr.(i.gr.+YF)+sa))+ve+ ZT((Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+nda)+F.gr.(i.+YF)+sa)) } + Ö { ((i.gr.((Pr.gr.((i.+YF)+an))+i.gr.+1)) } + Y(i.+IdürI)+ve+ ZT(i.gr.+ince)+ Ö(i.+i)+ Y(i.+dür)

2.1.4.8. Y O K

2.1.5. Ki'li Birleşik İsim Cümleleri

2.1.5.1.1- Ed. + Ö + YT + Y + ki + Ö + Y : 437

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.+ve+i.gr.)+ YT(i.gr.+na)+ Y(i.+dür)+ki+ Ö { (i.gr.((i.gr.+ve+i.gr.+YF)+mek)) } + Y { (i.gr.((YT((A.C.(((Ö(s.gr.)+ki+ Y(i.gr.+dur))+ve+ A.C.((Ö((i.gr.+ki+i.gr.+EF)+düg)+i))+ Y(i.gr.+dur))))+i.gr.+ye))+F.gr.(i.+YF)+mak))+IdürI) }

2- Ed. Ö + YT + Y + ki + ZT + Ö + ZT + Y : 181

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.+si)+ YT(i.gr.+nde)+ Y(i.+dür)+ki+ ZT(ilā+i.gr.)+ Ö(i.gr.+si)+ ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.+dür)

3- Ed. + Ö + Y + ki + IÖI + YT + Y : 136

Ed.(zīrā)+ Ö(i.gr.)+ki+ Y(i.gr.+1+dur)+ki+ IÖI + YT(s.gr.+dan)+ Y(i.+IdürI)

4- Ed. + IÖI + Bli.N. + ZT + Y + ki + Ed. + YT + ZT + Ö + Y : 373

Ed.(ve)+ IÖI + Bli.N.(i.gr.+i)+ ZT(s.gr.+den)+ Y(i.+YF)+ki+ Ed.(egerçi+ki)+ YT(s.gr.+da)+ ZT(bi+i.gr.)+ Ö(i.gr.)+ Y(ikt.+dur)

5- Ed. + YT + Ö + Y + ki + Ö + Y : 480

Ed.(ve)+ YT(s.gr.+de)+ Ö(s.gr.)+ Y(i.gr.+EF)+ki+ Ö(zr.)+ Y { (s.gr.+den gayrı)+i.+EF) }

2.1.5.2.1- Ö + ZT + Y + ki + Ö + ZT + Y : 275

Ö(i.gr.)+ ZT(kemā-yelik)+ Y(i.+YF)+ki+ Ö { (i.gr.+ki+i.gr.+1) } + ZT(i.gr.)+ Y(i.+EF)

2- Ö + Y + ki + Ö + YT + Y + ve + Ö + ZT + Y + ve + Ö + YT + Y : 311

Ö(i.)+ Y { (s.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+e)+F.gr.(i.gr.+YF)+en))+i.gr.))+dur) } +ki+ Ö(i.gr.+sı)+ YT(i.+den)+ Y(i.+IdürI)+ve+

$\ddot{O}(i.gr.+i)+ ZT(i.gr.+gibi)+ Y(i.+IdürI)+ve+ \ddot{O} \left\{ (i.gr.((Pr.gr.((ZT((YT(i.gr.+de)+F.gr.(i.gr.+YF)+üp))+ ZT(i.+ile)+F.gr.(i.+YF)+dük))+leri) \right\} + YT(i.+den)+ Y(i.+dür)$

3- $\ddot{O} + Y + ki + \ddot{O} + ZT + YT + Y$: 392

$\ddot{O}(i.)+ Y(zr.+dur)+ki+ \ddot{O}(i.gr.)+ ZT(hem-väre)+ YT \left\{ (i.gr.((Bli.N.(i.+1)+F.gr.(i.gr.+YF)+meg))+e \right\} + Y(i.+dür)$

4- $\ddot{O} + Y + ki + \ddot{O} + Y$: 167

$\ddot{O}(s.gr.)+ Y \left\{ (i.gr.+ve+i.gr.)+dur \right\} +ki+ \ddot{O} \left\{ ((ZT((\ddot{O}(i.gr.+si)+F.gr.(i.+YF)+up))+ya^cni+ \ddot{O}((i.gr.((Pr.gr.((YT(i.+na)+F.gr.(i.gr.+nde+EF)+düg))+i)) \right\} + Y(i.+dür)$

5- $\ddot{O} + Y + ki + ZT + \ddot{O} + Y$: 298

$\ddot{O}(i.)+ Y \left\{ (i.gr.+kim+i.gr.+si)+dür \right\} +ki+ ZT \left\{ (\ddot{O}(i.gr.+1)+F.gr.(i.+EF)+ken) \right\} + \ddot{O}(i.gr.)+ Y(i.gr.+IdürI)$

2.1.5.3.1- $I\ddot{O}I + YT + Y + ki + \ddot{O} + Y$: 440

$I\ddot{O}I + YT \left\{ (i.gr.+ve+i.gr.)+i.+nde) \right\} + Y(i.gr.+dür)+ki+ \ddot{O} \left\{ (i.gr.((YT(i.gr.+de)+ \ddot{O}(i.+i)+F.gr.(i.+IEF)+düg)+iI))+belki+ \ddot{O}((i.gr.((Pr.gr.((\ddot{O}(i.+gibi+i.gr.+1)+bile)+F.gr.(i.+EF)+düg))+i)) \right\} + Y(i.gr.+dür)$

2- $I\ddot{O}I + ZT + ZT + YT + Bli.siz N. + Y + ki + I\ddot{O}I + Y$: 472

$I\ddot{O}I + ZT(s.gr.+mukaddem)+ ZT(i.gr.+le)+ YT(i.gr.+ndan)+ Bli.siz N.(s.gr.)+ Y(i.+YF)+ ki+ I\ddot{O}I + Y(i.gr.+1+dür)$

3- $I\ddot{O}I + Y + ki + \ddot{O} + Y$: 16

$I\ddot{O}I + Y \left\{ (i.gr.+ve+i.gr.+i)+nde)+dür \right\} +ki+ \ddot{O} \left\{ ((YT((Pr.gr.((YT(i.gr.+ye)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.)+ne))+F.gr.(i.gr.+IEF)+düg)+iI))+ve+ \ddot{O}((i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+ne)+F.gr.(i.gr.+YF)+düg))+i)))) \right\} + Y(i.gr.+dür)$

4- $I\ddot{O}I + Y + ki + \ddot{O} + Y + ve + \ddot{O} + Y$: 346

$I\ddot{O}I + Y(F.)+ki+ \ddot{O}(i.gr.+i)+ Y(i.+IdürI)+ve+ \ddot{O} \left\{ (i.gr.+ne)+i)+i \right\} + Y(s.gr.+dür)$

2.1.5.4. Y O K

2.1.5.5. Y O K

2.1.5.6.1- YT + ZT + Ö + Y + ki + ZT + ZT + ZT + ZT + ZT + Ö + Y : 154

YT(i.gr.+ne)+ ZT(i.gr.+ile)+ Ö(i.)+ Y(F.+dur)+ki+ ZT { (ZT((F.gr.(i.gr.+YF)+up))+ ZT(((YT((Pr.gr.((ZT((s.gr.+de)+F.gr.(i.+a+YF)+en))+i.gr.)+yi))+F.gr.(i.+Ii.+EF)+kenI))+ve+ ZT((YT(i.gr.+a)+F.gr.(i.gr.+i.+EF)+ken))) + Ö(i.gr.)+ ZT(i.)+F.gr.(i.+YF)+sa) } + ZT { (((Ö((Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+gibi)+F.gr.(i.+YF)+dük)+leri))+F.)+se))+ve+ ZT((Ö(i.gr.)+F.gr.(i.+YF)+sa))) } + ZT { (ZT((i.gr.+dan ziyāde)+F.)+up))+ Ö((i.gr.((Ö(i.gr.+i)+ ZT(i.gr.+gibi)+F.)+ma)+sı))+F.gr.(i.+YF)+sa) } + ZT { (ZT(kezālik)+ Ö(i.gr.)+F.)+sa) } + ZT { Ö(((i.gr.((YT(i.gr.+nda)+F.gr.(i.gr.+IEF)+dük)+leriI))+ Ö((i.gr.((ZT(ḥuşūsen)+ ZT(i.gr.+gibi)+ ZT(i.+le)+F.gr.(i.+YF)+ma))+sı))))+ YT(i.gr.+na)+F.gr.(i.+YF)+sa) } + Ö { (((Ö((i.gr.((ZT((Pr.gr.((YT(i.gr.+a)+ ZT(i.gr.+le)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.)+nde))+ F.gr.(i.gr.+YF)+ma))+ları))+ Bli.N.(i.gr.+ni)+F.gr.(i.+YF)+mek))+ve+ Ö((Ö(i.gr.+ı)+ ZT(i.gr.+le)+F.gr.((i.+YF)+up)+YF))+mek))) } + Y(i.+dür)

2.1.5.7.1- ZT + Ö + Y + ki + Ö + ZT + Y : 451

ZT(imdi)+ Ö { (s.gr.)+ki+ A.C.(((Ö(i.gr.)+ Bli.N.(zr.+ı)+ Y(i.+YF))+ve+ A.C.((YT(i.gr.+a)+ Y(F.))))} + Y(i.gr.+dür)+ki+ Ö(i.gr.+i)+ ZT { (i.gr.+ve+i.gr.)+i.)+nde) } + Y(i.gr.+dur)

2- ZT + Ö + Y + ki + IÖI + YT + Y : 93

ZT(fe-lā-cerem)+ Ö(i.gr.)+ Y(i.gr.+dür)+ ki+ IÖI + Y(i.gr.+si+ dür)

3- ZT + Ö + Y + ki + IÖI + YT + ZT + YT + Y : 71

ZT(fi'l-vāki^c)+ Ö { (s.gr.((Pr.gr.((ZT(i.gr.+na)+ YT(i.gr.+da)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.)) } + Y(i.gr.+dür)+ki+ IÖI + YT(i.gr.+ nde)+ ZT(gūyā+ki)+ YT(i.+nden)+ Y(i.+dür)

4- ZT + Ö + Y + ki + ZT + Ö + ZT + Y : 91

ZT(imdi)+ Ö { (s.gr.((Pr.gr.((Ö(i.gr.)+F.gr.(i.gr.+YF)+an))+ i.gr.)) } + Y(s.gr.+ile+dür)+ki+ ZT { (Bli.N.((i.gr.((Pr.gr.((

YT(i.gr.+na)+F.gr.(i.gr.+YF+düg))+i+i.gr.+i.))^{mi})+F.gr.(i.+YF)+üp) } + Ö { (i.gr.((ZT((Bli.siz N:((Y.gr.((Ö(s.gr.)+YT(i.gr.+dan)+ Y(i.gr.+YF))) +F.)+yü))+ Bli.N.(i.gr.+i)+ YT(i.gr.+e)+F.gr.(i.+YF)+mek)) } + ZT(fi'l-hakikâ)+ Y(i.gr.+EF)

5- ZT + IÖI + Bli.siz N. + Y + ki + Ö + Y : 478

ZT(ba^cdehü)+ IÖI + Bli.siz N.(s.gr.)+ Y(F.)+ki+ Ö { (i.gr.+dan+i.)+si) } + Y(s.gr.+EF)

6- ZT + IÖI + YT + ZT + Bli.siz N. + Y + ki + Ö + Y : 479

ZT(zr.+dan sonra)+ IÖI + YT(i.gr.+nde)+ ZT(manend-i+i.gr.)+ Bli.siz N.(s.gr.)+ Y(i.+YF)+ ki+ Ö(i.gr.+i)+ Y(s.gr.+EF)

7- ZT + IÖI + Y + ki + Ö + ZT + ZT + YT + Y : 19

ZT(huşūşen)+ IÖI + Y { (i.gr.((Pr.gr.((i.gr.+ve+i.gr.)+i.gr.+YF)+an)) +i.gr.)) +EF) } +ki+ Ö(i.gr.)+ ZT(evvelā)+ ZT { (YT(i.+e)+F.)+up) } + YT(i.gr.+a)+ Y(i.gr.+EF)

8- ZT + ZT + Ö + ZT + Ö + YT + Y + ki + Ö + Y + ki + Ö + ZT + Y : 295

ZT(pes)+ ZT(^cumūmen)+ Ö(i.gr.)+ ZT(huşūşen)+ Ö(i.gr.)+ YT(s.gr.+a)+ Y(i.+YF)+ki+ Ö(i.gr.+i)+ Y(i.+dur)+ki+ Ö(ikt.)+ ZT(i.gr.+nda)+ Y(i.+dür)

9- ZT + ZT + Ö + Y + ki + ZT + Ö + Y : 9

ZT(zr.+ndan mā^cada)+ ZT { (i.gr.((Pr.gr.((Ö(i.gr.+l)+F.gr.(i.gr.+la+YF)+düg)) +l)) +gibi) } + Ö { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+dan+YF)+an)) +i.gr.) +nden)+i.)+i) } + Y(i.gr.+ile+dür)+ ki+ ZT(i.gr.+nda)+ Ö { ((i.gr.((Ö((s.gr.((Pr.gr.(((F.gr.(i.+IYF)+anI)) +ve+Pr.gr.((YT(i.gr.+da)+ ZT(i.gr.+le)+F.gr.(i.+YF)+an))) +i.))) + ZT(i.gr.+la)+F.gr.(i.+YF)+ma)+sı)) +IF.gr.I(i.+EF)+Idüg)+iI)+IveI+ Ö((i.gr.((Pr.gr.((Ö((i.gr.((Ö(i.gr.)+YT(i.gr.+da)+F.gr.(i.gr.+IYF)+ma)+sıI))) +ve+ Ö((i.gr.((YT(i.gr.+ve+i.gr.+da)+ ZT(ānen fe-ānen)+F.gr.(i.gr.+YF)+ma)+sı)))))) +F.gr.(i.+EF)+düg))+i)) } + Y(i.+dür)

2.1.5.8. Y O K

2.1.6. İççe Birleşik İsim Cümleleri

2.1.6. Y O K

2. Fiil CÜMLELERİ

1.2. Basit Fiil Cümleleri

1.2.1.1- Ed. + Ö + Bli.N. + Y : 79

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.)+ Bli.N.(i.gr.+n)+ Y(F.)

2- Ed. + Ö + YT + ZT + Y : 202

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+ne)+ ZT(i.gr.+nda)+ Y(i.+YF+dür)

3- Ed. + Ö + YT + Y : 162; 168; 493

Ed.(zîrā)+ Ö { (i.gr.+ki+i.gr.)+a } + YT(s.gr.+ye)+ Y(i.+YF+dur) (162)

4- Ed. + Ö + ZT + Bli.N. + ZT + Y : 206

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+la)+ Bli.N.(i.gr.+ni)+ ZT(i.gr.+ndan ziyāde)+ Y(F.)

5- Ed. + Ö + ZT + Bli.N. + Y : 80

Ed.(belki)+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+ile)+ Bli.N.(zr.+yi)+ Y(i.+YF)

6- Ed. + Ö + ZT + YT + IBli.siz N.I. + Y : 103Ed.(ya^cni+ki)+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+ile)+ YT(zr.+a)+ IBli.siz N.I (şi^cr)+ Y(F.)7- Ed. + Ö + ZT + YT + Y : 54; 65; 101; 184

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+ne)+ YT(i.gr.+ne)+ Y(i.+YF) (65)

8- Ed. + Ö + ZT + Y : 96; 105; 443Ed.(ya^cni+ki)+ Ö(i.gr.+i)+ ZT(i.gr.+gibi)+ Y(i.+YF) (96)9- Ed. + Ö + Y : 39; 58Ed.(ya^cni+ki)+ Ö(i.gr.)+ Y(i.+YF) (39)10- Ed. + İÖI + Bli.N. + ZT + ZT + Y : 2; 4; 487

Ed.(ve)+ İÖI + Bli.N. { (i.gr.+ki+A.C.((İÖI + YT(ikt.+i.gr.+na)+ Y(i.+dur))+i.gr.)+n) } + ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.gr.+YF) (4)

- 11- Ed. + IÖI + Bli.N. + Y : 486
Ed.(ve)+ IÖI + Bli.N.(i.gr.+ni)+ Y(i.gr.+1+YF)
- 12- Ed. + IÖI + YT + Bli.N. + Y : 218
Ed.(ve)+ IÖI + YT(i.gr.+nde)+ Bli.N.(i.gr.+ni)+ Y(i.gr.+YF)
- 13- Ed. + IÖI + YT + ZT + Bli.N. + Y : 216
Ed.(ve)+ IÖI + YT(i.gr.+da)+ ZT(bila+i.gr.)+ Bli.N.(i.gr.+1)+ Y(i.+YF)
- 14- Ed. + IÖI + YT + ZT + Y : 217; 249
Ed.(ta+ki)+ IÖI + YT(i.gr.+ne)+ ZT { (ikt.+i.gr.)+s1)+yla } + Y(i.+YF) (217)
- 15- Ed. + IÖI + ZT + Bli.N. + YT + ZT + Y : 348
Ed.(ve)+ IÖI + ZT(i.gr.+ile)+ Bli.N.(ikt.+i.gr.+n)+ YT(i.gr.+a)+ ZT(i.+gibi)+ Y(i.+YF)
- 16- Ed. + IÖI + ZT + Bli.N. + Y : 349
Ed.(ve)+ IÖI + ZT(i.gr.+den+i.+la)+ Bli.N.(i.gr.+i)+ Y(i.gr.+e+F.)
- 17- Ed. + IÖI + ZT + YT + Y : 454
Ed.(ya^cni+ki)+ ZT(i.gr.+la)+ YT(i.gr.+ne)+ Y(i.+YF+dur)
- 18- Ed. + IÖI + ZT + ZT + Bli. siz N. + Y : 78
Ed.(ammā)+ IÖI + ZT { (Y.gr.(i.+YF)+ki) } + ZT(i.gr.+manend)+ Bli.siz N.(s.gr.)+ Y(F.)
- 19- Ed. + YT + Ö + ZT + Y : 98; 240
Ed.(ve)+ YT(i.gr.+e)+ Ö(s.gr.)+ ZT(i.+ile)+ Y(i.+YF) (98)
- 20- Ed. + YT + Ö + Y : 194; 200
Ed.(ve)+ YT(i.gr.+de)+ Ö(s.gr.)+ Y(i.+YF) (200)
- 21- Ed. + YT + ZT + YT + Ö + Y : 462
Ed.(egerçi)+ YT(i.gr.+da)+ ZT(i.+YF+EF+ki)+ YT(i.+de)+ Ö(i.)+ Y(F.+EF)

22- Ed. + ZT + Ö + YT + ZT + Y : 121

Ed.(ve)+ ZT(bi'l-cümle)+ Ö { (i.gr.+i)+ve+i.gr.+i } + YT
(i.gr.+nde)+ ZT(tafsilen)+ Y(i.+YF+dur)

23- Ed. + ZT + Ö + YT + Y : 12

Ed.(zira)+ ZT(hemān+ki)+ Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+a togrı)+ Y(i.+YF)

24- Ed. + ZT + Ö + Y : 134; 380; 504

Ed.(egerçi)+ ZT(i.gr.+ınca)+ Ö(s.gr.)+ Y(i.+YF) (134)

1.2.2. 1- Ö + Bli.N. + YT + Y : 198

Ö(i.gr.+ı)+ Bli.N.(i.gr.+ni)+ YT(i.gr.+a)+ Y(F.+dür)

2- Ö + Bli.N. + ZT + Y : 372

Ö(i.gr.+IveI+i.gr.+sı)+ Bli.N.(i.gr.+i)+ ZT(s.gr.+den)+ Y(i.+
YF)

3- Ö + Bli.N. + Y : 288

Ö(i.gr.)+ Bli.N.(i.+i)+ Y(i.gr.+YF)

4- Ö + YT + Y : 220

Ö { (i.gr.+i)+ve+(i.gr.+i)+ve+(i.gr.+i)+ve+(i.gr.+i) } +
YT(i.gr.+ne)+ Y(i.+YF)

5- Ö + ZT + daħi + Bli.N. + Y : 496

Ö(i.gr.)+ ZT(s.gr.+la)+ daħi+ Bli.N.(i.gr.+n)+ Y(F.)

6- Ö + ZT + Bli.siz N. + Y : 505

Ö(i.+üm)+ ZT(s.gr.+ile)+ Bli.siz N.(i.)+ Y(i.+YF+dür)

7- Ö + ZT + YT + Y : 59

Ö(i.)+ ZT(i.gr.+ile)+ YT(i.gr.+a)+ Y(i.+YF)

8- Ö + ZT + ZT + ZT + Y : 116

Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+ile)+ ZT(ikt.)+ ZT(kemā-yenbağı+ve+kemā-hiye)
+ Y(i.+YF)

9- Ö + ki + ZT + Y : 151

Ö(i.gr.)+ki+ ZT(i.gr.+nden)+ Y(i.+YF)

10- Ö + Y : 278

Ö(i.gr.)+ Y(i.+YF)

1.2.3.1 - IÖI + Bli.N. + ZT + YT + Y : 37

IÖI + Bli.N.(i.gr.+ni)+ ZT(i.+e dek)+ YT(i.+de)+ Y(i.+YF)

2 - IÖI + Bli.N. + ZT + Y : 15; 301; 520

IÖI + Bli.N.(s.gr.+ı)+ ZT(küllı)+ ZT(i.+YF) (301)

3 - IÖI + Bli.N. + Y : 270

IÖI + Bli.N.(ikt.+i.gr.+n)+ Y(i.+YF)

4 - IÖI + IBli.siz N.I + ZT + Y : 1

IÖI + IBli.siz N.I(ikt.)+ ZT(ikt.+birle)+ Y(i.gr.+YF)

5- IÖI + IBli.siz N.I + Y : 518

IÖI + IBli.siz N.I(şı^cr)+ Y(i.+YF)

6 - IÖI + YT + Bli.N. + Y : 430

IÖI + YT(i.gr.+den)+ Bli.N.(zr.+yi)+ Y(i.+YF)

7 - IÖI + YT + YT + Y : 461

IÖI + YT(i.gr.+i.+ndan)+ YT(i.gr.+nde)+ Y(i.+YF+dur)

8 - IÖI + YT + Y : 259; 490

IÖI + YT(i.gr.+nde)+ Y(i.+YF) (259)

9 - IÖI + ZT + Bli.N. + ZT + Y : 245

IÖI + ZT(ikt.)+ Bli.N.(i.gr.+n)+ ZT(i.+F.+e)+ Y(i.gr.+YF)

10- IÖI + ZT + YT + Y : 24; 258; 477

IÖI + ZT { (i.gr.+IveI+i.gr.+ve+i.gr.)+gibi } + YT(i.gr.+e)+
Y(F.)

1.2.4. Y O K

1.2.5. Y O K

1.2.6.1 - YT + Ö + ZT + Y : 122

YT(s.gr.+de)+ Ö(i.gr.)+ ZT(s.gr.)+ Y(i.+YF+dur)

2 - YT + Ö + Y : 171; 281

YT(i.+e)+ Ö(i.+ı)+ Y(i.+YF) (171)

1.2.7.1 - ZT + Ö + Bli.N. + YT + Y : 106

ZT(hemān)+ Ö(i.gr.)+ Bli.N.(s.gr.+i)+ YT(i.gr.+e)+ Y(F.)

2 - ZT + Ö + Bli.N. + Y : 233

ZT(hālā+ki)+ Ö(i.gr.)+ Bli.N.(i.gr.+ni)+ Y(F.)

3 - ZT + Ö + YT + ZT + Y : 73

ZT(fe-lā-cerem)+ Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+nde)+ ZT(i.+gibi)+
Y(i.gr.+YF)

4 - ZT + Ö + YT + Y : 69; 84; 104; 183; 266; 293; 517

ZT(gūyā+ki)+ Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+ne)+ Y(i.+YF) (69)

5 - ZT + Ö + ZT + Bli.N. + Y : 329

ZT(hālā+ki)+ Ö(i.gr.+ı)+ ZT(henüz)+ Bli.N.(i.gr.+si+ni)+ Y(F.)

6 - ZT + Ö + ZT + Bli.siz N. + Y : 501

ZT(zr.+ndan sonra)+ Ö(i.+üm)+ ZT(yine)+ Bli.siz N.(i.)+ Y
(i.+YF)

7 - ZT + Ö + ZT + YT + Y : 205

ZT(s.gr.+ile)+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+ile)+ YT(i.gr.+ne)+ Y(F.)

8 - ZT + Ö + ZT + ZT + ZT + Y : 489

ZT(fe-lā-cerem)+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+kadem)+ ZT(kemā-yenbağı)+
ZT(i.+la)+ Y(F.)

9 - ZT + Ö + ZT + Y : 115; 141; 494

ZT(el-kıssa)+ Ö(i.gr.)+ ZT(mücmelen)+ Y(i.+YF) (115)

10- ZT + Ö + Y : 23; 139; 185; 342; 474; 491

ZT(bad ezān+ki)+ Ö(s.gr.)+ Y(F.) (23)

11- ZT + IÖI + Bli.N. + ZT + Y : 421

ZT(i.+YF+ki)+ IÖI + Bli.N.(i.+y1)+ ZT(i.+gibi)+ Y(i.+YF)

- 12- ZT + IÖI + Bli.siz N.+ Y : 262; 497
 ZT(aşlā)+ IÖI + Bli.siz N.(i.gr.+ve+i.gr.)+ Y(F.) (262)
- 13- ZT + IÖI + YT + ZT + ZT + Y : 61
 ZT(fe-ammā)+ IÖI + YT(i.gr.+nden)+ ZT { (ikt.+i.+na)+i.+ile) }
 + ZT(küllī)+ Y(i.+YF)
- 14- ZT + IÖI + YT + ZT + Y : 127
 ZT(i.gr.)+ IÖI + YT(i.gr.+nda)+ ZT(küllī)+ Y(i.+YF)
- 15- ZT + IÖI + YT + Y : 99; 260; 305
 ZT(lā-siyyemā)+ IÖI + YT(i.gr.+nda)+ Y(F.) (99)
- 16- ZT + IÖI + ZT + Bli.N. + YT + Y : 361
 ZT(i.+YF+ki)+ IÖI + ZT(i.gr.+na+i.+le)+ Bli.N.(i.gr.+n)+
 YT(i.+e)+ Y(i.+YF)
- 17- ZT + IÖI + ZT + Bli.N. + Y : 499
 ZT(ba^cdehü)+ IÖI + ZT(ikt.)+ Bli.N.(i.+si+ni)+ Y(i.+YF)
- 18- ZT + IÖI + ZT + YT + Bli.N. + Y : 129
 ZT(nihāyet)+ IÖI + ZT(i.gr.+gibi)+ YT(i.gr.+de)+ Bli.N.(i.gr.+
 ni)+ Y(i.+YF)
- 19- ZT + IÖI + ZT + YT + YT + ki + ZT + ZT + Y : 423
 ZT(^cale'l-ḥuşūş)+ IÖI + ZT(feryād u şad-feryād)+ YT(i.gr.+nde)
 + YT(i.gr.+dan)+ ki+ ZT(ikt.)+ ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.gr.+YF)
- 20- ZT + IÖI + ZT + ZT + Bli. N. + Y : 360
 ZT(el-ķışsa)+ IÖI + ZT(i.gr.+nda)+ ZT(i.+YF+ki)+ Bli.N.(i.gr.+
 nı)+ Y(i.+YF)
- 21- ZT + IÖI + ZT + Y : 82; 417; 456
 ZT(bāri)+ IÖI + ZT(i.gr.+ince)+ Y(i.gr.+l+n+YF) (417)
- 22- ZT + IÖI + Y : 242; 347; 475
 ZT(cidden)+ IÖI + Y(i.+YF) (242)
- 23- ZT + YT + Ö + Y : 237
 ZT(evvelā)+ YT(i.gr.+da)+ Ö(i.gr.)+ Y(i.+YF)

24- ZT + YT + ZT + Ö + Y : 500

ZT(yine)+ YT(i.gr.+nde)+ ZT(yalnuz)+ Ö(zr.)+ Y(F.)

25- ZT + YT + Y : 239

ZT(cidden)+ YT(i.gr.+a)+ Y(i.+YF)

26- ZT + ZT + Ö + YT + Y : 199

ZT(fi'l-vāki^c)+ ZT(i.gr.+na)+ Ö(i.gr.)+ YT(i.+a)+ Y(i.+YF)

1.2.8. Y O K

2.2. Birleşik Fiil Cümleleri

2.2.1. Girişik Birleşik Fiil Cümleleri

2.2.1.1.1- Ed. + Ö + Bli.N. + ZT + Y : 196

Ed.(ta+ki)+ Ö(i.gr.)+ Bli.N.(i.gr.+nı)+ ZT { (Bli.N.(i.gr.+ni)+F.gr.(i.+F.)+yup) } + Y(i.+YF)

2- Ed. + Ö + Bli.N. + ZT + IYI : 174

Ed.(ta+ki)+ Ö(i.)+ Bli.N.(i.gr.+i)+ ZT { (Bli.N.(i.gr.+i)+ F.gr.(i.+YF)+üp) } + IYI(F.)

3- Ed. + Ö + Bli.N. + Y : 89; 316

Ed.(ta+ki)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((Bli.N.(i.gr.+ı)+ F.gr.(i.+YF)+en))+ler)) } + Bli.N. { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+a)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+ni) } + Y(F.)

4- Ed. + Ö + YT + ZT + Y : 153; 169

Ed.(ve)+ Ö { (i.gr.+ve+i.gr.+bari+i.gr.) } + YT(i.gr.+ndan)+ ZT(i.+gibi)+ Y { (F.+üp)+F.)+dur) } (169)

5- Ed. + Ö + YT + Y : 192; 284

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.+ile+i.gr.+ı)+ YT { (i.gr.((F.gr.(i.+YF)+mag))+a) } + Y(i.+YF) (192)

6- Ed. + Ö + ZT + Bli.N. + Y : 53; 63; 339

Ed.(ve)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+den)+F.gr.(i.+YF)+an))+lar)) } + ZT(ikt.+i.gr.+yla)+ Bli.N.(i.gr.+nı)+ Y(i.gr.+YF) (53)

7 - Ed. + Ö + ZT + YT + Y : 209

Ed.(hattā)+ Ö(i.gr.)+ ZT { (Bli.siz N.(s.gr.)+F.)+up) } +
YT { (i.gr.((Bli.N.(i.gr.+nı)+F.)+mak))da } + Y { (zr.+ne)+
i.)+i.)+ı)+n)+YF) }

8 - Ed. + Ö + ZT + ZT + Bli.N. + Y : 90

Ed.(ve)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((Bli.N.(i.+nı)+F.)+en))ler)) } +
ZT { (YT(i.gr.+na)+F.gr.(i.+EF)+ken) } + ZT { (i.gr.+YF)+yüp) }
+ Bli.N. { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+EF)+dük))leri))+ni) } +
Y(F.)

9 - Ed. + Ö + ZT + ZT + Bli.siz N. + Y : 328

Ed.(nitekim)+ Ö(i.gr.)+ ZT { ((YT(i.gr.+de)+F.gr.(i.+IYF)+
üpI))+ya^cni+ ZT((YT(i.gr.+da)+F.gr.(i.+YF)+üp))) } + ZT { (YT(i.gr.+ne)+ Bli.siz N.(i.)+F.gr.(i.+YF)+dukda) } + Bli.siz N.
(s.gr.)+ Y(F.+dür)

10- Ed. + Ö + ZT + ZT + ZT + Y : 161

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.)+ ZT { (((Bli.N.(i.gr.+i)+IF.)+üpI))+ve+
ZT((Bli.N.(i.gr.+i)+F.)+üp))) } + ZT { (ZT(i.gr.+ile)+ Bli.N.
(i.gr.+ı)+F.gr.(i.gr.+YF)+üp) } + ZT(i.gr.+gibi)+ ZT(i.gr.+ile)
+ Y { (i.gr.((F.gr.(i.+YF)+meg))+e)+YF) }

11- Ed. + Ö + ZT + Y : 163

Ed.(ve)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+da)+ ZT(i.+ınca)+F.gr.
(i.+YF)+an))+i.gr.))+i) } + ZT(s.gr.+le)+ Y(F.+dur)

12- Ed. + Ö + Y : 5; 97; 282; 303

Ed.(egerçi+ki)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((i.gr.+F.)+dük))leri)) } +
Y(i.gr.+dur) (303)

13- Ed. + İÖİ + Bli.N. + YT + Y : 457

Ed.(ta+ki)+ İÖİ + Bli.N. { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+nda)+ YT
(s.gr.+e)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+ni) } + YT(i.gr.+e)+
Y(i.+YF)

14- Ed. + İÖİ + Bli.N. + Y : 132; 286

Ed.(ammā)+ İÖİ + Bli.N. { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+
ları))+nı) } + Y(i.+YF) (132)

- 15- Ed. + IÖI + YT + bile + YT + Y : 75
 Ed.(hattā)+ IÖI + YT { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+da)+F.gr.(i.+YF)+yan))+i.gr.))+dan) } + bile+ YT(i.gr.+ye)+ Y(i.gr.+YF)
- 16- Ed. + IÖI + ZT + Bli.N. + ZT + YT + Y : 35
 Ed.(ya^cni)+ IÖI + ZT(i.gr.+ve+i.gr.)+ Bli.N. { (i.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+meg))+i) } + ZT(s.gr.+le)+ YT(i.gr.+de)+ Y(i.+YF)
- 17- Ed. + IÖI + ZT + Bli.N. + ZT + Y : 25; 250; 265; 338; 485
 Ed.(ya^cni+ki)+ IÖI + ZT(mah u sal)+ Bli.N. { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.)+um))+ı) } + ZT(bi'l-żarūre)+ Y { (i.+a)+F.) } (250)
- 18- Ed. + IÖI + ZT + Bli.N. + Y : 321; 351; 522
 Ed.(ve)+ IÖI + ZT { (Bli.N.(i.gr.+i)+ YT(i.+den)+ ZT(hali)+ F.)+up) } + Bli.N. { (F.+duk)+ları)+nı) } + Y(F.)
- 19- Ed. + IÖI + ZT + YT + Bli.N. + Y : 354
 Ed.(ve)+ IÖI + ZT { (YT(i.gr.+dan)+ YT(^caleyke)+ ZT(i.gr.+le)+F.gr.(i.+YF)+dukca) } + YT(i.gr.+den)+ Bli.N.(ikt.+i.+n)+ Y(i.gr.+YF)
- 20- Ed. + IÖI + ZT + ZT + Bli.N. + Y : 405
 Ed.(ve)+ IÖI + ZT { (i.gr.((Bli.N.(i.+n)+ YT(i.+ne)+F.gr.(i.+YF)+mek))+le) } + ZT { (ZT(i.gr.+la)+F.gr.(i.+YF)+üp) } + Bli.N.(i.gr.+i)+ Y(F.)
- 21- Ed. + IÖI + ZT + ZT + Bli.siz N. + Y : 356
 Ed.(ve)+ IÖI + ZT(gah)+ ZT { (YT(i.gr.+dan)+ YT(i.gr.+e)+ Bli.siz N.(i.)+F.gr.(i.+YF)+üp) } + Bli.siz N.(i.gr.)+ Y(F.)
- 22- Ed. + IÖI + ZT + ZT + YT + YT + Bli.siz N. + Y : 355
 Ed.(ve)+ IÖI + ZT { (Ö(i.)+ ZT(laht-a-laht)+ YT(i.gr.+nde)+ F.gr.(i.+YF)+dukca) } + ZT(gah)+ YT(i.gr.+den)+ YT(zr.)+ Bli.siz N.(i.)+ Y(F.)
- 23- Ed. + IÖI + ZT + ZT + YT + Y : 76; 350; 364
 Ed.(ve)+ IÖI + ZT { (Bli.N.(i.gr.+ile+i.+nı)+F.gr.(i.+YF)+üp) } + ZT { (Bli.N.(i.gr.+i)+F.gr.(i.+YF)+üp) } + YT { (

i.gr.+i.)+sı)+na) } + Y(i.+F.) (350)

24- Ed. + IÖI + ZT + ZT + ZT + ZT + YT + Bli.N. + Y : 43

Ed.(ammā)+ IÖI + ZT(hatime-i Kar)+ ZT { (ZT(i.gr.+le)+F.gr. (i.+YF)+up) } + ZT(leyl ü nehār) + ZT { (Ö((i.gr.+ve+i.gr.+ve+i.gr.+ve+i.gr.+ve+i.gr.+YF)+mak))+F.gr.(i.+YF)+dukda) } + YT(i.gr.+den)+ Bli.N.(i.gr.+yi)+ Y(F.)

25- Ed. + IÖI + ZT + ZT + ZT + ZT + Y : 330

Ed.(ve)+ IÖI + ZT { (YT(i.+ne)+ Ö(i.gr.)+F.gr.(F.+mış+YF)+yup) } + ZT { (ZT(i.gr.+nde)+ ZT(i.gr.+ile)+F.)+up) } + ZT (i.gr.+de)+ ZT(i.gr.+ile)+ Y(F.+EF)

26- Ed. + IÖI + ZT + Y : 269; 368; 521

Ed.(egerçi+ki)+ IÖI + ZT { (Bli.N.((i.gr.((Pr.gr.((ZT(i.gr.+ndan berü)+ Ö(s.gr.)+F.gr.(i.+YF)+düg))+i))+ni))+F.)+üp) } + Y(i.+YF) (521)

27- Ed. + YT + 'Ö + Y : 95

Ed.(egerçi+ki)+ YT { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+lar)) +a) } + Ö(i.+i)+ Y(i.+YF)

28- Ed. + YT + Bli.N. + ZT + Y : 510

Ed.(ya^cni+ki)+ YT(i.gr.+ne)+ Bli.N. { (i.gr.((Pr.gr.((Ö(i.gr.+i)+F.gr.(i.+IEFI)+dug))+i))+ni) } + ZT(s.gr.+ile)+ Y(F.)

29- Ed. + ZT + Ö + YT + YT + Y : 56

Ed.(ya^cni+ki)+ ZT { (((Ö(i.+si)+F.gr.(i.+IYF)+upI))+ve+ ZT((Ö(i.+si)+F.gr.(i.gr.+YF)+up))) } + Ö(zr.)+ YT(i.gr.+na)+ YT(i.+den)+ Y(i.+YF)

30- Ed. + ZT + Ö + ZT + YT + YT + Y : 367

Ed.(hattā)+ ZT(s.gr.+da)+ Ö { (s.gr.((Pr.gr.((i.gr.+e+F.)+en)+i.)) } + ZT { (i.gr.((Bli.N.(i.gr.+i)+F.gr.(i.+YF)+meg))+in) } + YT(i.gr.+nden)+ YT(i.+na)+ Y(i.+YF+EF)

31- Ed. + ZT + Ö + ZT + YT + Y : 55

Ed.(ammā)+ ZT(i.gr.+nden ma^cada)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((YT((i.gr.((Pr.gr.((ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+da))+

F.gr.(i.gr.+YF)+an)) + i.gr.) + s1)) } + ZT { (YT(i.+dan)+F.gr.
(i.+YF)+up) } + YT(ikt.+i.+na)+ Y(i.+YF)

32- Ed. + ZT + Ö + ZT + Y : 51

Ed.(ammā)+ ZT { (i.gr.((Pr.gr.((Bli.N.(i.gr.+na)+F.)+dük))+
leri))+nce) } + Ö { (i.gr.((Ö(i.gr.))+ ZT(ikt.+igr.+le)+F.gr.
(i.gr.+YF)+me)+si)) } + ZT(s.gr.+gibi)+ ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.+
YF)

33- Ed. + ZT + Ö + ZT + Y : 46; 114; 211

Ed.(ve) + ZT { (YT(i.gr.+na)+F.)+üp) } + Ö(i.gr.+ile+i.gr.)+
ZT(i.gr.+nde)+ Y(i.gr.+YF) (46)

34- Ed. + ZT + Ö + Y : 135; 142; 280

Ed.(lakin)+ ZT { (i.gr.((Ö(i.gr.))+ YT(s.gr.+dan)+F.gr.(i.+YF)
+mag))+in) } + Ö { (i.gr.((Bli.N.(i.gr.+1)+F.gr.(i.+den+F.)+
mek)+i.)+i)) } + Y(i.+YF) (135)

35- Ed. + ZT + İÖİ + ZT + ZT + YT + Bli.N. + Y : 263

Ed.(ve)+ ZT(s.gr.+ki)+ İÖİ + ZT { (YT(i.gr.+ve+i.gr.+e)+F.gr.
(i.+YF)+üp) } + ZT { (Ö(i.gr.))+ ZT(şalāhen ve diyāneten)+
F.gr.(i.gr.+YF)+up) } + YT(i.gr.+a)+ Bli.N.(i.gr.+i)+ Y(F.)

36- Ed. + ZT + YT + Ö + Y : 464

Ed.(ve illa)+ ZT { ((YT(i.+nde)+F.gr.(i.+YF)+yüpI))+ve+ ZT
((YT(i.+nda)+F.gr.(i.+YF)+yüp)) } + YT(i.gr.+da)+ Ö(s.gr.)+
Y(i.+YF)

37- Ed. + ZT + ZT + Ö + YT + Y : 57

Ed.(ve)+ ZT { (Ö(i.gr.))+ YT((i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+de+ve+
i.gr.+de)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+ya))+F.gr.(i.+YF)+üp) } +
ZT { (Bli.N.((i.gr.+EF)+düg)+i.+n))+F.)+üp) } + Ö(ikt.+i.+1)+
YT(i.gr.+nde)+ Y(i.+YF)

38- Ed. + ZT + ZT + Ö + Y : 119; 400

Ed.(ve)+ ZT(^Cinde+i.)+ ZT { (Ö(i.)+F.gr.(i.+YF)+yup) } + Ö
{ (i.gr.+i)+ve+(i.gr.+i) } + Y(i.+YF+EF) (400)

39- Ed. + ZT + ZT + ZT + Ö + YT + Y : 126

Ed.(ammā)+ ZT(i.gr.+de)+ ZT { (Ö(i.gr.)+F.gr.(i.gr.+EF)+
ken) } + ZT { (ZT(s.gr.+den)+ ZT(i.+na göre)+F.)+up) } +
Ö(i.gr.+ı)+ YT(i.gr.+ndan)+ Y(i.+YF+dur)

2.2.1.2.1 - Ö + ki + Bli.N. + YT + Y : 213

Ö(i.gr.)+ki+ Bli.N. { (i.gr.+EF)+düg)+i)+ni) } + YT(i.gr.+na)
+ Y(i.+YF)

2 - C.D.U. + Ö + Bli.siz N. + YT + Y : 109

C.D.U.(ikt.)+ Ö(i.gr.)+ Bli.siz N. { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.
+dan)+F.gr.(i.gr.+YF)+dük))+leri)+i.gr.)) } + YT(i.gr.+nde)+
Y(i.gr.+YF+dür)

3 - Ö + YT + ZT + ZT + Y : 483

Ö { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+de)+F.gr.(i.+YF)+en))+i.gr.)) } +
+ YT(i.gr.+e)+ ZT(i.+gibi)+ ZT(s.gr.+den)+ Y(i.+YF)

4 - Ö + YT + Y : 124; 173; 204; 450

Ö { (i.gr.((Pr.gr.((i.gr.+YF.)+an))+lar)) } + YT(s.gr.+da)+
Y(i.gr.+YF+mı) (450)

5 - Ö + ZT + Bli.N. + ZT + YT + Y : 353

Ö(s.gr.)+ ZT { ((YT(i.gr.+ne)+F.gr.(i.gr.+IYF)+dukdaI))+
IveI+ ZT((ZT(i.gr.+ı+ile)+F.gr.(i.+YF)+dukda)) } + Bli.N.
(i.gr.+nı)+ ZT(i.gr.+le)+ YT(i.gr.+a)+ Y(F.+IEFI)

6 - Ö + ZT + Bli.N. + Y : 160

Ö(i.gr.)+ ZT { (ZT(i.gr.+la)+F.gr.(i.+YF)+up) } + Bli.N.
(ikt.+i.gr.+ı)+ Y(i.+YF)

7 - Ö + ZT + YT + IBli.siz N.I + Y : 235

Ö(zr.+isem)+ ZT { (ZT(bi+i.gr.)+ YT(i.gr.+da)+F.gr.(i.gr.+YF)+
up) } + YT(zr.gr.+e)+ IBli.siz N.(şir)+ Y(F.)

8 - Ö + ZT + YT + Y : 14; 346

Ö(i.+ı)+ ZT { (YT(i.gr.+ne)+F.gr.(i.+YF)+up) } + YT(i.+da)+
Y(F.) (14)

9 - Ö + ZT + ZT + YT + Y : 383; 404

Ö(i.gr.+1)+ ZT(güyā+ki)+ ZT { (ZT(i.gr.+nden)+ Bli.siz N.
(ikt.)+F.)+yü) } + YT(zr.+a)+ Y(F.)

10- Ö + ZT + ZT + Y : 13; 459

Ö(i.gr.)+ ZT { (ZT(mānend-i+i.gr.)+ YT(i.gr.+den)+F.)+yup) }
+ ZT(i.+since)+ Y(F.) (13)

11- Ö + ZT + Y : 140; 158; 292

Ö { (s.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.)) } + ZT(i.gr.+
ile)+ Y(i.+YF) (140)

12- Ö + Y : 279

Ö(s.gr.)+ Y(F.)

2.2.1.3.1 - IÖI + Bli.N. + ZT + Y : 175

IÖI + Bli.N.(i.gr.+1)+ ZT { (Bli.N.(i.gr.+1)+ ZT(i.+gibi)+
F.gr.(i.+YF)+üp) } + Y(F.)

2 - IÖI + Bli.N. + Y : 264; 306

IÖI + Bli.N. { (s.gr.((Pr.gr.((YT((s.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.+
YF)+dug))+um)+i.))+da))+ YT(i.gr.+e)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.))+
1) } + Y(i.+YF) (264)

3-- IÖI + YT + Y : 128; 208

IÖI + YT { (i.gr.((ZT(i.gr.+da)+ ZT(i.gr.+dan gayrı)+ Bli.N.
(i.gr.+1)+ ZT(i.+ile)+F.gr.(i.+YF)+meg))+e) } + Y(i.+YF) (128)

4 - IÖI + ZT + Bli.N. + ZT + YT + Y : 353

IÖI + ZT { (ZT(ikt.+i.+s1+ile)+F.gr.(i.+YF)+up) } + Bli.N.
(i.gr.+ni)+ ZT(ānen fe-ānen)+ YT(i.gr.+ndan)+ Y(F.)

5 - IÖI + ZT + Bli.N. + ZT + Y : 411; 427

IÖI + ZT(i.+YF+üp)+ Bli.N.(i.gr.+yi)+ ZT(s.gr.+gibi)+ Y(i.+
YF) (427)

6 - IÖI + ZT + Bli.N. + Y : 74

IÖI + ZT(i.+var)+ Bli.N. { (((i.gr.((Ö(i.gr.)+F.gr.(i.gr.+

IYF)+mag)))+1I)))+ve+ Bli.N.((i.gr.((YT(i.gr.+a)+ ZT(i.gr.+ile)
+F.gr.(i.+YF)+mag))+1))) } + Y(i.+YF)

7 - IÖI + ZT + Bli.siz N. + Y : 100; 314

IÖI + ZT { (Bli.N.(i.+ni)+ YT(i.+a)+F.)+üp) } + Bli.siz N.
(i.gr.)+ Y(i.+e+YF) (100)

8 - IÖI + ZT + YT + IBli.siz N.I + Y : 44

IÖI + ZT { (YT(i.gr.+e)+F.gr.(i.+YF)+mag)+1n) } + YT(i.gr.+
na)+ IBli.siz N.I(şir) + Y(i.+YF)

9 - IÖI + ZT + YT + Y : 344; 352; 424

IÖI + ZT { (Bli.siz N.(i.gr.)+F.)+yüp) } + YT(i.gr.+dan)+
Y(F.) (352)

10- IÖI + ZT + ZT + Bli.N. + ZT + Y : 334

IÖI + ZT { (Ö(i.gr.+sı)+F.gr.(i.+YF)+mag)+1n) } + ZT { (YT
(i.gr.+na)+F.gr.(i.gr.+YF)+up) } + Bli.N.(i.gr.+n)+ ZT { (Bli.N.
(i.gr.+n)+F.gr.(i.+YF)+up) } + Y(i.+YF+EF)

11- IÖI + ZT + ZT + Bli.N. + Y : 433

IÖI + ZT { (Bli.N.((i.+F.+düg)+i)+i.gr.)+i)+ ZT(i.gr.+nde)+
F.gr.(i.+YF)+up) } + ZT(i.gr.+si+ile)+ Bli.N.(i.gr.+n)+
Y(i.+YF)

12- IÖI + ZT + ZT + ZT + Bli.N. + Y : 3

IÖI + ZT(huşusen) + ZT { (Bli.N.((i.gr.+EF+düg)+i)+ni)+F.)+
üp) } + ZT { (i.gr.((Pra.gr.((ZT(ikt.+i.gr.+ince)+ ZT(i.gr.+
ile)+ Ö(i.gr.)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.)+i.)+i))+le) } +
Bli.N.(i.gr.+ni)+ Y(i.gr.+YF)

13- IÖI + ZT + ZT + ZT + Y : 251; 418

IÖI + ZT(s.gr.+le)+ ZT(i.gr.+ınca)+ ZT(i.+gibi)+ Y { (F.+up)+
F.) } (251)

14- IÖI + ZT + ZT + Y : 27; 130; 302; 519

IÖI + ZT { (Bli.N.(i.+ni)+ ZT(i.+dan+i.)+F.)+up) } + ZT(i.gr.+
ile)+ Y(i.gr.+n+YF.) (302)

15- IÖI + ZT + Y : 323; 476; 509

IÖI + ZT { (Bli.siz N. ((Y.gr.((YT(zr.+a)+ Y(i.+YF))))+F.)+
yü) } + Y(F.) (476)

2.2.1.4. Y O K

2.2.1.5. Y O K

2.2.1.6.1 - YT + Ö + Y : 426

YT { (i.gr.((YT(zr.+ndan)+F.gr.(i.+YF)+me))+ye) } + Ö(i.gr.)+
Y(i.+YF)

2.2.1.7.1 - ZT + Ö + Bli.N. + YT + ZT + Y : 214

ZT(huşūşen)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((YT(ikt.+i.gr.+na)+F.gr.(i.gr.+
+YF)+an))+i.gr.)) } + Bli.N.(i.gr.+n)+ YT(i.gr.+e)+
ZT(kemā-yenbağ1)+ Y(F.)

2 - ZT + Ö + Bli.N. + Y : 470

ZT { (i.gr.((ZT((Ö(i.gr.+1)+ki+(i.gr.+YF)+up))+ Bli.N.(i.gr.+
+n1)+ ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+YF)+meg))+in) } + Ö(s.gr.)+
Bli.N. { (((i.gr.((Bli.N.(i.gr.+ni)+F.gr.(i.gr.+IYF)+meg))+
iI))+ve+ Bli.N.((i.gr.((Bli.siz N.(i.gr.+YF+an+i.))+F.gr.
(i.gr.+YF)+meg))+i)) } + Y(i.+YF)

3 - ZT + Ö + YT + Bli.N. + Y : 67

ZT(fe-ammā)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+na)+F.gr.(i.+YF)+
an))+lar)) } + YT(i.gr.+ne)+ Bli.N.(i.gr.+n1)+ Y(F.)

4 - ZT + Ö + YT + ZT + Bli.siz N. + Y : 66

ZT(lā-siyyemā)+ Ö(i.gr.)+ YT { (i.gr.((Pr.gr.((ZT(s.gr.)+F.gr.
(i.+YF)+an))+i.gr.))+ne) } + ZT(i.+de bir) + Bli.siz N.(i.gr.)
+ Y(F.)

5 - ZT + Ö + YT + Y : 47; 68; 382; 386

ZT { (Ö(zr.)+ YT(i.gr.+e)+F.)+dukda) } + Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+
e)+ Y(i.+YF) (47)

6 - ZT + Ö + YT + IYI : 191

ZT(lā-siyyemā)+ Ö(i.gr.+si)+ YT { (i.gr.((F.gr.(i.+YF)+mag))+

a) } + IYI(i.+YF)

7 - ZT + Ö + ZT + Ö + ZT + ZT + Y : 343

ZT { (Ö((s.gr.((i.gr.+na)+i.)+zr.))+F.gr.(F.+maz+YF)+up) } +
 Ö(i.gr.+si)+ ZT { (Ö(i.gr.+sı)+F.gr.(i.gr.+a+i.gr.+YF)+up) }
 + Ö(i.gr.)+ ZT { (s.gr.((i.+YF)+an)+i.))+gibi } + ZT(i.+la)+
 Y(zr.+ne+F.)

8 - ZT + Ö + ZT + Bli.N. + ZT + Y : 26

ZT(^cākıbet)+ Ö(i.gr.)+ ZT { (ZT(i.gr.+yle)+F.gr.(s.gr.+YF)+
 up) } + Bli.N. { (((ZT(i.gr.+üzre)+F.gr.(i.gr.+YF)+me)+si)+
 ni))+ve+ Bli.N.((i.gr.((ZT(i.gr.+dan sonra)+ Bli.N.((s.gr.
 ((Pr.gr.((YF(i.gr.+den)+F.gr.(i.+YF)+en))+i.))+i))+ve+
 Bli.N.((s.gr.((Pr.gr.((ZT((ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+YF)+
 up))+ ZT(şūretā)+F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.))+i))+ YF(i.gr.+
 nden)+ YF(i.+a)+F.)+me)+si))+ni))) } + ZT(mirāren)+ Y(i.+YF)

9 - ZT + Ö + ZT + YT + IBli.siz N.I + Y : 21

ZT { ((Ö(i.gr.)+ YF(i.gr.+de)+ ZT(^candelibān)+F.gr.(i.gr.+
 IYF)+üpI))+ve+ ZT((Ö(i.)+ ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+YF)+
 üp)) } + Ö(i.gr.)+ ZT { ((YF(i.gr.+na)+F.gr.(i.gr.+IYF)+
 upI))+IveI+ ZT((YF(i.gr.+na)+F.gr.(i.gr.+YF)+up)) } + YF(i.+
 ne)+ IBli.siz N.I(ikt.)+ Y(F.)

10- ZT + Ö + ZT + YT + Y : 108; 112; 157

ZT(zr.+ndan mā^cadā)+ Ö(ikt.+i.+ı)+ ZT { ((Pr.gr.((Ö(ikt.+i.+
 i)+ ZT(ikt.+i.gr.+ince)+ ZT(i.gr.)+F.gr.(i.gr.+IYF)+duk))+
 dan gayrıI))+ve+ ZT((Pr.gr.((ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.+YF)+
 duk))+dan gayrı)) } + YF(i.gr.+ya)+ Y(i.+YF) (157)

11- ZT + Ö + ZT + ZT + Y : 113; 221

ZT { (i.gr.((Ö(i.+i)+F.gr.(i.+YF)+mag))+la) } + Ö(i.gr.+ve+
 i.gr.)+ ZT { (i.gr.+ve+i.gr.)+i.))+nda) } + ZT(ber+i.gr.)+
 Y { (i.gr.+YF.)+e)+F.)+dür) } (221)

12- ZT + Ö + ZT + Y : 48; 111; 179; 247; 283; 290; 511

ZT { (Ö(s.gr.)+ ZT(i.gr.+nde)+F.gr.(i.gr.+YF)+up) } + Ö(i.gr.+
 ve+i.gr.)+ ZT(katı)+ Y(i.gr.+YF) (290)

13- ZT + Ö + Y : 70; 172; 178; 508

ZT(fi'l-hakikā)+ Ö { (i.gr.+EF)+düg)+i } + Y(F.) (186)

14- ZT + IÖI + Bli.N. + ZT + Y : 467

ZT(huşūsen)+ IÖI + Bli.N.(i.gr.+nı)+ ZT(kemā-yenbağı)+Y(i.+YF)

15- ZT + IÖI + YT + YT + Y : 133

ZT(Iā-siyyemā)+ IÖI + YT { (i.gr.((Bli.N.(i.gr.+ni)+F.gr.(i.+e+F.)+me))+de) } + YT(i.+e)+ Y(i.+YF)

16- ZT + IÖI + YT + ZT + ZT + YT + Y : 34

ZT(fe-lā-cerem)+ IÖI + YT(s.gr.+de)+ ZT { (sale+ki+Y.gr.((ZT(i.gr.+nden)+ ZT(i.gr.+dan berü)+ Y(i.+IEFI))+ve+ Y.gr.((ZT(s.gr.+ve+s.gr.))+ Y(i.gr.+EF)) } + ZT { (YT((i.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+mak)+i.))+ne))+F.gr.(i.+YF)+üp) } + YT(i.+na)+ Y(i.+YF)

17- ZT + IÖI + YT + Y : 238; 320

ZT(mahzen)+ IÖI + YT { (i.gr.((Pr.gr.((i.gr.+de)+YF)+yan))+i.gr.))+e) } + Y(i.gr.+YF) (320)

18- ZT + IÖI + ZT + Bli.N. + ZT + Y : 261

ZT(kışmen)+ IÖI + ZT { (Bli.N.(i.gr.+i)+F.gr.(i.+YF)+üp) } + Bli.N.(i.gr.+ı)+ ZT(s.gr.+ile)+ Y(i.gr.+YF)

19- ZT + IÖI + ZT + Bli.N. + Y : 234; 241; 318; 324

ZT(s.gr.+den)+ IÖI + ZT { (YT(i.gr.+e)+F.))+up) } + Bli.N.(i.gr.+ı)+ Y(i.+YF)

20- ZT + IÖI + ZT + YT + Bli.N. + Y : 131

ZT(huşūsen)+ IÖI + ZT { (Bli.N.(i.gr.+n)+F.gr.(i.+YF)+üp) } + YT(i.gr.+dan)+ Bli.N.(i.gr.+ni)+ Y(i.+YF)

21- ZT + IÖI + ZT + YT + Bli.siz N. + Y : 488

ZT(i.+ince)+ IÖI + ZT { (Bli.siz N.(i.gr.))+F.gr.(i.+YF)+üp) } + YT(s.gr.+dan)+ Bli.siz N.(s.gr.))+ Y(i.+YF)

22- ZT + IÖI + ZT + YT + ZT + Bli.N. + Y : 362

ZT(bi'l-ahire)+ IÖI + ZT { (ZT(ikt.+ı.+ile)+F.gr.(i.+YF)+üp) } +

- + YT { (i.gr.+ve+i.gr.+ve+i.gr.+ve+i.gr.)+i.)+i } + Y(i.+YF)
- 23- ZT + IÖI + ZT + YT + ZT + IBli.siz N.I + Y : 232
 ZT(ma^ca-hazā)+ IÖI + ZT { ((ZT((Ö(i.+üm)+F.gr.(i.+EF)+ken))
 + Ö((i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+e)+ Ö(i.)+F.)+dug))+1)))+F.gr.
 (i.+YF)+up)) } + YT(zr.+e)+ ZT(i.+le)+ IBli.siz N.I(şic^r) +
 Y(F.)
- 24- ZT + IÖI + ZT + YT + Y : 315; 387; 434
 ZT(lā-siyyemā)+ IÖI + ZT { (Bli.N.((i.gr.+EF)+düg)+i)+n)+
 F.)+üp) } + YT(ikt.+i.+na)+ Y(i.+YF) (434)
- 25- ZT + IÖI + ZT + ZT + Bli.N. + Y : 243; 322; 331
 ZT(s.gr.+ki)+ IÖI + ZT { (Bli.N.(ikt.+i.gr.+n)+F.gr.(i.+YF)+
 üp) } + ZT { ((Ö(i.gr.+1)+ YT(i.gr.+da)+F.gr.(i.gr.+IYF)+
 upI))+ve+ ZT((Ö(i.gr.+1)+ YT(i.gr.+e)+F.gr.(i.gr.+YF)+up)) }
 + Bli.N. { (i.gr.+ve+i.gr.)+EF)+düg)+i)+n) } + Y(F.) (243)
- 26- ZT + IÖI + ZT + ZT + Bli.siz N. + Y : 384
 ZT(belki)+ IÖI + ZT { (i.gr.((Pr.gr.((Bli.N.((i.gr.((YT(i.gr.
 +dan)+F.gr.(i.gr.+YF)+ma))+s1))+F.gr.(i.+YF)+düg))+i))+nden
 gáyır1) } + ZT { (Bli.N.((i.gr.((Pr.gr.((ZT(i.gr.+ile)+F.gr.
 (i.gr.+YF)+acag))+1))+n1))+ ZT(i.gr.+i+ile)+F.gr.(i.+YF)+üp) }
 + Bli.siz N.(i.)+ Y(F.)
- 27- ZT + IÖI + ZT + ZT + ZT + Y : 317
 ZT(nihāyet)+ IÖI + ZT { (F.gr.(i.gr.+a+YF)+dükde) } + ZT { (
 YT(i.gr.+de)+F.gr.(i.gr.+ni+YF)+üp) } + ZT { (Bli.siz N.((
 Y.gr.((Ed.(şāyed+ki)+ Y(i.gr.+YF)))+F.)+yü) } + Y(i.+YF)
- 28- ZT + IÖI + ZT + ZT + Y : 83
 ZT { (Y.gr.(i.+YF)+ki) } + IÖI + ZT(i.gr.+le)+ ZT { (i.gr.((
 Pr.gr.((YT(i.gr.+nde)+F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.gr.))+gibi) } +
 Y(F.)
- 29- ZT + IÖI + Y : 363
 ZT(lā-siyyemā)+ IÖI + Y { (Bli.N.(i.gr.+ni)+F.gr.(i.+YF)+
 mek)+i.)+ne)+F.) }

30- ZT + YT + Ö + ZT + Y : 465

ZT { (Pr.gr. ((YT(i.gr.+a)+ Ö(i.gr.+s1)+F.gr.(s.gr.+YF)+dug))
+i gibi) } + YT(i.gr.+da)+ Ö(s.gr.)+ ZT(i.gr.+nde)+ Y(F.)

31- ZT + ZT + Ö + YT + ZT + Y : 248

ZT(el-kıssa)+ ZT { (i.gr. ((Ö((i.gr. ((Pr.gr. ((ZT(i.gr.+ile)+
YT(ikt.+i.+nden)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.))+1))+ YT(i.gr.+e)+F.gr.
(i.+IYF)+mag))+inI))+ve+ ZT((i.gr. ((Ö((Pr.gr. ((ZT(i.gr.+ile)
+YT(i.gr.+nden)+F.gr.(i.+YF)+an))+Ii.I))+F.gr.(i.gr.+YF)+
mag))+in)) } + Ö(s.gr.)+ YT(i.gr.+da)+ ZT(s.gr.)+ Y(F.+F.)

32- ZT + ZT + Ö + YT + Y : 201; 336

ZT(fe-lā-cerem)+ ZT { (F.gr.(i.gr.+na+F.)+ince) } + Ö(i.gr.+
e+i.)+ YT(i.gr.+e)+ Y(i.+YF)

33- ZT + ZT + Ö + ZT + Y : 138; 271

ZT(fi'l-hakika)+ ZT { (Ö(i.gr.)+ Bli.N.(i.gr.+n)+F.gr.(i.+
YF+EF)+ken) } + Ö(ikt.+i.gr.+1)+ ZT(i.gr.+nden)+ Y { (i.+YF)+
up)+YF) } (271)

34- ZT + ZT + Ö + Y : 190; 341; 492; 512

ZT { (Ö(s.gr.)+F.)+yup) } + ZT(s.gr.+üzre)+ Ö(i.+si)+ Y(F.)
(492)

35- ZT + ZT + ZT + Ö + YT + Y : 285

ZT(s.gr.+ile)+ ZT { (((ZT((Ö(i.gr.)+F.gr.(i.gr.+IYF)+upI))+
ve+ ZT((ZT((ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+YF)+up))))+ YT((i.gr.+
nda ki+i.gr.+ne))+F.)+ince) } + ZT { (ZT((Ö(i.gr.)+F.gr.
(i.gr.+YF)+up))+ Ö(i.gr.+i)+F.gr.(i.+EF)+ken) } + Ö(i.gr.)+
YT(i.gr.+nde)+ Y(i.+YF)

36- ZT + ZT + ZT + Ö + ZT + Y : 11; 291

ZT(fe-lā-cerem)+ ZT { (Ö(i.gr.)+F.gr.(i.gr.+YF)+up) } + ZT {
(Ö((s.gr. ((Pr.gr. ((ZT(i.gr.+nda)+F.gr.(i.+e+F.)+en))+i.))) +
ZT(i.gr.+le)+F.gr.(i.+YF)+up) } + Ö { (i.gr. ((i.gr.+ki)+Y.gr.
(Ö(i.)+ Y(i.gr.+dür))+ve+Y.gr. ((Ö(i.)+ Y(i.gr.+dür))+ve+
Y.gr. ((Ö(i.)+ Y(i.gr.+dür))+ve+Y.gr. ((Ö(i.)+ Y(i.gr.+dür)))) }
+ ZT(bi'l-külliyе)+ Y(i.+YF)

2.2.1.8. Y O K

2.2.2. Bağlı-Birleşik Fiil Cümleleri

2.2.2.1.1- Ed. + Ö + YT + Y + ve + Ö + Y : 86

Ed.(ammā)+ Ö { (s.gr.((Pr.gr.((ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.)) } + YT(i.gr.+den)+ Y(i.+IYFI)+ve+ Ö { (i.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+ma)+sı)) } + Y(i.+YF)

2- Ed. + Ö + ZT + YT + ZT + Y + ve + Ö + ZT + Y : 365

Ed.(egerçi)+ Ö { (i.gr.+ve+i.gr.+IveI+i.gr.+YF)+an)+(i.gr.+ve+i.gr.) } + ZT { (ZT(i.+le)+F.gr.(i.gr.+YF)+up) } + YT(i.gr.+e)+ ZT(i.gr.+nden)+ Y(i.gr.+IYFI)+ve+ Ö(i.gr.)+ ZT(elbette,ve elbette)+ Y(i.gr.+YF)

3- Ed. + Ö + ZT + YT + Y + ve + İÖİ + ZT + YT + Y : 77

Ed.(ta+ki)+ Ö { (s.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+dan+YF)+an))+i.gr.)) } + ZT(s.gr.+ile)+ YT(i.gr.+dan)+ Y(i.+YF)+ve+ İÖİ + ZT { (i.gr.((Bli.N.(i.gr.+n)+F.gr.(i.+YF)+mek))+le) } + YT(i.+ne)+ Y(i.gr.+YF)

4- Ed. + Ö + ZT + ZT + ZT + İBli.N.I + İYİ + ve + İÖİ + ZT + ZT + Bli.N. + Y : 52

Ed.(ve)+ Ö(i.gr.) + ZT { (YT((s.gr.((Pr.gr.((ZT(i.gr.+gibi)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+a))+F.gr.(i.+YF)+dukca) } + ZT(i.gr.+nden) + ZT(i.gr.+IileI)+ İBli.N.I(ikt.+i.gr.+ı)+ İYİ(i.+YF)+ve+ İÖİ + ZT { (YT(i.gr.+e)+ Bli.siz N.(i.)+F.)+up) } + ZT { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+ndan)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+ile) } + Bli.N.(ikt.+i.gr.+ı)+ Y(i.+YF)

5- Ed. + İÖİ + Bli.N. + Y + ve + İÖİ + Bli.N. + Y : 396

Ed.(çünkü)+ İÖİ + Bli.N.(i.gr.+ı)+ Y(F.)+ve+ İÖİ + Bli.N.(i.gr.+ı)+ Y(F.)

6- Ed. + İÖİ + YT + Y + ve + İÖİ + YT + Y : 397

Ed.(zīrā)+ İÖİ + YT(i.gr.+ne)+ Y(i.+IYFI)+ve+ İÖİ + YT(i.gr.+nden)+ Y(i.gr.+YF)

T. 6.

Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

7- Ed. + Ö + IYI + ve + YT + Ö + Y : 252

Ed.(egerçi)+ YT(i.gr.+a)+ Ö(s.gr.)+ IYI(F.)+ve+ YT(i.gr.+a)+
Ö(s.gr.)+ Y(F.)

8- Ed. + ZT + ZT + Ö + YT + Y + ve + Ö + ZT + Y : 332

Ed.(egerçi+ki)+ ZT { (((Ö(s.gr.)+ YT(i.gr.+ya)+F.gr.(i.+IYF)
+üpI)))+ve+ ZT((YT((i.gr.+den+F.)+en)+i.)+ye))+ ZT(s.gr.+le)+
F.gr.(i.+YF)+üp))) } + ZT { (ZT((i.gr.((Bli.siz N.(i.gr.)+
F.gr.(i.gr.+YF)+mek))+le))+ Ö(i.)+dahi+F.gr.(i.gr.+YF)+up) } +
Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+den)+ Y(i.+YF+EF)+ve+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+
ve+i.gr.+ile)+ Y(i.gr.+YF+EF)

2.2.2.2.1- Ö + Ed. + Bli.N. + YT + ZT + Y + ve + IÖI + ZT + Y : 468

Ö(i.gr.)+ Ed.(egerçi)+ Bli.N.(s.gr.+i)+ YT(i.gr.+nda)+ ZT(fi'l-
cümle)+ Y(i.+IYF+dürI)+ve+ IÖI + ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.gr.+YF+dür)

2- Ö + ki + Bli.N. + ya + ZT + Y + yahud + ZT + Y : 388

Ö(i.)+ki+ Bli.N.(i.gr.+i)+ya+ ZT(F.+mek+le)+ Y(i.+YF)+yahud+
ZT(F.+mek+le)+ Y(F.)

3- Ne + Ö + YT + Y + IneI + Ö + YT + Y : 420

Ne+ Ö(i.+1)+ YT(i.+ndan)+ Y(i.+YF)+IneI+ Ö(i.+1)+ YT(i.+ndan)+
Y(i.+YF)

4- Ö + ZT + YT + dahi + Y + ve + IÖI + ZT + YT + dahi + Y : 102

Ö(i.gr.)+ ZT(fi'l-hal)+ YT(s.gr.+den)+dahi+ Y(i.+YF)+ve+ IÖI +
ZT { (Bli.N.(i.gr.+1)+ YT(i.gr.+e)+F.gr.(i.+YF)+üp) } + YT
(i.gr.+na)+dahi+ Y(i.+YF)

5- Ö + ne + Y + ve + ne + Y + ne + Y : 143

Ö { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.)+1)) } +ne+ Y(i.+
YF)+ve+ ne + Y(i.+IYFI)+ne+ Y(i.+YF)

2.2.2.3.1- IÖI + Bli.N. + YT + Y + ve + IÖI + YT + Bli.siz N. + Y : 494

IÖI + Bli.N.(zr.+ni)+ YT(s.gr.+a)+ Y(F.)+ve+ IÖI + YT(i.gr.+ne)
Bli.siz N.(s.gr.)+ Y(i.+YF)

2- IÖI + Bli.N. + Y + ve + IÖI + Bli.N. + Y : 313

IÖI + Bli.N.(i.gr.+ni)+ Y(F.)+ve+ IÖI + Bli.N.(i.gr.+si+n)+
Y(F.)

3- IÖI + ZT + YT + Y + ve + IÖI + ZT + ZT + Y : 195

IÖI + ZT(s.gr.+ile)+ ZT(i.gr.)+ YT(i.gr.+ne)+ Y(i.+IYFI)+ve+
IÖI+ ZT { (F.gr.(s.gr.+F.)+dükce) } + ZT(küllü)+ Y(i.gr.+YF)

4- IÖI + ZT + ZT + YT + Y + ve + IÖI + YT + Y : 33

IÖI + ZT { ((YT(i.gr.+a)+F.gr.(i.+IYF)+üpI))+ve+ ZT((YT
(i.gr.+ne)+F.gr.(i.gr.+YF)+üp)) } + ZT(hemāndem)+ YT(i.gr.+e)+
Y(i.+IYFI)+ve+ IÖI + YT(i.gr.+e)+ Y(i.+YF)

5- IÖI + ZT + ZT + ZT + ZT + ZT + Bli.N. + Y + ve + IÖI + ZT +
YT + IBli.siz N.I + Y : 42

IÖI + ZT(s.gr.)+ ZT { ((ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+IYF)+upI))+
ve+ ZT((ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+YF)+up)) } + ZT { ((
Bli.siz N.(((YT(i.gr.+dan)+F.gr.(i.+IYF)+mağI))+ve+ Bli.siz N.
((YT(i.gr.+dan)+ YT(s.gr.+ye)+F.gr.(i.+YF)+mağ))) +F.gr.(i.+
YF)+dükce) } + ZT { (ZT(i.gr.+ile)+ ZT(i.+gibi)+ Ö(i.)+F.)+
dukca) } + ZT { (YT(i.gr.+nde)+ Bli.N.(i.gr.+ni)+F.gr.(i.gr.+
YF)+üp) } + Bli.N.(i.gr.+yi)+ Y(i.gr.+YF)+ve+ IÖI + ZT { (s.gr.
((Pr.gr.((F.gr.+düg))+um)+i.))+de) } + YT(zr.+e)+ IBli.siz N.I
+ Y(F.)

2.2.2.4. Y O K

2.2.2.5. Y O K

2.2.2.6. Y O K

2.2.2.7.1- ZT + Ö + ZT + YT + Y + ve + IÖI + YT + ZT + Y : 60

ZT(huşūsen)+ Ö(i.gr.+sı)+ ZT { (YT(i.gr.+a)+F.gr.(i.+YF)+
up) } + YT(ikt.+i.gr.+na)+ Y(i.+YF)+ve+ IÖI + YT { (s.gr.((
Pr.gr.((ZT(i.+da)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.))+da) } + ZT { (ikt.+
i.)+i)+ile) } + Y(i.+YF)

2- ZT + Ö + ZT + YT + Y + ve + IÖI + ZT + Y + ve + IÖI + ZT + Y :
110

ZT { (Pr.gr. ((Ö(i.gr.+1)+F.gr.(i.+YF)+duk)) + dan sonra) } +
 Ö { (i.gr.+ki+A.C. ((Ö(i.+si)+ YT(i.gr.+dan)+ Y(i.+YF)) + A.C.
 ((Ed(ancağ)+ YT(i.gr.+ndā)+ Ö(i.gr.+s1)+ Y(i.+YF+YF)) + i.gr.) +
 i) } + ZT(i.gr.+ile)+ YT(i.+e)+ Y(i.+IYF+durI)+ve+ IÖI + ZT(
 vecihi'l+i.)+ Y(i.gr.+IYF+durI)+ve+ IÖI + ZT(i.gr.+le)+
 Y(i.gr.+YF+dur)

3- ZT + Ö + ZT + ZT + Bli.siz N. + Y + ve + IÖI + ZT + ZT +
Bli.siz N. + Y : 22

ZT(s.gr.+de)+ Ö(i.gr.)+ ZT { ((ZT((YT(i.gr.+nde)+ ZT((F.gr.
 (i.+IYF)+upI)) + ve+ ZT((ZT((Bli.N.((i.gr.((Pr.gr.((i.gr.+YF)+
 an))+i.gr.)) + n1)) + F.gr.(i.+YF)+meden)) + F.gr.(i.+YF)+up)) + F.) +
 ur)+EF)+ken) } + ZT(nagehān)+ Bli.siz N.(i.gr.)+ Y(i.+YF)+ve+
 IÖI + ZT { (YT(i.gr.+nden)+F.gr.(i.gr.+YF)+üp) } + ZT { ((
 ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+IYF)+upI)) + ve+ ZT((YT(i.gr.+nde)+
 F.gr.(i.gr.+YF)+up)) } + Bli.siz N.(s.gr.)+ Y(F.)

4- ZT + Ö + ZT + Y + ve + Ö + Y : 222

ZT(ma^ca-hazā)+ Ö { (i.gr.((i.gr.+ki)+ ZT(be-şart-1 an)+i.gr.)) } +
 + ZT { (i.gr.((YT(ikt.+i.gr.+ne)+F.gr.(i.+YF)+mag)) + la) } +
 Y(i.+YF)+ve+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((Bli.siz N.((Y(i.gr.+ndan+
 degül+dür)) + F.) + en)) + i.) + i) } + Y(i.+YF)

5- ZT + Ö + ZT + Y + ve + IÖI + ZT + Y : 107

ZT(imdi)+ Ö { (i.gr.+ki+i.gr.+1) } + ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.gr.+
 IYF+durI)+ve+ IÖI + ZT(i.gr.+gibi)+ Y(i.gr.+YF+dur)

6- ZT + Ö + Y + ve + ZT + Ö + Y : 85

ZT { (Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+a)+ ZT(i.gr.+gibi)+F.gr.(i.gr.+YF)+
 mak)+dan mā^cadā) } + Ö { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+F.)+düg)) +
 i)+i.gr.)+1) } + Y(i.+IYFI)+ve+ ZT { (Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+la)+
 F.gr.(i.gr.+YF)+yüp) } + Ö { ((i.gr.((Pr.gr.((ZT(ceste ceste)+
 F.gr.(i.gr.+YF)+an)) + i.gr.)) } + Y(i.+YF)

7- ZT + IÖI + Bli.N. + IYI + IveI + ZT + Bli.N. + IYI + IveI +
ZT + Bli.N. + IYI + IveI + ZT + Bli.siz N. + IYI + ve + ZT +
Bli.N. + IYI + IveI + ZT + Bli.N. + IYI + IveI + ZT + Bli.N. +
IYI + IveI + ZT + Bli.N. + Y : 503

ZT(evvelā)+ IÖI + Bli.N.(i.+i)+ IYI(F.)+IveI+ ZT(ba^Cdehü)+
 Bli.N.(i.+i)+ IYI(F.)+IveI+ ZT(şoñra)+ Bli.N.(i.+1)+ IYI(F.)+
 IveI+ ZT(i.+ınca)+ Bli.siz N.(i.)+ IYI(F.)+ve+ ZT(s.gr.+
 sonra)+ Bli.N.(i.gr.+si+ni)+ IYI(F.)+IveI+ ZT(ba^Cdehü)+
 Bli.N.(i.+i)+ IYI(F.)+IveI+ ZT(der-^Cakab)+ Bli.N.(i.+i)+
 IYI(F.)+IveI+ ZT(i.gr.+ınca)+ Bli.N.(i.+i)+ Y(F.)

8 - ZT + IÖI + YT + Bli.N. + Y + ve + IÖI + YT + YT + Y : 431

ZT(lā-siyyemā)+ IÖI + YT(i.gr.+da)+ Bli.N.(i.+1)+ Y(i.+YF)+
 ve+ IÖI + YT(i.gr.+nde)+ YT(i.gr.+ne)+ Y(i.+YF)

9 - ZT + IÖI + YT + Y + ve + IÖI + YT + Y : 379

ZT(^Cale'l-ḥuşūs)+ IÖI + YT(i.gr.+da)+ Y(i.+IYF+YFI)+ve+ IÖI +
 YT(i.gr.+e)+ Y(i.gr.+YF+YF)

10- ZT + IÖI + ZT + Bli.N. + IYI + ve + ZT + IÖI + ZT +
Bli.N. + Y : 412

ZT(farzen)+ IÖI + ZT { (s.gr.((Pr.gr.((ZT(i.gr.+le+ve+s.gr.+
 ile)+ Bli.siz N.(s.gr.)+F.gr.(i.+YF)+düg))+i+i.))+ce) } +
 Bli.N. { (i.gr.((Pr.gr.((Ö(i.gr.+si)+F.gr.(i.+EF)+düg))+i))+
 ni) } + IYI(i.+YF)+ve+ ZT(mahzen)+ IÖI + ZT(i.+ile)+ Bli.N.
 { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.+e)+F.gr.(i.+YF)+dug))+i))+n) } +
 Y(i.+YF)

11- ZT + IÖI + ZT + YT + Y + ve + IÖI + ZT + YT + ZT + Y : 38

ZT(bināen-^Calā-zālik)+ IÖI + ZT(i.gr.+le)+ YT(i.gr.+da)+
 Y(i.+IYFI)+ve+ IÖI + ZT(i.gr.+ile)+ YT(i.gr.+da)+ ZT(s.gr.+la)
 +Y(i.+YF)

12- ZT + IÖI + ZT + YT + IYI + ve + IÖI + YT + IYI + ve + IÖI +
ZT + ZT + ZT + ZT + YT + Y : 337

ZT(ba^Cdehü)+ IÖI + ZT { (i.gr.((ZT((Ö(i.gr.+sı)+F.gr.(i.+YF)+
 +up))+ Ö(i.gr.+i)+ YT(i.gr.+ye)+F.gr.(i.+YF)+mak))+ile) } +
 YT { (Bli.N.(i.+ni)+F.)+mek)+IeI } + IYI(F.)+ve+ IÖI + YT {
 ((i.gr.((Bli.siz N.(s.gr.+dan+i.)+F.)+mek)+IeI))+hatta+ YT((
 i.gr.((ZT((Bli.siz N.(s.gr.)+F.)+up))+ YT(s.gr.+e)+F.)+mek)+
 IeI) } + IYI(F.)+ve+ IÖI + ZT { (Ö(i.gr.+i)+F.gr.(i.gr.+YF)+
 up) } + ZT(i.gr.+1+i.+den)+ ZT(fi'l-cümle)+ ZT(i.gr.+de+i.+ile)

YT { (i.gr. ((Bli.N. (i.gr.+ni)+F.gr. (i.+YF)+meg)) +e) } +
Y(F.)

13- ZT + IÖI + ZT + ZT + Bli.N. + ZT + Y + ve + IÖI + Bli.N. +
ZT + Y : 482

ZT(pes)+ IÖI + ZT { (i.gr. ((ZT ((ZT((Ö(i.gr.+i)+F.gr.
(s.gr.+YF)+üp)) + YT(zr.+a)+F.gr. (i.gr.+üzre+EF)+ken)) + Ö(s.gr.)
+ YT(i.+e)+F.gr. (i.gr.+YF)+meg)) +in) } + ZT(i.gr.+ile)+
Bli.N. (s.gr.+i)+ ZT { (Bli.N. (s.gr.+i)+ ZT(i.gr.+ne)+F.) +
up) } + Y(i.gr.+YF)+ve+ IÖI + Bli.N. (s.gr.+ı)+ ZT(s.gr.+dan)+
Y(i.+YF)

14- ZT + IÖI + ZT + Y + ve + IÖI + ZT + ZT + Y : 366

ZT(fe-lā-cerem)+ IÖI + ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.gr.+IYFI)+ve+ IÖI +
ZT(i.gr.+ile)+ ZT(s.gr.+den)+ Y(i.gr.+YF)

15- ZT + IÖI + Y + ve + IÖI + Y : 419

ZT(huşūsen+ki)+ IÖI + Y(i.gr.+YF)+ve+ IÖI + Y(i.gr.+ne+F.)

16- ZT + YT + Ö + IYI + ve + YT + ZT + Ö + Y : 294

ZT { (Ö(s.gr.)+F.gr. (i.+YF)+up) } + YT(i.+ne)+ Ö(i.gr.)+
IYI(i.+YF)+ve+ YT { (i.gr. ((Bli.N. (i.gr.+ı)+ ZT(i.gr.+la)+
F.gr. (i.+YF)+me)) +de) } + ZT(i.gr.+le)+ Ö(i.)+ Y(i.+YF)

17- ZT + ZT + ZT + Ö + YT + Y + ve + Ö + ZT + ZT + Y : 203

ZT(ġibb-zalik)+ ZT(yine)+ ZT { (YT(i.gr.+de)+ Ö(i.gr.)+
ZT(i.gr.+ile)+F.gr. (i.+YF)+up) } + Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+dan)+
Y(i.+YF)+ve+ Ö(i.gr.+i)+ ZT { (Pr.gr. ((F.gr. (i.gr.+YF)+dük)) +
den soñra) } + ZT(i.gr.+le)+ Y(i.gr.+i+n+YF)

18- ZT + ZT + ZT + Ö + IYI + ve + ZT + ZT + Ö + Y : 152

ZT(fe-lā-cerem)+ ZT { ((i.gr. ((ZT(i.gr.+nden akdem)+ Ö((
s.gr. ((Pr.gr. ((ZT(i.gr.+ile)+ YT(i.gr.+nde)+F.gr. (i.+YF)+an))
+i.gr.))) + ZT(i.gr.+nden)+F.gr. (i.+IYF)+mağ)+laI)) +ve+ ZT((
i.gr. ((ZT(i.gr.+ıncı)+F.gr. (i.gr.+YF)+mağ)) +la)) } + ZT
(lafzen)+ Ö { (i.gr. ((Pr.gr. ((F.gr. (i.gr.+si+YF)+dug)) +ı)) } +
IYI(i.+YF)+ve+ ZT(s.gr.+ce)+ ZT(i.+den evvel)+ Ö { (i.gr. ((
Pr.gr. ((Ö((i.gr. ((Pr.gr. ((YT(i.gr.+dan)+ ZT(i.gr.+ile)+F.gr.

(i.gr.+YF)+düg)))+i))) + i.gr.)+YF)+düg)))+1)) } + Y(i.+YF)

2.2.2.8. Y O K

2.2.3. Karma Birleşik Fiil Cümleleri

2.2.3.1.1- Ed. + IÖI + ZT + YT + Y + ve + IÖI + YT + Y + ki + IÖI + ZT + ZT + Bli.N. + Y : 231

Ed.(zîrâ)+ IÖI(s.gr.)+ ZT { (s.gr.((Pr.gr.(((ZT(i.gr.+ile)+ F.gr.(i.gr.+IYF)+anI))+ve+Pr.gr.((ZT((YT(i.gr.+da)+F.))+up)))+ ZT(i.gr.+le)+F.gr.(s.gr.+YF)+an))) +s.gr.))+gibi } + YT(i.+na) Y(F.))+ve+ IÖI + YT(i.gr.+na)+ Y(F.))+ ki + IÖI + ZT { ((Ö(i.+üm)+ YT(i.gr.+a)+F.gr.(i.+YF)+aydı))+ve+ ZT((Ö(i.gr.+üm)+ ZT((i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+ve+i.gr.+da)+F.gr.(i.gr.+YF)+an))+ i.gr.))+gibi))+ ZT(i.+den+i.+e)+F.gr.(i.+YF)+aydı)) } + ZT(s.gr.+ki)+ Bli.N.(i.gr.+i)+ Y(i.+YF)

2- Ed. + IÖI + ZT + ZT + Bli.siz N. + Y + ki + IÖI + ZT + ZT + Y + ve + IÖI + YT + Bli.siz N. + Y : 50

Ed.(ve)+ IÖI + ZT { (Bli.N.(i.gr.+nı)+F.))+üp) } + ZT { ((ZT(i.gr.+EF+ken)+ ZT(i.+gibi)+ YT(i.+ne)+F.))+üp))+ve+ ZT((Bli.N.(i.gr.+n)+ YT(i.gr.+da)+ ZT(i.gr.+le)+F.))+üp) } + Bli.siz N.(i.gr.))+ Y(i.+YF)+ ki + IÖI + ZT { (ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+YF)+up) } + ZT { (s.gr.((Pr.gr.((Bli.N.(i.gr.+n)+F.gr.(i.+YF)+düg))+1)+i.))+den) } + Y { (i.gr.+ve+i.gr.))+YF) } +ve+ IÖI + YT(i.gr.+a)+ Bli.siz N.(ikt.))+ Y(i.+YF)

2.2.3.2.1- Ö + Y + ki + ZT + ZT + ZT + Ö + YT + ZT + Y : 385

Ö(s.gr.))+ Y(i.+dur)+ ki + ZT(s.gr.+ki)+ ZT { (Ö(i.gr.))+ ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.+IYF)+saI))+ve+ ZT((Ö(i.gr.))+ ZT(i.gr.+yle)+ YT(i.gr.+yı)+F.gr.(i.+YF)+salar) } + ZT(elbette)+ Ö { (s.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+de)+F.gr.(i.gr.+sı+YF)+an))+i.)) } + YT(i.gr.+da)+ ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.+YF)

2.2.3.3. Y O K

2.2.3.4. Y O K

2.2.3.5. Y O K

2.2.3.6. Y O K

2.2.3.7.1- ZT + Ö + YT + IYI + ve + Ö + ZT + YT + Y : 125

ZT(kežālik)+ Ö { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+dan)+F.gr.(i.+YF)+en))+i.gr.)) } + YT(i.gr.+de)+ IYI(i.+YF+dur)+ve+ Ö { (((i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+da)+F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.gr.)))+ve+ Ö((i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.gr.)))) } + ZT { (YT(i.gr.+nda)+Y(i.+YF+EF)+se) } + YT { (i.gr.((Pr.gr.((YT(s.gr.+a)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+nde) } + Y(i.+YF+dür)

2- ZT + Ö + Y + ve + Ö + ZT + Y + ki + Ö + YT + Y : 64

ZT(i.gr.)+ Ö(i.gr.)+ Y(i.gr.+IdurI)+ve+ Ö(i.gr.)+ ZT(leylü nehār)+ Y(i.gr.+dur)+ ki + Ö(i.gr.)+ YT { (i.gr.((Bli.N.(i.gr.+nı)+F.gr.(i.+YF)+meg))+e) } + Y(i.+YF)

3- ZT + Ö + Y + ki + Ö + ZT + IBli.N.I + IZTI + IZTI + IYI + vē + Ö + ZT + Bli.N. + ZT + ZT + Y : 36

ZT(el-ḥak)+ Ö(i.gr.)+ Y (s.gr.+ve+s.gr.+YF)+ ki + Ö(i.+ı)+ ZT { (F.gr.(i.gr.+IYF)+upI) } + IBli.N.I(i.+ı)+ IZTI(i.+e dek) + IZTI(i.+ile)+ IYI(F.)+ve+ Ö(i.+ı)+ ZT { (F.gr.(i.gr.+YF)+up) } + Bli.N.(i.+ı)+ ZT(i.+e dek)+ ZT(i.+ile)+ Y(F.)

4- ZT + IÖI + Y + ve + IÖI + Y + ki + Ö + ZT + Y : 207

ZT(el-kıssa)+ IÖI + Y(s.gr.+EF)+ve+ IÖI + Y(i.gr.+EF)+ ki + Ö(i.+ı)+ ZT(kışver-be-kışver)+ Y(F.)

2.2.3.8. Y O K

2.2.4. Şartlı Birleşik Fiil Cümleleri

2.2.4.1.1- Ed. + ZT + ZT + ZT + Ö + YT + Y : 246

Ed.(ammā)+ ZT { (Ö((s.gr.((Pr.gr.(i.+YF+an)+i.))) + ZT(çendan)+F.gr.(i.+YF)+sa))+ve+ ZT((Ö((i.gr.((Pr.gr.(i.gr.+YF+en)+ler)+den)+i.))+F.gr.(i.+YF)+sa) } + ZT(s.gr.)+ ZT { (Ö(i.gr.+ı)+F.)+up) } + Ö(i.+ı)+ YT { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+nde)+F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.))+den)+i.))+ne) } + Y(i.+YF)

2.2.4.2. Y O K

2.2.4.3.1- IÖI + ZT + YT + Y : 307

IÖI + ZT { (ZT(i.gr.+ile)+ Ö(s.gr.)+F.)+sa) } + YT(i.+a)+
Y(i.+YF)

2- IÖI + ZT + ZT + ZT + Y : 429

IÖI + ZT { (IÖI+ Y(i.+YF+EF)+se) } + ZT(bari)+ ZT(F.+dug+
1 gibi)+ Y(i.+YF)

3- IÖI + ZT + ZT + ne + Y + ve + ne + IÖI + YT + Y : 308

IÖI + ZT { (Ö(i.gr.)+F.gr.(i.+YF)+sa) } + ZT { (Bli.siz N.
(Y.gr.((YT(i.+de)+ Ö(s.gr.)+mi+ Y(F.+dur))) +F.)+yü) } +ne+
Y(F.)+ve+ne+ IÖI + YT(i.+YF+mağ+a)+ Y(i.+YF)

2.2.4.4. Y O K

2.2.4.5. Y O K

2.2.4.6. Y O K

2.2.4.7.1- ZT + Ö + Y : 187; 289

ZT { (zr.+i.)+EF)+se) } + Ö(i.gr.+i)+ Y(i.+YF) (289)

2- ZT + IÖI + ZT + YT + Y : 398

ZT(fi-nefsi'l-emr)+ IÖI + ZT { (YT(zr.+de)+dahi+ Ö(i.gr.+den+
i.)+F.gr.(i.+EF)+se) } + YT { (i.gr.((ZT(i.gr.+ile)+ YT(i.gr.
+ne)+F.gr.(i.+YF)+neg)) +e) } + Y(i.+YF)

3- ZT + ZT + Ö + YT + ZT + Y : 188

ZT { (Y.gr.((Ö(i.gr.)+ YT(s.gr.+a)+ Y(i.gr.+YF+mağ+YF)+sa)+
lar)+EF) } } + ZT { (Y.gr.((ZT(zr.+nlardan mā^cadā)+ Ö(i.gr.+i)
+ YT(i.+nda)+ Y(F.+sa+EF))) } + Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+da)+ ZT
(i.gr.+deñlü)+ Y(i.+YF)

4- ZT + ZT + Ö + YT + Y : 210

ZT(söyle+ki)+ ZT { (((Ö(i.gr.)+ Bli.siz K.(i.gr.+i.)+F.)+sa))
+ve+ ZT((Ö(i.gr.)+ ZT((Ö(i.gr.)+ Bli.N.(i.gr.+i)+F.gr.(F.+
ve+F.)+YF))+yup))+ YT(i.gr.+ndan)+F.gr.(F.+YF)+sa))) } + Ö(s.gr.)
+ YT(zr.+ye)+ Y(i.gr.+YF)

5- ZT + ZT + Ö + Y : 189; 391

ZT(fe-lā-cerem)+ ZT { (ZT(ikt.+i.+sinca)+ YT((i.gr.((Pr.gr. ((Bli.N.(i.gr.+1)+F.gr.(i.+YF)+düg))+i))+ne))+F.gr.(i.+YF)+ se) } + Ö { (i.gr.((YT(i.gr.+den)+F.gr.(i.+YF)+ma))+sı) } + Y(i.+YF)

6- ZT + ZT + ZT + Ö + YT + ya + ZT + Y + veyahud + ZT + Y : 120

ZT(faraža)+ ZT { (Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+1la)+F.gr.(i.gr.+YF)+ dükde) } + ZT { (Ö(i.+si)+ ZT(nice+ki)+ ZT(i.gr.+gibi)+F.gr.(i.gr.+EF)+se) } + Ö(i.gr.+1)+ YT(beyne'l-enam)+ya+ ZT(i.gr.+ la)+ Y(i.+YF)+veyāhūd+ ZT(i.gr.+le)+ Y(i.gr.+YF)

2.2.5. Ki'li Birleşik Fiil Cümleleri

2.2.5.1.1- Ed. + Ö + Bli.N. + Y + ve + İÖİ + Bli.N. + ZT + Y + ve + İÖİ + Bli.N. + YT + Y + ve + İÖİ + Bli.N. + Y + ki + İÖİ + Bli.N. + Y + ve + İÖİ + Bli.N. + YT + Y : 428

Ed.(ammā)+ Ö(i.gr.+ve+i.gr.)+ Bli.N.(i.gr.+si+ni)+ Y(i.gr.+ IYFI)+ve+ İÖİ + Bli.N.(i.gr.+ni)+ ZT(i.gr.+ile)+ Y(i.gr.+IYFI) +ve+ İÖİ + Bli.N.(i.+nı)+ YT(i.gr.+den)+ Y(i.+IYFI)+ve+ İÖİ + Bli.N.(i.+nı)+ Y(i.gr.+YF)+ ki + İÖİ + Bli.N. { (F.+dug)+1)+ i.)+i) } + Y(i.+YF)+ve+ İÖİ + Bli.N.(i.+ni)+ YT { (s.gr.((Pr.gr.(i.gr.+YF+an)+i.))+den) } + Y(F.+F.)

2- Ed. + Ö + daḥi + Y + ki + Ö + YT + Y : 137

Ed.(ve)+ Ö(zr.)+daḥi+ Y(i.gr.+i+dür)+ ki + Ö { (i.gr.+EF)+ düg)+i) } + YT(i.+nde)+ Y(i.+YF+dur)

3- Ed. + İÖİ + Bli.N. + YT + ZT + ZT + Y + ki + Ö + ZT + Y + ve + Ö + ZT + ZT + Y : 414

Ed.(ta+ki)+ İÖİ + Bli.N.(s.gr.+i)+ YT(i.gr.+ve+i.gr.+üzre)+ ZT { (Bli.siz N.(i.gr.)+ YT(i.+de)+F.gr.(s.gr.+YF)+üp) } + ZT(i.+le)+ Y(F.)+ ki + Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+la)+ Y(i.gr.+YF)+ ve+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+si+gibi)+ ZT(i.gr.+la)+ Y(i.+YF)

4- Ed. + İÖİ + Bli.N. + ZT + Y + ki + İÖİ + ZT + Bli.siz N. + daḥi + Y : 484

Ed.(ve)+ IÖI + Bli.N. { (i.gr.+i)+ve+ Bli.N.((s.gr.((Pr.gr.((YT(s.gr.+da)+F.gr.(i.+YF)+düg)))+i)+i.gr.))+i) } + ZT(s.gr.+ile)
+Y(i.+YF)+ ki + IÖI + ZT(ba^cde+i.gr.)+ YT(i.gr.+nde)+ Bli.siz
N.(s.gr.)+dahi+ Y(i.+YF)

5- Ed. + IÖI + YT + Y + ki + Ö + Bli.N. + Y : 88

Ed.(ya^cni+ki)+ IÖI + YT(i.gr.+da)+ Y(i.+EF)+ ki + Ö(i.gr.)+
Bli.N. { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+ne)+F.gr.(i.+YF)+düg)))+i)+
i.gr.))+ni) } + Y(i.+YF)

6- Ed. + IÖI + YT + ZT + Y + ki + IÖI + ZT + ZT + ZT + Bli.siz N.
+ Y + ki + IÖI + Y + ve + IÖI + Bli.N. + ZT + ZT + ZT + YT +
Y : 516

Ed.(zīrā)+IÖI + YT(i.+da)+ ZT(s.gr.+ile)+ Y(i.+YF+dur)+ ki +
IÖI + ZT(i.gr.+de)+ ZT(i.gr.+nda)+ ZT(ikt.)+ Bli.siz N.(s.gr.)
+ Y(F.)+ ki + IÖI + Y(i.+YF+EF)+ve+ IÖI + Bli.N.(s.gr.+i)+
ZT(i.+YF+üp)+ ZT { (ZT(i.+le)+F.)+up) } + ZT(keennehu)+
YT(zr.+a)+ Y(F.+EF)

7- Ed. + IÖI + ZT + Y + ki + Ö + Y : 159

Ed.(ve)+ IÖI + ZT(i.gr.+le)+ Y(i.gr.+YF)+ ki + Ö { (i.gr.((
Ö(i.gr.+1)+F.gr.(i.gr.+YF)+mak)) } + Y(i.+YF)

8- Ed. + IÖI + Y + ki + IÖI + YT + Bli.N. + Y : 41

Ed.(ve)+ IÖI + Y(i.gr.+I I)+ ki + IÖI + YT(ikt.+i.gr.+na)+
Bli.N.(i.gr.+1)+ Y(i.+YF)

9- Ed. + IÖI + Y + ki + IÖI + ZT + Bli.N. + Y : 62

Ed.(zīrā+ki)+ IÖI + Y { (i.gr.+ve+i.gr.)+dur) } + ki + IÖI +
ZT { (i.gr.((Pr.gr.((YT(ikt.+i.+na)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.gr.))+
ile) } + Bli.N.(s.gr.+i)+ Y(i.gr.+YF)

2.2.5.2.1- Ö + dahi + YT + Y + ki + Ö + ZT + YT + Y : 123

Ö(zr.)+dahi+ YT { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+i.gr.))+
a) } + Y(i.+YF)+ ki + Ö(i.gr.+1)+ ZT { (i.gr.((ZT(bi+i.gr.)+
YT(i.gr.+na)+F.gr.(i.gr.+nde+YF)+mag))+1n) } + YT(i.gr.+de)+
Y(F.+dur)

2- Ö + YT + Y + ki + IÖI + ZT + YT + Y : 413

Ö(i.gr.)+ YT { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+a)+F.gr.(i.+IYF)+enI))+ve+Pr.gr.((YT(i.+a)+F.gr.(i.gr.+YF)+en))+i.gr.))+i.))+ndan } + Y(i.+dür)+ ki + IÖI + ZT { ((YT(i.gr.+ne)+F.gr.(i.+IYF)+dukdaI))+ve+ ZT((YT(i.gr.+ne)+F.gr.(i.+IYF)+dukdaI))+ve+ ZT((YT(i.+si+i.+ne)+F.gr.(i.+YF)+dukda)) } + YT { (i.gr.((Pr.gr.((F.gr.(i.gr.+YF)+an))+ları))+na } + Y(F.)

3- Ö + ZT + dahi + Y + ki + Ö + dahi + Y : 495

Ö(i.gr.)+ ZT(s.gr.+ile)+dahi+ Y(F.)+ ki + Ö { (s.gr.(i.gr.+a)+i.gr.) } +dahi+ Y(F.)

4- Ö + ZT + Y + ki + ZT + Ö + YT + Bli.siz N. + Y : 193

Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+gibi)+ Y(i.gr.+dür)+ ki + ZT { ((Ö(i.gr.)+YT(i.gr.+e)+ ZT(i.+nden ziyāde)+F.gr.(i.+IYF)+üpI))+ve+ ZT((ZT(māh-be-māh)+ ZT(i.gr.+la)+F.gr.(i.+IYF)+üpI))+ve+ ZT((ZT(sāl-be-sāl)+ ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.gr.+IYF)+üpI))+IveI+ ZT((ZT(huşūsen)+ ZT(hafta hafta)+ ZT(i.gr.+nden)+F.gr.(i.gr.+IYF)+üpI))+ve+ ZT((ZT(ruz-be-ruz)+ ZT(i.gr.+nden)+ F.gr.(i.gr.+YF)+üp))) } + Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+de)+ Bli.siz N.(i.gr.)+ Y(F.+degül+dür)

5- Ö + Y + ki + Ö + YT + ZT + Y : 335

Ö(i.)+ Y(zr.+EF)+ ki + Ö { (i.gr.+YF+an)+i.gr.) } + YT(i.gr.+de)+ ZT(i.+gibi)+ Y(i.+YF+EF)

6- Ö + Y + ki + Ö + YT + Y : 453

Ö(s.gr.)+ Y { (i.gr.((Pr.gr.((ZT((Ö(i.gr.)+F.gr.(i.+YF)+duk)+dan sonra))+ Ö(i.gr.)+ ZT(s.gr.+ile)+F.gr.(i.+YF)+duğ))+1)+i.gr.))+1)+dur } + ki + Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+nde)+Y(F.+dur)

7- Ö + Y + ki + Ö + ZT + YT + bile + Y : 455

Ö(s.gr.)+ Y(i.gr.+ve+i.gr.+dur)+ ki + Ö(i.gr.)+ ZT(ber-vech)+ YT(i.gr.+ne)+bile+ Y(i.+YF+dür)

8- Ö + Y + ki + Ö + ZT + ZT + Bli.siz N. + Y : 403

Ö { (i.gr.+YF)+an)+zr.) } + Y { (i.gr.+ve+i.gr.))+i.))+dür } +

ki+ Ö(i.gr.+ve+i.gr.)+ ZT { (Ö(i.gr.+ve+i.gr.)+ ZT(i.gr.+
la)+ YT(i.gr.+na)+ Bli.siz N.(i.gr.)+ve+ YT(i.gr.+ndan)+
ZT(i.gr.+nda)+ Bli.siz N.(i.gr.)+F.gr.(i.+YF)+dük)+leri)+
nden ğayrı } + ZT { (ZT(i.gr.+da)+F.)+üp) } + Bli.siz N.
(i.gr.+ve+i.gr.)+ Y(i.+YF+dür)

9 - Ö + Y + ki + Ö + ZT + Y : 507

Ö(zr.)+ Y(s.gr.+dür)+ ki + Ö(i.gr.)+ ZT(s.gr.)+ Y(i.+YF)

10- Ö + Y + ki + Ö + Y : 344

Ö(i.)+ Y(zr.+EF)+ ki + Ö { (i.gr.+gibi+i.gr.+i) } + Y(i.gr.+
YF)

11- Ö + Y + ki + IÖI + Bli.N. + YT + Y : 432

Ö(i.gr.)+ Y(zr.+dur)+ ki + IÖI + Bli.N.(i.gr.+i)+ YT(i.gr.+
a)+ Y(i.+YF)

12- Ö + Y + ki + IÖI + ZT + ZT + ZT + Y + veyahüd + ZT + YT +
Ö + Y : 236

Ö(i.)+ Y(zr.+nda+dur)+ ki + IÖI + ZT { (Ö(i.gr.)+F.gr.(i.gr.+
+YF)+üp) } + ZT { (((Ö(i.gr.)+ ZT((Ö(i.gr.)+ Bli.N.(ikt.+
i.+ni)+F.gr.(i.+YF)+üp)))+ YT(i.gr.+dan)+F.gr.(i.+YF)+üpI))+
ve+ ZT((ZT(i.gr.+ile)+ Bli.N.(i.gr.+i)+F.gr.(i.+YF)+üpI))+
ve+ ZT((Bli.N.(i.gr.+i)+ ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.+YF)+üp))) }
+ ZT(s.gr.+ki)+ Y(s.gr.+YF)+veyahüd+ ZT { (Ö(i.gr.+i)+F.gr.
(i.+YF)+üp) } + YT(i.+ne)+ Ö(i.gr.+ı)+ Y(i.+YF)

13- Ö + Y + ki + Bli.N. + Ö + Y : 458

Ö(s.gr.)+ Y { (s.gr.+ve+s.gr.+ve+s.gr.)+i.)+si)+dür) } + ki +
Bli.N.(s.gr.+i)+ Ö(s.gr.)+ Y(F.+dur)

14- Ö + Y + ki + ZT + Ö + YT + ZT + Y : 449

Ö(s.gr.)+ Y(i.gr.+i+dür)+ ki + ZT { (Ö(i.gr.)+ ZT((Bli.siz
N.((Y.gr.((Ö(i.gr.+nde+i.)+ Y(i.+dur))) +F.)+yü)) + Bli.N.
(i.gr.+ni)+F.gr.(i.+YF)+se) } + Ö(i.gr.)+ YT(s.gr.+den)+
ZT(i.+la)+ Y { (i.+YF+a)+YF)+mi) }

15- Ö + Y + ki + ZT + ZT + Ö + Y : 287

Ö(i.gr.)+ Y(i.+dür)+ ki + ZT(s.gr.+dan berü)+ ZT { ((Ö(i.gr.+1)+ YT(i.gr.+ya)+F.gr.(i.+IYF)+upI))+ve+ ZT((Ö(i.gr.+i)+ YT(i.gr.+ya)+F.gr.(i.+YF)+up)) } + Ö(i.gr.+i)+ Y(F.)

2.2.5.3.1- IÖI + Y + ki + IÖI + Bli.N. + Y + ve + IÖI + Bli.N. + Y : 466

IÖI + Y(i.+dür)+ ki + IÖI + Bli.N.(s.gr.+i)+ Y(i.+IYFI)+ve+ IÖI + Bli.N.(i.gr.+n1)+ Y(i.+YF)

2- IÖI + Y + ki + IÖI + YT + Y : 40

IÖI + Y(i.gr.+I I)+ ki + IÖI + YT(ikt.+i.+nda)+ Y(i.+YF)

3- IÖI + Y + ki + ZT + ZT + Ö + ZT + IYI + ve + Ö + YT + ZT + Y : 441

IÖI + Y(i.gr.+ve+i.gr.+dur)+ ki + ZT { (Ö(i.gr.+hatta+s.gr.)+ YT(s.gr.+da)+F.gr.(i.gr.+YF)+up) } + ZT(i.gr.+i+ile)+ Ö(i.+i)+ ZT(i.+IgibiI)+ IYI(F.)+ve+ Ö(i.gr.+si)+ YT(zr.+e)+ ZT(i.gr.+gibi)+ Y(F.)

2.2.5.4. Y O K

2.2.5.5. Y O K

2.2.5.6. Y O K

2.2.5.7.1- ZT + Ö + YT + ZT + Y + ki + IÖI + Bli.N. + ZT + Y : 49

ZT { ((Ö(i.gr.)+ki+ YT(i.gr.+e)+ Y(i.+IYFI)+ve+ Ö(i.gr.)+ ZT(s.gr.+ile)+ Y(i.+YF)+ve+ Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+ile)+ ZT(s.gr.)+ YT(i.gr.+na)+ Y(i.+YF)) } + Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+da)+ ZT(s.gr.+la)+ Y(i.+YF)+ ki + IÖI + Bli.N. { (i.gr.((Pr.gr.((YT(i.gr.+de)+ ZT(i.gr.+le)+ YT(i.gr.+e)+F.gr.(i.+YF)+an))+i.+1)) } + ZT(ser-a-pa)+ Y(i.gr.+YF)

2- ZT + Ö + dahi + ZT + Y + ki + ZT + ZT + Ö + Y : 460

ZT(fe-lā-cerem)+ Ö(i.gr.+i)+dahi+ ZT(s.gr.+ile)+ Y(i.+dür)+ ki + ZT(i.gr.+da)+ ZT(aşla)+ Ö(i.gr.)+ Y(i.+YF+dur)

3- ZT + Ö + Y + ki + Ö + Bli.N. + Y + ve + Ö + ZT + Y : 436

ZT(yohsa)+ Ö { (i.gr.((Bli.N.((i.gr.+YF)+an)+i.gr.+i))+ YT(i.gr.+da)+ ZT(i.gr.+ile)+F.gr.(i.+den+F.)+mek) } +

Y(i.gr.+ve+i.gr.+dür)+ ki + Ö(i.gr.)+ Bli.N.(s.gr.+e+i.+1)+
Y(i.+YF)+ve+ Ö(i.gr.)+ ZT { (Bli.N.(i.gr.+1)+F.)+up } +
Y { (i.gr.+na)+YF }

4- ZT + Ö + Y + ki + IÖI + ZT + ZT + Bli.N. + YT + Y + ve + IÖI +
Bli.N. + YT + Y : 156

ZT(pes)+ Ö(i.gr.+ve+i.gr.)+ Y(i.gr.+na+IdurI)+ ki + IÖI +
ZT { (((Bli.N.(i.gr.+y1)+ YT(i.gr.+dan)+IF.gr.I(i.+YF)+IüpI))
+ve+ ZT((Bli.N.(i.gr.+1)+ YT(i.gr.+dan)+F.gr.(i.+YF)+üp))) }
+ ZT { (((Bli.N.(i.gr.+1)+ YT(s.gr.+dan)+F.gr.(i.+IYF)+üpI))
+ve+ ZT((Bli.N.(i.gr.+1)+ YT(i.gr.+ya)+F.gr.(i.gr.+YF)+
üp))) } + Bli.N.(i.gr.+i)+ YT(i.+a)+ Y(i.+IYFI)+ve+ IÖI +
Bli.N.(i.gr.+i)+ YT(i.gr.+e)+ Y(i.+YF)

5- ZT + IÖI + Bli.N. + Y + ki + Ö + YT + Y : 399

ZT(zr.+ndan mā^cadā)+ IÖI + Bli.N.(s.gr.+y1)+ Y(i.+YF)+ ki +
Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+a)+ Y(i.gr.+YF+EF)

6- ZT + IÖI + Bli.N. + Y + ki + IÖI + ZT + ZT + YT + Y : 32

ZT(el-kıssa)+ IÖI + Bli.N.(i.gr.+n1)+ Y(F.)+ ki + IÖI +
ZT { (YT(i.+de)+ Bli.siz N.(i.gr.)+F.)+yup } + ZT(i.gr.+le)+
YT(i.+a)+ Y(F.)

7- ZT + IÖI + ZT + YT + Y + ki + IÖI + ZT + ZT + ZT + Y : 215

ZT(ba^cde-hazā)+ IÖI + ZT { (((Bli.N.(ikt.+i.gr.+1)+ Ö(i.gr.)+
YT(i.gr.+e)+F.gr.(i.+IYF)+mağ)+laI))+ve+ ZT((i.gr.((Bli.N.
(i.gr.+i)+ YT((i.gr.+EF)+düg)+i)+ne))+F.gr.(i.gr.+IYF)+mağ))+
laI))+ve+ ZT((i.gr.((Bli.N.((i.gr.+ve+i.gr.+EF)+düg)+i)+ni))
+ YT(i.gr.+a)+F.gr.(i.+YF)+mağ))+la))) } + YT { (i.gr.+ve+i.gr.
+i.)+na } + Y(i.+YF)+ ki + IÖI + ZT { (((Bli.N.(i.gr.+n1)+
F.gr.(s.gr.+IYF)+üpI))+ve+ ZT((Bli.N.(i.gr.+n)+ ZT(i.gr.+nde)+
F.gr.(i.+YF)+üp))) } + ZT(şeb-ān-rüz)+ ZT(i.gr.+la)+ Y(i.+YF)

8- ZT + IÖI + Y + ki + Ö + Y : 45

ZT(el-kıssa)+ IÖI + Y(F.)+ ki + Ö(i.gr.)+ Y(i.gr.+YF)

9- ZT + IÖI + Y + ki + ZT + Ö + YT + Bli.N. + Y : 471

ZT(imdi)+ IÖI + Y(i.+YF)+ ki + ZT { (Ö(i.gr.)+ ZT((ZT((

Ö(i.gr.)+ ZT(i.gr.+de)+ YT(i.gr.+ndan)+F.gr.(i.+YF))+Y.gr.
 (((ZT(i.+den evvel)+ Bli.siz N.(zr.)+ Y(i.+YF))+ve+Y.gr.
 ((Bli.N.(i.gr.+y1)+ ZT(s.gr.+le)+ Y(F.))) +F.)+yü))+F.gr.
 (i.+YF)+dükde) } + Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+ne)+ Bli.N.(s.gr.+1)+
 Y(i.+YF)

10- ZT + ZT + YT + Ö + Y + ki + Ö + ZT + Y : 118

ZT(zr.+ndan mā^cadā)+ ZT { (Ö(i.)+F.gr.(i.gr.+YF)+up) } +
 YT(i.+nda)+ Ö(s.gr.)+ Y(F.)+ ki + Ö(i.+i)+ ZT(ber+i.gr.)+
 Y(i.+YF)

2.2.5.8. Y O K

2.2.6. İççe Birleşik Fiil Cümleleri

2.2.6.1. Y O K

2.2.6.2.1- Ö + Bli.siz N. + Y : 463

Ö(F.+en+ler)+ Bli.siz N. { (Y.gr.((ZT(i.gr.+nde)+ Ö(zr.)+da+
 Y(s.gr.+dur))) } + Y(F.+EF)

2.2.6.3. Y O K

2.2.6.4. Y O K

2.2.6.5. Y O K

2.2.6.6. Y O K

2.2.6.7.1- ZT + İÖİ + Bli.siz N. + Y : 268; 422

ZT(ma^ca-zalık)+ İÖİ + Bli.siz N. { (Y.gr.((Ö(i.gr.)+ YT(i.gr.+
 de)+ Y(i.gr.+dür))) } + Y(F.)

2.2.6.8. Y O K

T. C.
 Yükseköğretim Kurulu
 Dokümantasyon Merkezi

N E T İ C E

Künhü'l-Ahbar'da, türünün gereği olarak süslü nesre fazla itibar edilmemiş, hakikati arama ve meramı olduğu gibi ifade etme anlayışı dolayısıyla yazar sözü manaya, hüneri gerçeğe tercih etmemiştir. Yazar eserini geniş halk kitlelerinin istifadesine sunmak istediği için, mümkün olduğu kadar külfetli üslûptan kaçınmaya çalışmıştır. Fakat devrinin tipik özelliği olan seci yapma endişesi onun dilinin sade ve basit olmasını engellemiştir diyebiliriz.

Şimdi incelememize konu olan ilk 50 sahifeden çıkardığımız bazı neticeleri vermeye çalışalım: Toplam 522 cümle tespit ettik. Tespit ettiğimiz cümlelerin %29.10'u isim cümlesi; % 70.89'u da fiil cümlesidir. Bunun sebebi bizce metnin tahkiye ağırlıklı olmasıdır.

Cümleler meydana getirilirken 351 cümle kalıbı kullanılmıştır. Bu kalıpların % 30.79'u isim cümlelerine; % 69.20'si fiil cümlelerine aittir. Bu cümle kalıplarının çok çeşitli olmasını, Türkçenin permutasyon imkanlarının, yazarın üslûbuyla birleşerek maksadın en iyi şekilde ifade edilmek istenmesine bağlayabiliriz.

Yazar uzun, kompleks cümleleri tercih etmiştir. Zira metinde % 136 oranında fiilimsi kullanmıştır. Bu da bir cümleyle çok şey ifade etme endişesinden kaynaklanmıştır diyebiliriz.

Yazar Türkçenin eksilteli anlatım imkanından faydalanmıştır. Buna bağlı olarak da has tek elemanlı cümleler de kullanmıştır.

İncelediğimiz metinde yüklemle başlayan cümleye rastlamadık. Bu da devrik cümle tabir edilen cümle tipinin yazarımız tarafından kullanılmadığını gösteriyor.

BİBLİYOGRAFYA

- AKSAN Doğan, Her Yönüyle Dil, -Ana Çizgileriyle Dilbilim-, I.,II., III. C., Ank.,1980.
- AKTAŞ Şerif, Edebiyatta Üslup ve Problemleri, Ank.,1986.
- Âli (Gelibolulu), Kühü'l-Ahbar
- ATABAY Neşe, Türkiye Türkçesinin Sözdizimi (S.Özel, A.Çam ile), Ank., 1981.
- BANGUOĞLU Tahsin, Türkçenin Grameri, Ank.,1986.
- BİLGİL M.Kaya, Türkçe Dilbilgisi, İst.,1984.
- DİZDAROĞLU Hikmet, Tümcibilgisi, Ank.,1976.
- EDİZKUN, Haydar, Yeni Türk Dilbilgisi, İst.,1963.
- ERGİN Muharrem, Üniversiteler için Türk Dili, İst.,1987.
- GEMALMAZ Efrasiyap, Standart Türkiye Türkçesi(STT)nin Formanlarının Enformatif Değerleri ve Bu değerlerin İhtiyaç Halinde Tekamülüne Muhtemel Tesirleri, Erzurum, 1982 (Basılmamış Doç.tezi)
- GENCAN T.Nejat, Dilbilgisi, İst.,1975.
- GÖKNEL Yüksel, Modern Türkçe Dilbilgisi, İzmir,1974.
- HATİBOĞLU Vecihe, Türkçenin Sözdizimi, Ank.,1982.
- ŞİMŞEK Rasim, Örneklerle Türkçe Sözdizimi (Tümceler,Belirtme Öbekleri,Çözümleme), Trabzon,1987.